

8.12.2023

KRUUNUPYY-KAUSTINEN-VETELI-EVIJÄRVI-LAPPAJÄRVI

Kvarnbacken tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi

Tilaaaja:
Kvarnbacken Vind Ab

Heilu Oy
Jussi-Pekka Hiltunen
Jaakko Ervasti

Sisällysluettelo

1. Kartat	4
2. Johdanto	14
3. Perustietoa inventointialueesta.....	15
3. Menetelmät.....	19
4. Tulokset.....	21
5. Muinaisjäännöskohteet (*uusi kohde).....	23
Kiinteät muinaisjäännökset.....	23
5.1. Djupsjömossen*	23
5.2. Djupsjöbacken*.....	26
5.3. Hautakangas*	28
5.4. Pastopakka*.....	31
5.5. Uusipaikka*	34
5.6. Sammakkopotinkyttömaa*	37
5.7. Hämeen kangas*	41
5.8. Hosionmaankangas*	44
5.9. Storsvedbacken	47
5.10. Kåtabacken.....	50
5.11. Rönbackklubben N	53
5.12. Rönbacken.....	56
5.13. Rävabacken.....	59
5.14. Rävabacken N*	62
5.15. Puukkoniemi*	64
5.16. Kvarnbacken W*	67
5.17. Kvarnbacken E*	70
5.18. Kvarnbacken NE.....	74
5.19. Flakabacken.....	77
5.20. Ahonsalmenkangas*	80
5.21. Käyriäiskangas N*.....	83
5.22. Käyriäiskangas S*	86
Muu kulttuuriperintökohde	88
5.23. Pihlajaperkkiö*	88
Muu havainto	91
5.24. Raisjoen mylly	91
Lähteet	93
Maastossa jalkaisin kuljetut alueet.....	95

Karttaluettelo

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.....	4
Kartta 2. Yleiskartta inventointialueista.	5
Kartta 3. Yleiskartta tuulivoimapuistoalueesta.....	6
Kartta 4. Tuulivoimapuistoalue MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).	7
Kartta 5. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosa.	8
Kartta 6. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli)....	9
Kartta 7. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin pohjoisosa.....	10
Kartta 8. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin pohjoisosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).	11
Kartta 9. Eteläisempi sähkönsiirtoreitti.....	12
Kartta 10. Eteläisempi sähkönsiirtoreitti MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).....	13
Kartta 49. Tuulivoimapuistoalueella jalkaisin tarkastetut alueet.....	95
Kartta 50. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosan jalkaisin tarkastetut alueet.	96
Kartta 51. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin pohjoisosan jalkaisin tarkastetut alueet.....	97
Kartta 52. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin jalkaisin tarkastetut alueet.....	98

Kansikuva: raportin kohteen 5.17. Kvarnbacken W kuopat 1 ja 2. Etelään.

Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 08/2023 aineistoa, ellei toisin mainita. Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Raportin kuvat Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti

KRUUNUPYY-KAUSTINEN-VETELI-EVIJÄRVI-LAPPAJÄRVI

Kvarnbacken, tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi

Tiivistelmä & arkistotiedot

Kruunupyyn Kvarnbackenille ollaan suunnittelemassa tuulivoimapuistoaluetta, johon sisältyy enintään 7 voimalaa. Alueelle suunnitellaan myös aurinkovoimaloita. Suunnitelmiin liittyy kaksi vaihtoehtoista sähkönsiirtoreittiä, jotka sijoittuvat Kruunupyyn, Kaustisen ja Vetelin sekä Kruunupyyn, Evijärven ja Lappajärven alueille.

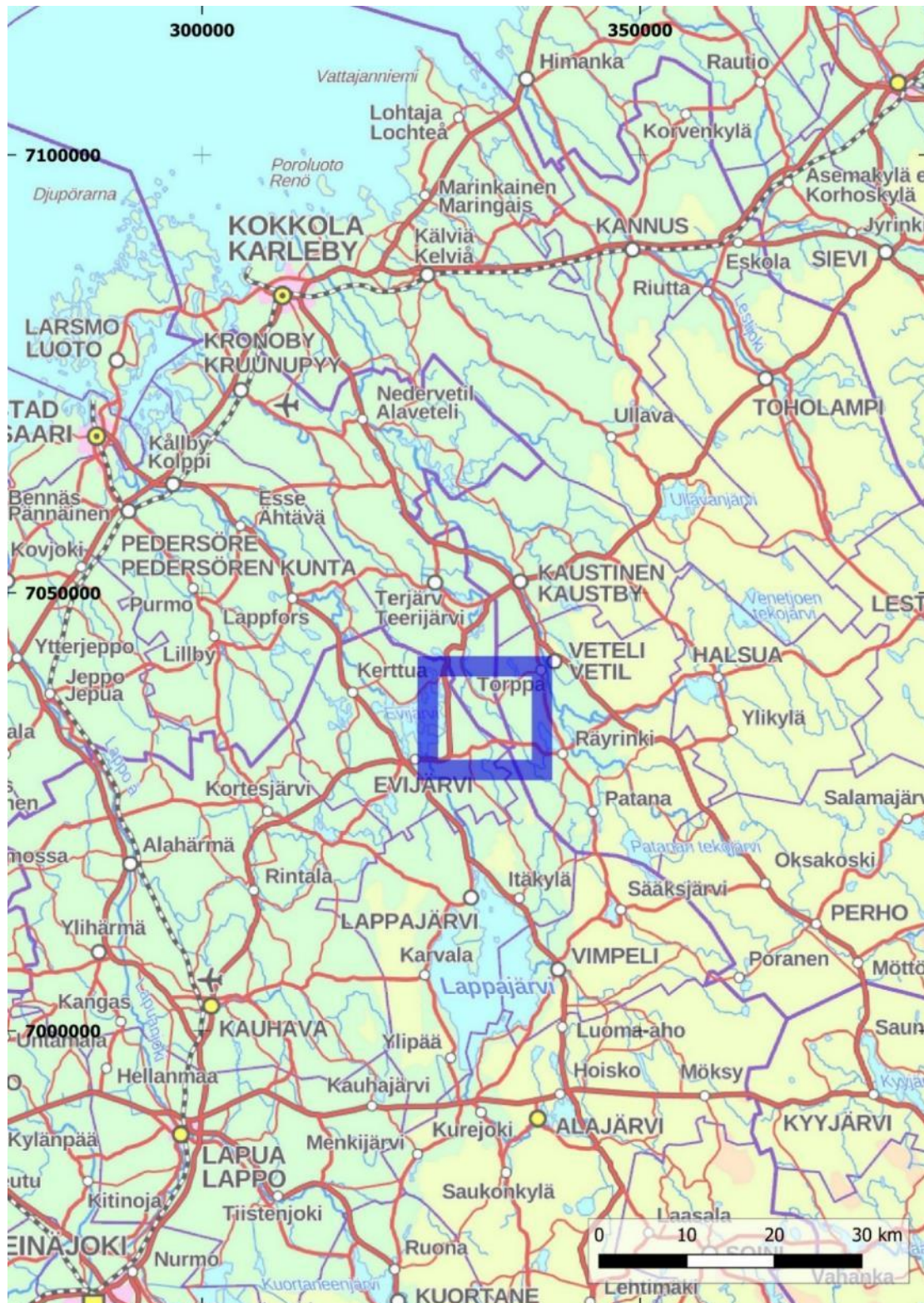
Osana ympäristöselvityksiä Heilu Oy laati hankealueen arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä alueelta ennestään tuntemattomia muinaisjäännöskohteita ja tarkastaa tunnettujen muinaisjäännöskohteiden nykytila. Inventoinnin laativat FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Jaakko Ervasti. Maastotyöt tehtiin 2.-4.8. ja 14.-18.8.2023.

Kvarnbackenin tuulivoimapuiston alueelta tunnettiin entuudestaan seitsemän muuta kulttuuriperintökohdetta sekä yksi mahdollinen muinaisjäännös. Suunnitelluilta sähkönsiirtoreiteiltä tunnettiin entuudestaan yksi muu kulttuuriperintökohde.

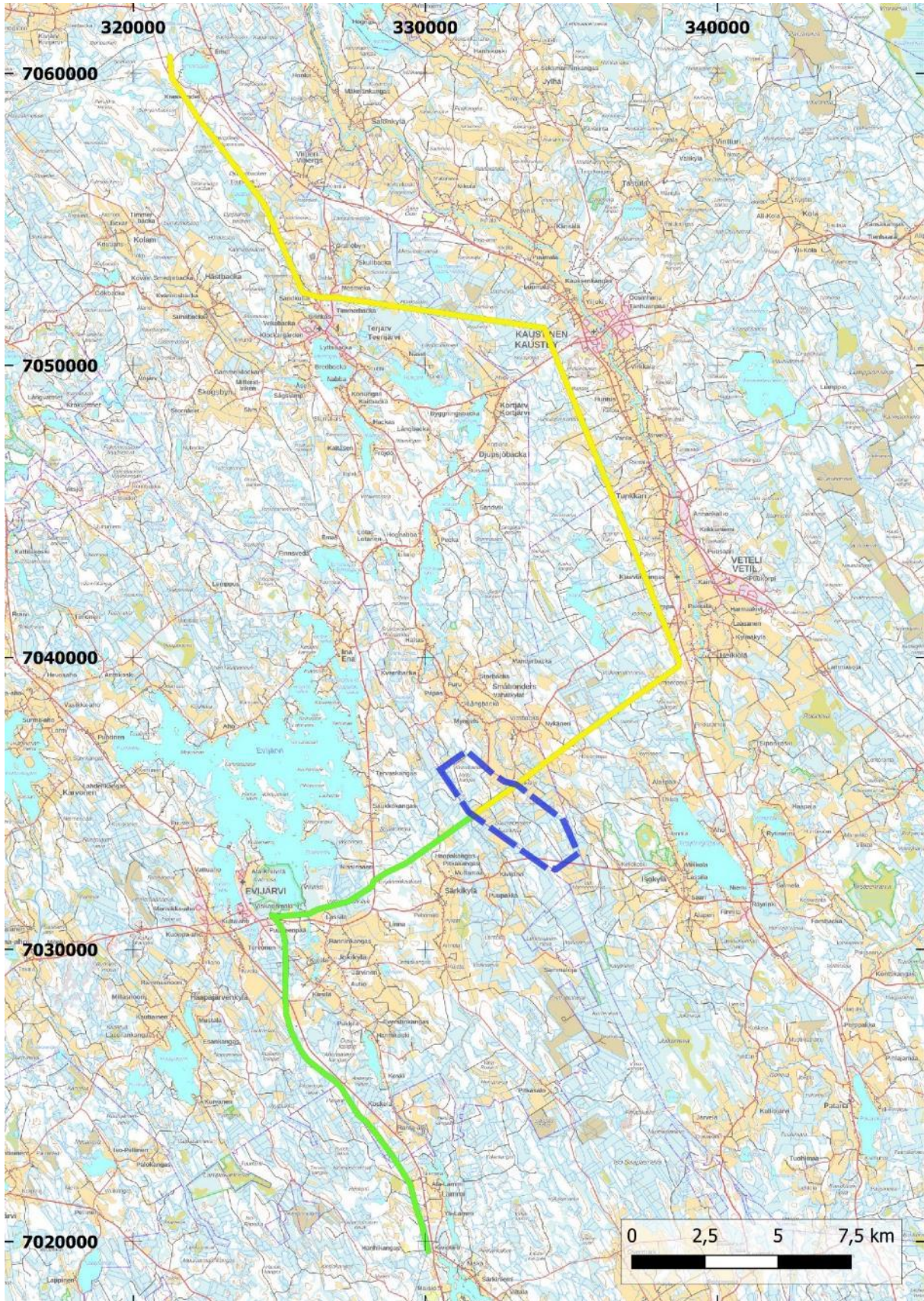
Inventoinnin tuloksena alueen muut kulttuuriperintökohteet arvotettiin kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Muinaisjäännösstatukseltaan muuttuneiden ja inventoinnissa löytyneiden uusien kohteiden jälkeen tuulivoimapuistoalueelta ja suunnitelluilta sähkönsiirtoreiteiltä tunnetaan 22 kiinteää muinaisjäännöstä ja yksi muu kulttuuriperintökohde.

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Jaakko Ervasti
Kenttätyöaika:	2.-4.8. ja 14.-18.8.2023
Tutkimusten tilaaja:	Kvarnbacken Vind Ab
Inventoinnin löydöt	KM 45294 (kvartsi-iskoksia, raportin kohde 5.2 Djupsjömosse)
Aikaisemmat inventoinnit alueella:	ei tiedossa

1. Kartat

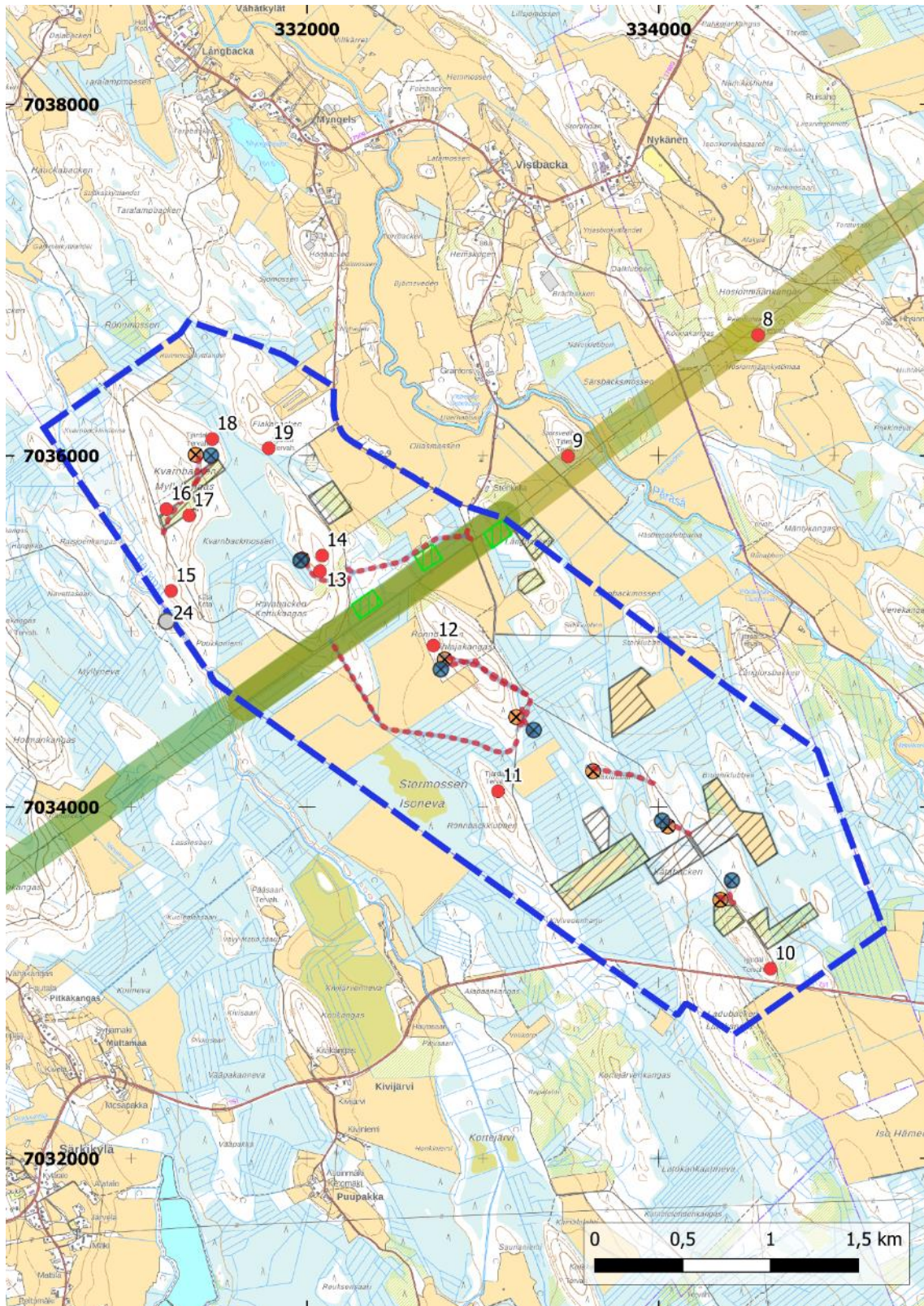

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.
Inventoitava tuulivoimapuistoalue sijoittuu sinisen neliön sisäpuolelle.

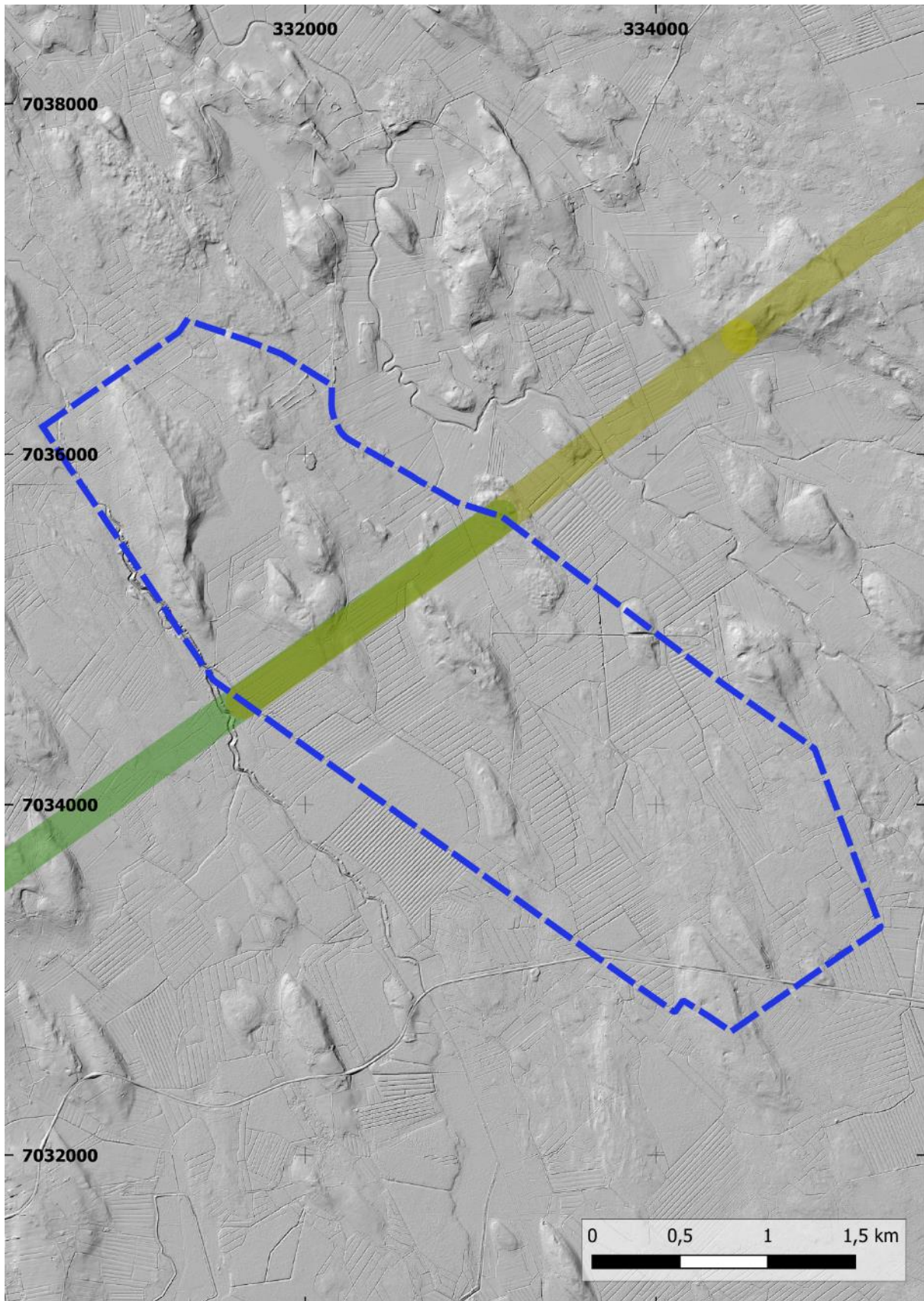
Kartta 2. Yleiskartta inventointialueista.

Tuulivoimapuistoalue on merkitty sinisellä katkoviivalla ja ulkoiset sähkösiirtoreitit vihreällä ja keltaisella viivalla.

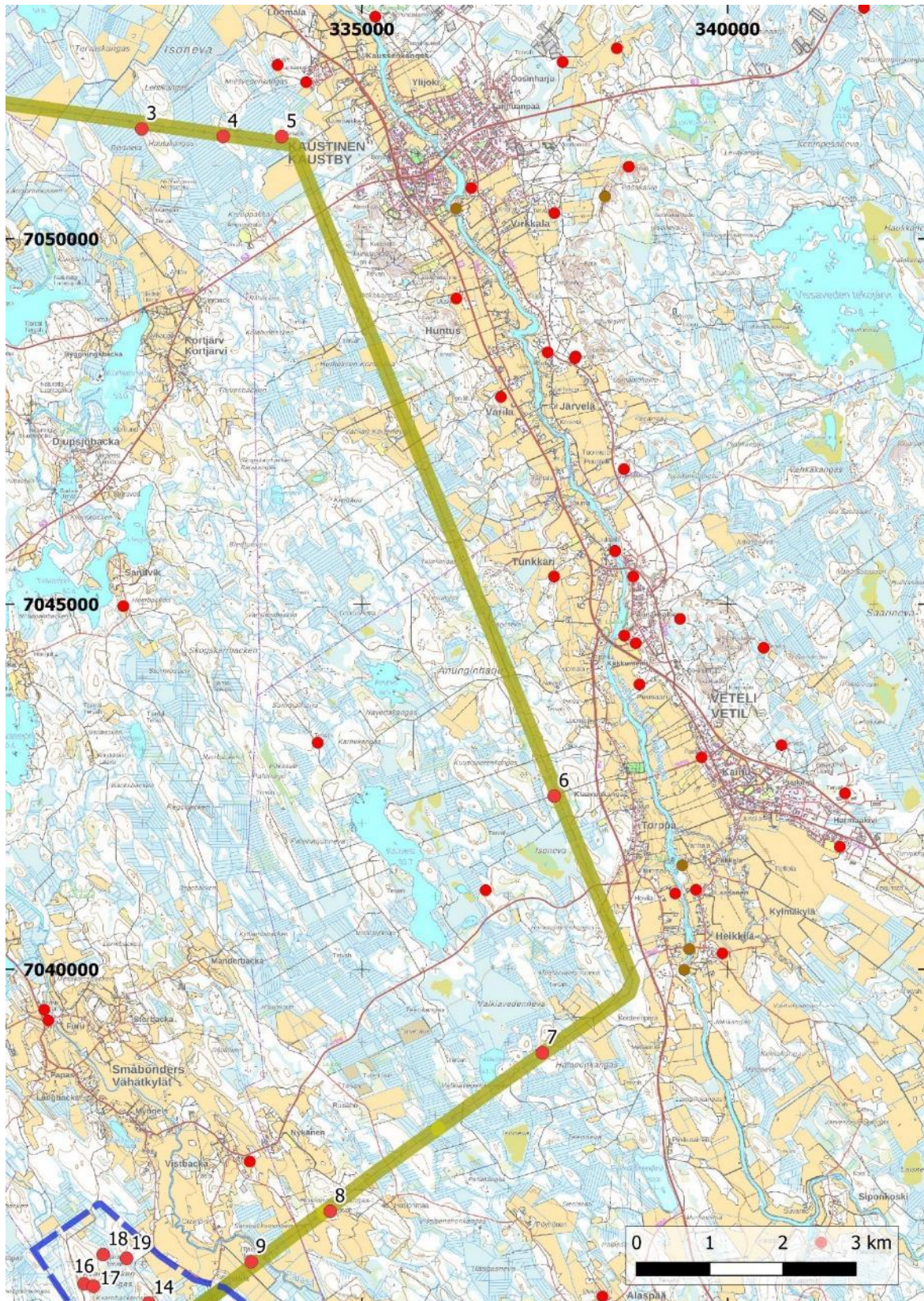

Kartta 3. Yleiskartta tuulivoimapuistoalueesta.

Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla. Alueelle suunnitellut tuulivoimalat oransseilla (VE1) ja sinisillä (VE2) pisteillä. Alueelle suunnitellut uudet tielinjat on merkitty punaisella katkoviivalla, aurinkovoima-alueet mustalla rasterilla ja sähköasemien paikat vihreällä rasterilla. Voimajohtolinjat on merkitty vihreällä ja keltaisella viivalla. Punaiset pisteet ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä, ruskeat pisteet muita kulttuuriperintökohteita ja harmaa piste muu havainto. Numerot muinaisjäännöskohteiden vieressä ovat raportin kohdenumeroita.

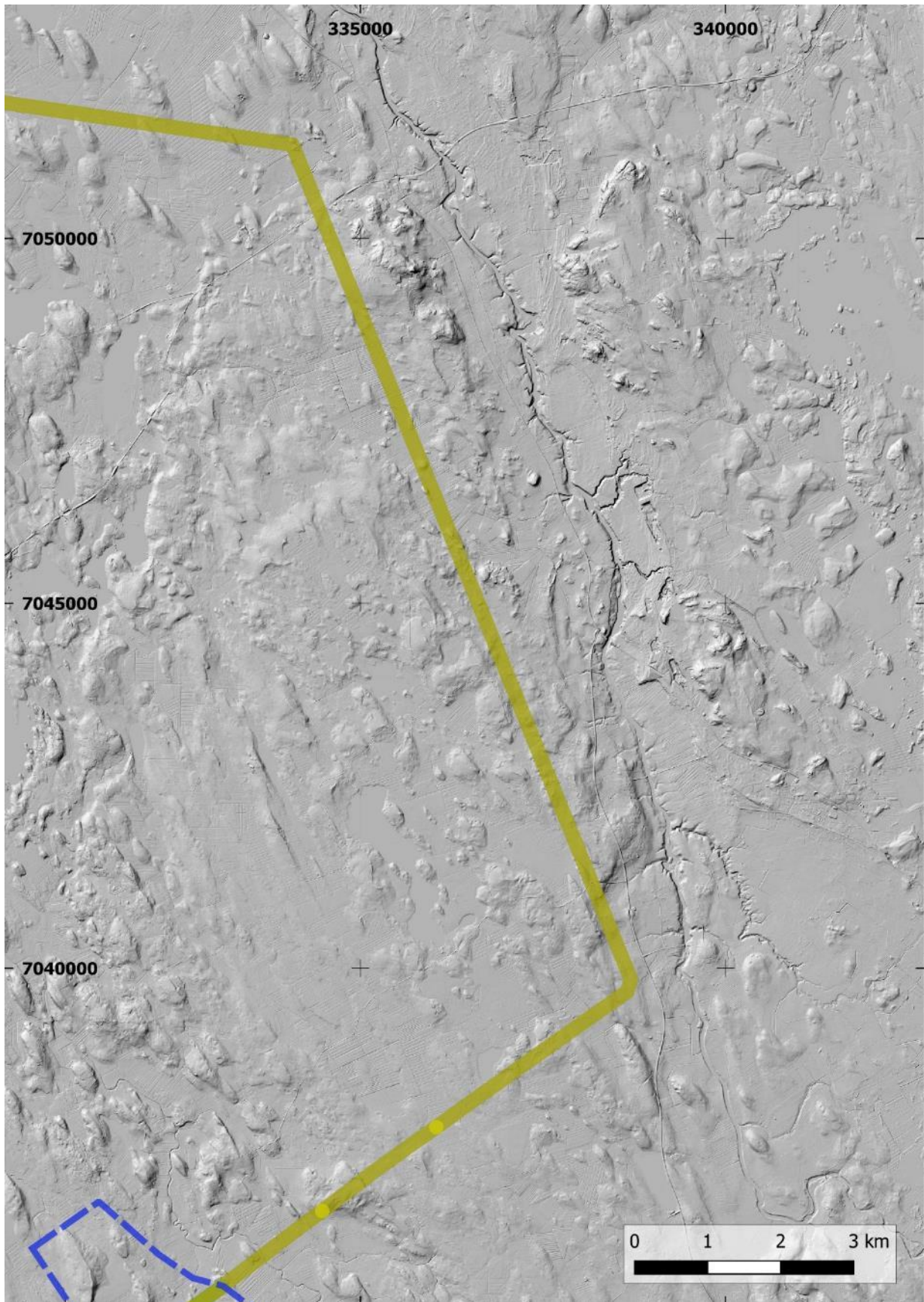

Kartta 4. Tuulivoimapuistoalue MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

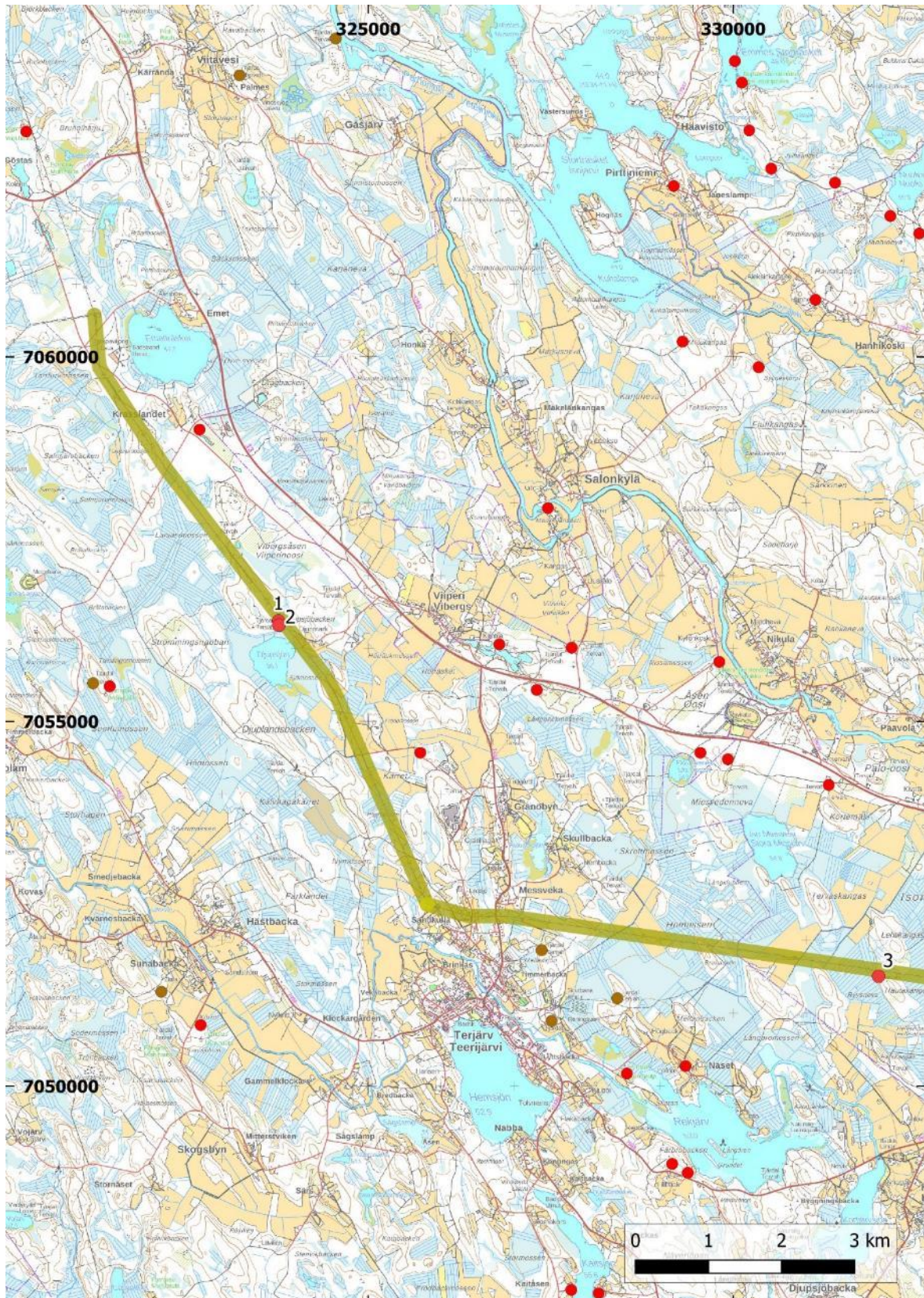

Kartta 5. Pohjoisemman sähkösiirtoreitin eteläosa.

Tuulivoimapaiston hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla. Suunniteltu sähkösiirtoreitti on merkitty keltaisella viivalla. Punaiset pisteet ovat kiinteitä muinaisjäänköksiä ja ruskeat pisteet muita kulttuuriperintökohteita. Numerot muinaisjäänkökohteiden vieressä ovat raportin kohdenumeroita.

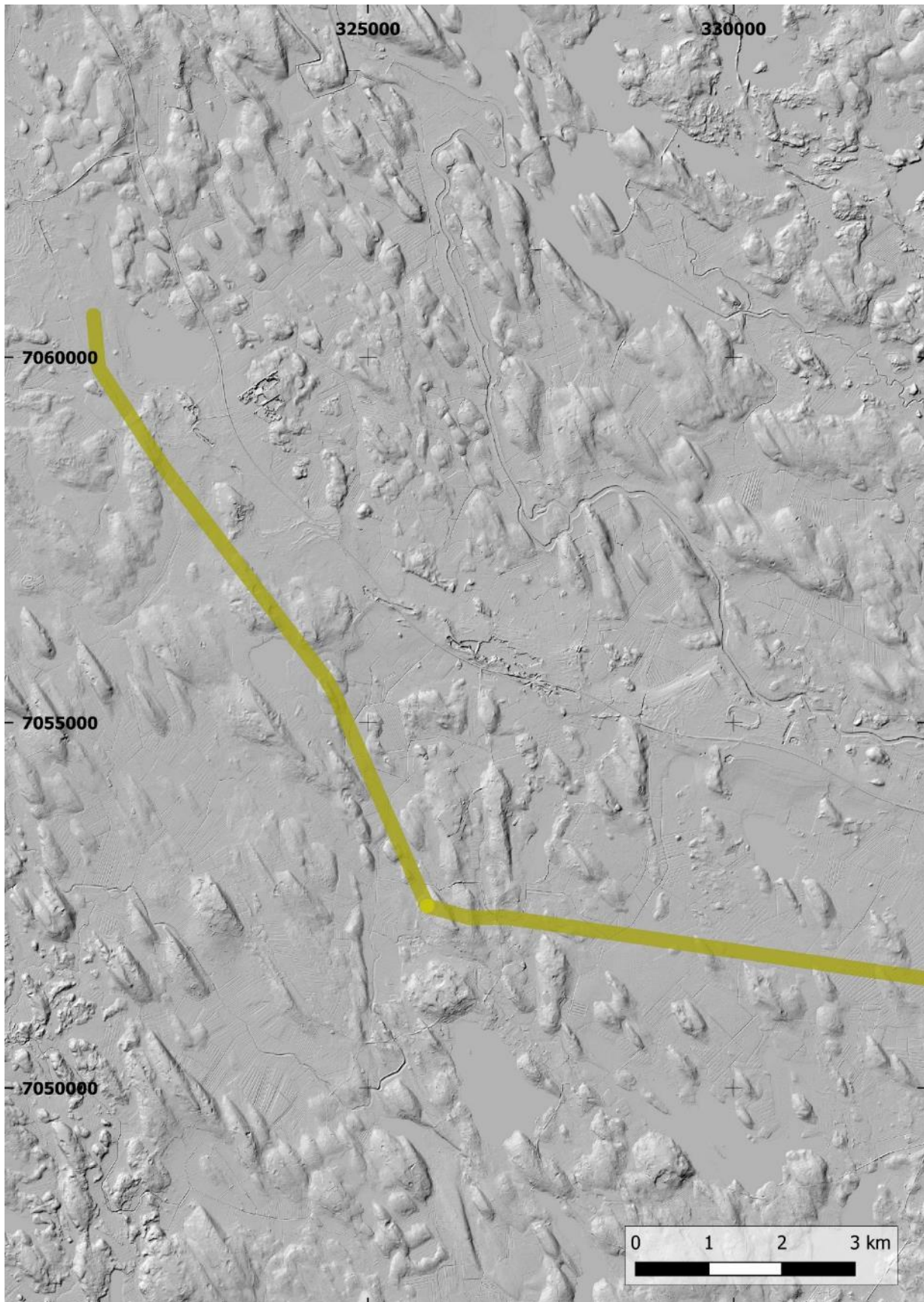

Kartta 6. Pohjoisemman sähkösiirtoreitin eteläosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

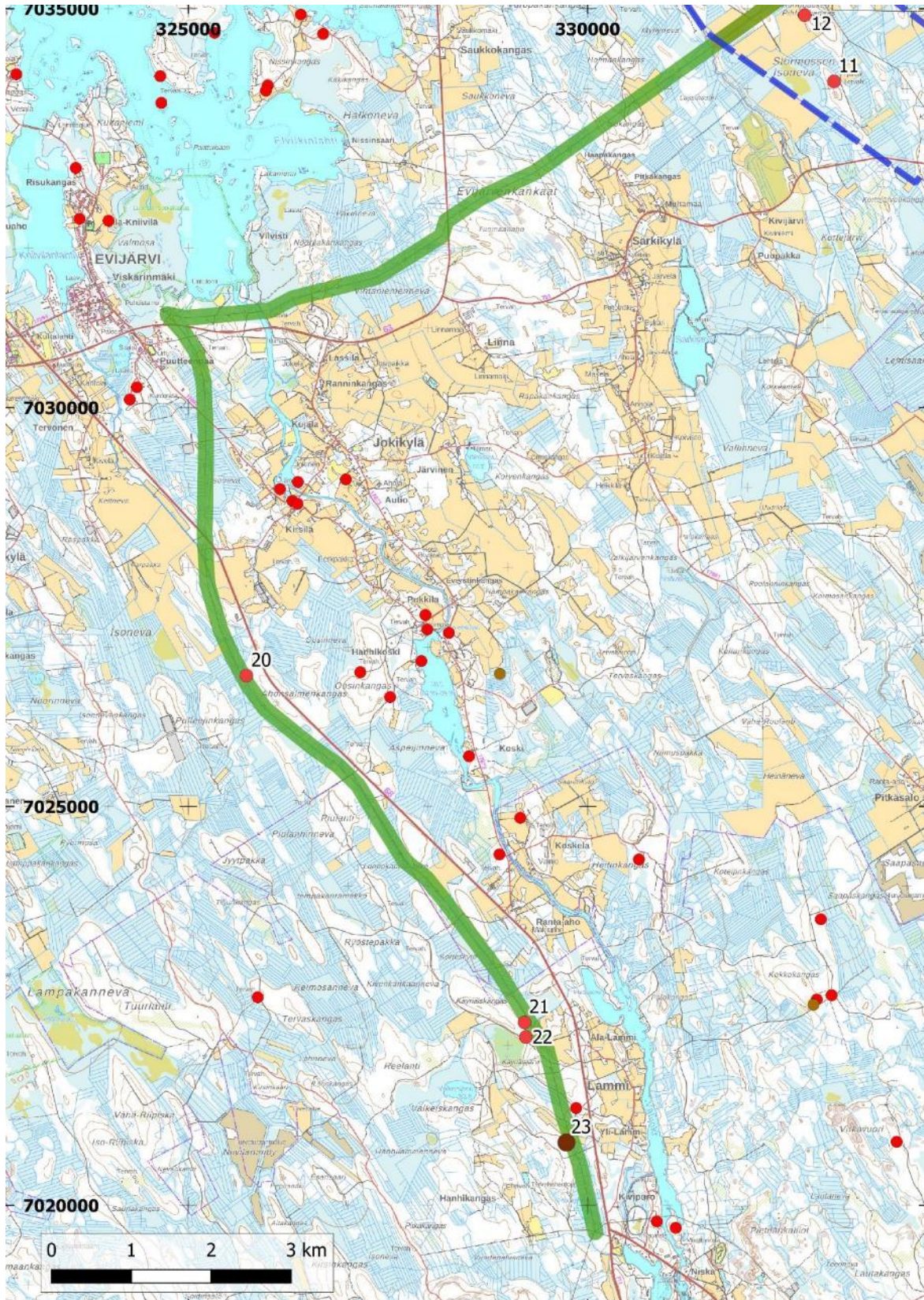

Kartta 7. Pohjoisemman sähkösiirtoreitin pohjoisosa.

Suunniteltu sähkösiirtoreitti on merkitty keltaisella viivalla. Punaiset pisteet ovat kiinteitä muinaisjäänöksiä ja ruskeat pisteet muita kulttuuriperintökohteita. Numerot muinaisjäänöskohteiden vieressä ovat raportin kohdenumeroita.

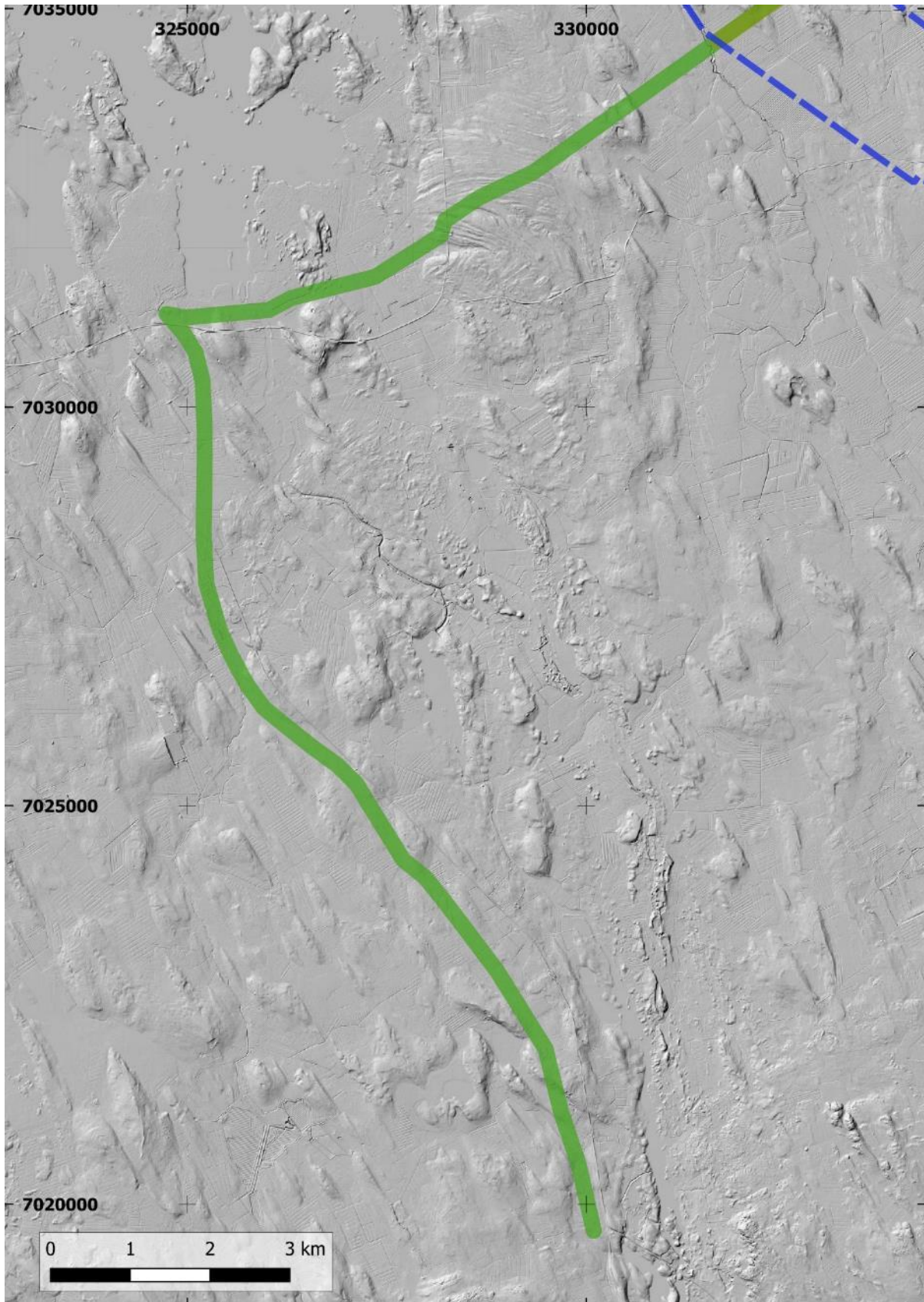

Kartta 8. Pohjoisemman sähkösiirtoreitin pohjoisosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Kartta 9. Eteläisempi sähkösiirtoreitti.

Tuulivoimapuiston hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla. Suunniteltu sähkösiirtoreitti on merkitty vihreällä viivalla. Punaiset pisteet ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä ja ruskeat pisteet muita kulttuuriperintökohteita. Numerot muinaisjäännöskohteiden vieressä ovat raportin kohdenumeroita.

Kartta 10. Eteläisempi sähkösiirtoreitti MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

2. Johdanto

Kvarnbacken Vind Ab on suunnittelemassa Kruunupyyn Kvarnbackeniin tuulivoimapuistoaluetta. Hankealue sijaitsee 15 km etelään Teerijärvestä ja Småböndersin (Vähätkylät) kylän eteläpuolella. Hankealueen koko on noin 786 hehtaaria ja sinne on suunnitteilla enimmillään 7 voimalaa. Hankealueelle on suunnitteilla myös uusia tielinjoja, aurinkovoima-alueita sekä sähköasemanpaikkoja. Tuulivoima-alueen ulkopuolelle on suunnitteilla kaksi sähkönsiirtoreittiä. Pohjoisempi sähkönsiirtoreitti on pituudeltaan noin 38 kilometriä ja päättyy Kruunupyyn Emetissä sijaitsevalle sähköasemalle. Eteläisempi sähkönsiirtoreitti on pituudeltaan noin 22 kilometriä ja päättyy Lappajärven Kivipurossa sijaitsevalle sähköasemalle.

Osana suunnittelutyön ympäristöselvityksiä Heilu Oy laati tuulivoimapuiston hankealueella ja suunnitelluilla sähkönsiirtoreiteillä arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä ennestään tuntemattomia muinaisjäännöskohteita ja tarkastaa tunnettujen kohteiden nykytila.

Inventoinnin toteuttivat Heilu Oy:n arkeologit FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Jaakko Ervasti. Maastotyöt tehtiin 2.-4.8. ja 14.-17.8.2023. Raportti laadittiin elokuussa 2023 ja sitä täydennettiin joulukuussa 2023.

Kuva 1. Voimalan nro 2 paikka Rävabackenin pohjoispuolella. Länteen.

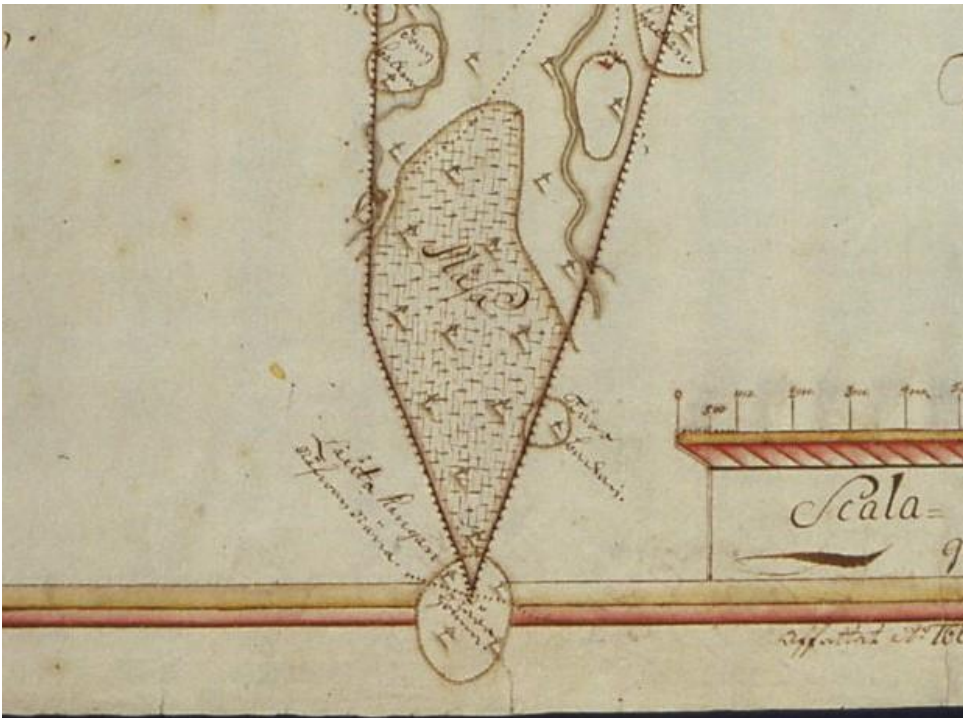
3. Perustietoa inventointialueesta

Tuulivoimapuistoalue on asumatonta metsämaastoa, jossa on ojitettuja kosteikko- ja hakkuualueita sekä viljelysalueita. Alueen lounaispuolella virtaa Raisjoki ja koillispuolella Porasenjoki. Alueella kulkee metsäautoteitä sekä metsäalueiden välissä risteilee pienempiä metsäteitä ja -polkuja.

Tuulivoimapuistosta pohjoiseen suunnitteilla sähkönsiirtoreitti, joka sijoittuu olemassa olevaan voimajohtokäytävään. Sähkönsiirtoreitin varrella on pääsääntöisesti metsä- ja ojitusalueita sekä viljelysalueita. Pohjoisosassa sähkönsiirtoreitti kulkee Teerijärven asutuskeskuksen pohjoisosassa. Tuulivoimapuistosta lounaaseen on suunnitteilla toinen sähkönsiirtoreitin vaihtoehto, joka sijoittuu myös olemassa olevaan voimajohtokäytävään. Sähkönsiirtoreitin varrella on pääsääntöisesti metsä- ja ojitusalueita sekä viljelysalueita. Sähkönsiirtoreitti kulkee pienen matkan Evijärven asutuskeskuksen itäosassa. Alueiden maaperä on pääsääntöisesti moreenia ja kalliomaata.

Tuulivoimapuistoalue sijoittuu korkeusvälille noin 72,5–85 m mpy. Pohjoisempi suunniteltu sähkönsiirtoreitti sijoittuu korkeusvälille noin 60–110 m mpy ja eteläisempi suunniteltu sähkönsiirtoreitti sijoittuu korkeusvälille noin 65–80 m mpy.

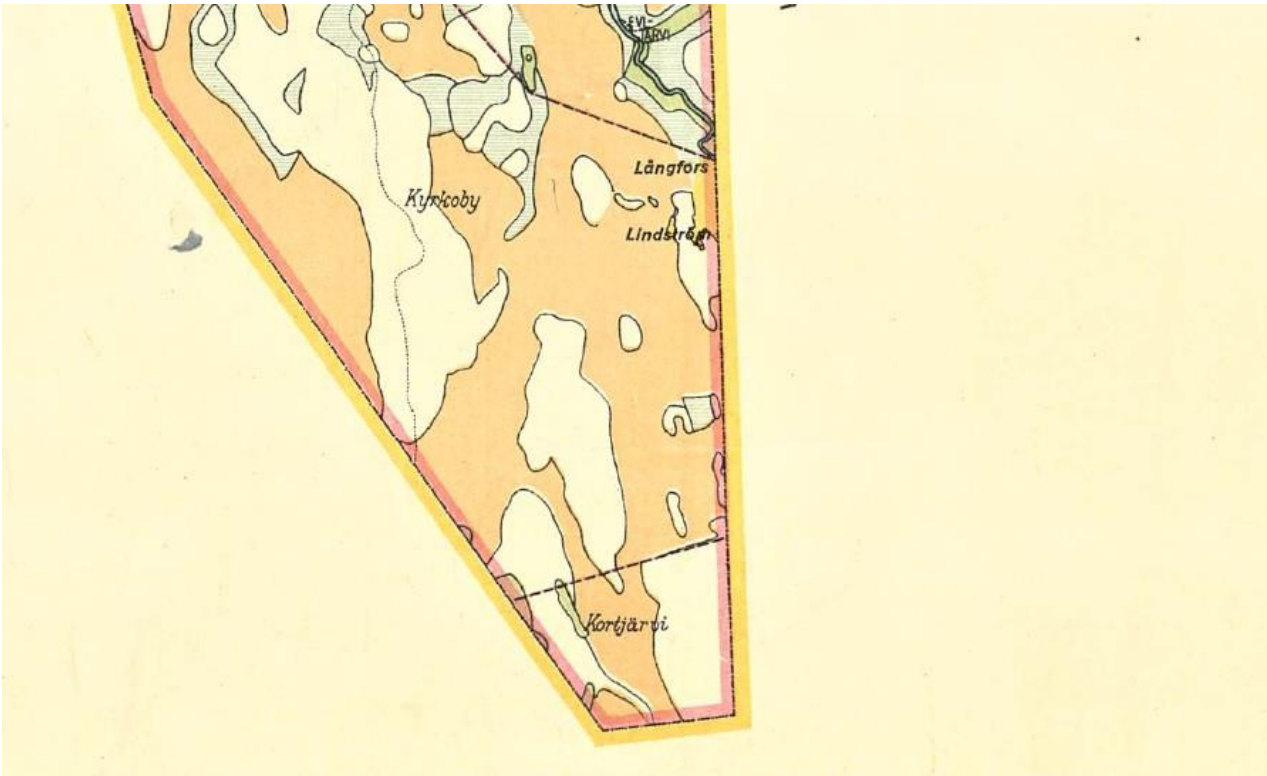
Hankealueen länsiosa rajautuu Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan rajaan, joka on merkitty jo 1600-luvun karttaan. Samalla kartalla tuulivoimapuistoalue on asumatonta metsämaastoa. Alueita kuvaavat pitäjänkartat on laadittu vuosien 1845–49 välillä. Tuulivoimapuistoalue sekä eteläisempi sähkönsiirtoreitti on ollut asumatonta metsämaastoa. Myös pohjoisempi sähkönsiirtoreitti on ollut pääsääntöisesti asumatonta metsämaastoa. Pitäjänkartoilla sähkönsiirtoreitin kohdalle on merkitty talot Teerijärven Långsjon sekä Djupmarkin kohdalle. Samoilla paikoilla on talot vanhoilla peruskartoilla ja nykyisinkin.

Kuva 2. Ote 1600-luvulla laaditusta kartasta. Tuulivoimapuiston hankealue sijoittuu kartan eteläosaan, asumattomalle metsämaalle.

Kuva 3. Ote vuonna 1845 laaditusta pitäjänkartasta. Tuulivoimapuistoalue sijoittuu kartan eteläosaan.

Kuva 4. Ote vuonna 1929 laaditusta pitäjänkartasta.

Suunnitellulla tuulivoimapuistoalueella tai sähkönsiirtoreiteillä ei ole aiemmin tehty arkeologista inventointia. Tuulivoimapuiston hankealueelta tunnettiin kuitenkin entuudestaan seitsemän muuta kulttuuriperintökohdetta (Kåtabacken, Rönbackklubben N, Rönbacken, Rävabacken, Kvarnbacken NE ja Flakabacken). Lisäksi hankealueen länsirajan tuntumasta tiedettiin entuudestaan yksi mahdollinen muinaisjäänös (Raisjoen mylly). Pohjoisemmalta sähkönsiirtoreitiltä tunnettiin entuudestaan yksi muu kulttuuriperintökohde (Storsvedbacken). Kaikki muut kulttuuriperintökohteet ovat historiallisen ajan tervahautoja, jotka ovat paikannettu lidar-aineistosta. Mahdollinen muinaisjäänös on historiallisen ajan myllynpaikka, joka on paikannettu lidar-aineistosta ja paikannimien perusteella. Tervahautoja ja myllynpaikkaa ei ole aikaisemmin tarkastettu maastossa.

Kuva 5. Pohjoisempi sähkösiirtoreitti Vetelin kuntakeskuksen länsipuolella Klaavunkankaalla. Kaakkoon.

Kuva 6. Eteläisempi sähkösiirtoreitti Evijärvenkankaalla. Koilliseen.

3. Menetelmät

Ennen maastotyövaihetta selvitettiin suunnitellun tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien vaikutusalueen läheisyydessä sijaitsevien muinaisjäännöskohteiden sijainnit ja muinaisjäännöstyyppit sekä alueen läheisyydessä tehdyt arkeologiset tutkimukset. Ensisijaisena lähteenä käytettiin muinaisjäännösrekisterin tietoja (kyppi.fi). Inventoinnin valmisteluvaiheessa käytiin läpi myös Maanmittauslaitoksen korkeusmalli tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreittien alueelta sekä niiden välittömästä läheisyydestä. Niistä pyrittiin paikantamaan arkeologisesti mielenkiintoisia maarakenteita sekä anomalioita, kuten tervahautoja, hiilimiiluja ja kuoppajäännöksiä. Inventoitavilta alueilta käytiin läpi myös GTK:n tuottama maaperäaineisto Maankamara-palvelusta.

Valmistelutöiden aikana tarkastettiin tutkimusaluetta kuvaavista vanhoista kartoista 1600-luvulla laadittu pitäjänkartta, pitäjänkartat v. 1845-49, pitäjänkartta v. 1929 sekä vanhat peruskartat v. 1952-54. Vanhoista kartoista etsittiin potentiaalisia muinaisjäännöskohteita, kuten talonpaikkoja, myllynpaikkoja, torppia, siltoja, pitäjän- ja kylänrajoja.

Inventoinnin maastotyöt tehtiin seitsemän päivän aikana 2.-4.8. ja 14.-17.8.2023. Inventoinnissa huomiottiin eri-ikäiset ja -tyyppiset arkeologiset kohteet ja tarkastettiin muinaisjäännösten löytymisen kannalta eri tavoin (lidar, maastokartta, maaperäkartta, vanhat kartat, maastohavainnot) potentiaalisiksi arvioituja paikkoja.

Inventointimetodina oli silmämääräinen havainnointi. Suunniteltuja sähkönsiirtoreittejä tarkasteltiin noin 100 metrin etäisyydellä olemassa olevan voimajohtolinjan keskikohdan molemmin puolin. Tuulivoimapuistoalueella tarkastettiin suunniteltujen voimaloiden paikat, uudet tielinjaukset, aurinkovoima-alueet sekä sähköasemapaidat. Arkeologiselta potentiaaliltaan olemattomiksi arvioidut alueet (suot, ummessa olevat pellot yms.) jätettiin vähemmälle huomiolle, esim. sellaisille alueille suunniteltuja teitä ei tuulivoimapuiston hankealueella tarkastettu maastossa. Maanalaisten muinaisjäännösten löytymisen kannalta potentiaalisiksi katsotuilla kohdilla, ja maanperän tarkastamiseksi, tehtiin maaperäkairauksia sekä koepistoja lapiolla.

Inventoinnin kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla valokuvia ja tallentamalla kuljetut reitit ja tehdyt havainnot käsiGPS-paikantimella (Garmin GPSmap 62s ja Garmin Montana 610, tarkkuus +/- 5 - 10 m). Raportin koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatteina.

Kuva 7. Suunnitellun voimalan nro 5 paikka Småklubbarbarnalla. Itään.

Kuva 8. Suunniteltua aurinkovoima-aluetta viljelysalueella Rönnbackklubbenin kaakkoispuolella. Koilliseen.

4. Tulokset

Kvarnbackenin tuulivoimapuiston alueelta tunnettiin entuudestaan seitsemän muuta kulttuuriperintökohdetta, jotka kaikki ovat historiallisen ajan tervahautoja. Pohjoisemmalla sähkönsiirtoreitiltä tunnettiin yksi muu kulttuuriperintökohde, joka myös on historiallisen ajan tervahauta. Tervahaudat oli paikannuttu lidar-aineistosta, mutta niitä ei ollut ennen inventointia tarkastettu maastossa. Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä tunnetut tervahautakohteet tarkastettiin maastossa ja niiden muinaisjäännösstatus ehdotetaan muutettavaksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Tuulivoimapuiston hankealueen länsirajan tuntumasta tunnettiin entuudestaan mahdollinen muinaisjäännös, joka on mahdollinen historiallisen ajan myllynpaikka. Paikalta ei havaittu mitään myllynpaikkaan viittaavia merkkejä.

Inventoinnin aikana tuulivoimapuistoalueelta tavattiin neljä uutta kiinteää muinaisjäännöstä. Näistä yksi *Puukkoniemi* on historiallisen ajan tervahauta. Kolme muuta, *Rävabacken N*, *Kvarnbacken E* ja *Kvarnbacken W* ovat ajoittamattomia rakkakuoppa-alueita.

Pohjoisemmalla sähkönsiirtoreitiltä tavattiin kahdeksan uutta kiinteää muinaisjäännöstä. Näistä kuusi *Djupsjö mossen*, *Hautakangas*, *Pastopakka*, *Uusipaikka*, *Hämeen kangas* ja *Hosionmaankangas* ovat historiallisen ajan tervahautoja. Näiden lisäksi löydettiin yksi kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikka *Djupsjöbacken* sekä ajoittamaton rakkakuoppa-alue *Sammakkopotinkyttömaa*.

Eteläisemmältä sähkönsiirtoreitiltä tavattiin kolme uutta kiinteää muinaisjäännöstä *Ahosalmenkangas*, *Käyriäiskangas N* ja *Käyriäiskangas S*, jotka kaikki ovat historiallisen ajan tervahautoja. Lisäksi tavattiin yksi uusi muu kulttuuriperintökohde *Pihlajaperkkiö*, joka on historiallisen ajan rajamerkki.

Elokuussa 2023 tehdyn inventoinnin jälkeen tuulivoimapuistoalueelta ja sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta tunnetaan yhteensä 22 kiinteää muinaisjäännöstä ja yksi muu kulttuuriperintökohde.

Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti

Heilu Oy

8.12.2023 Oulu

Kohdeluettelo

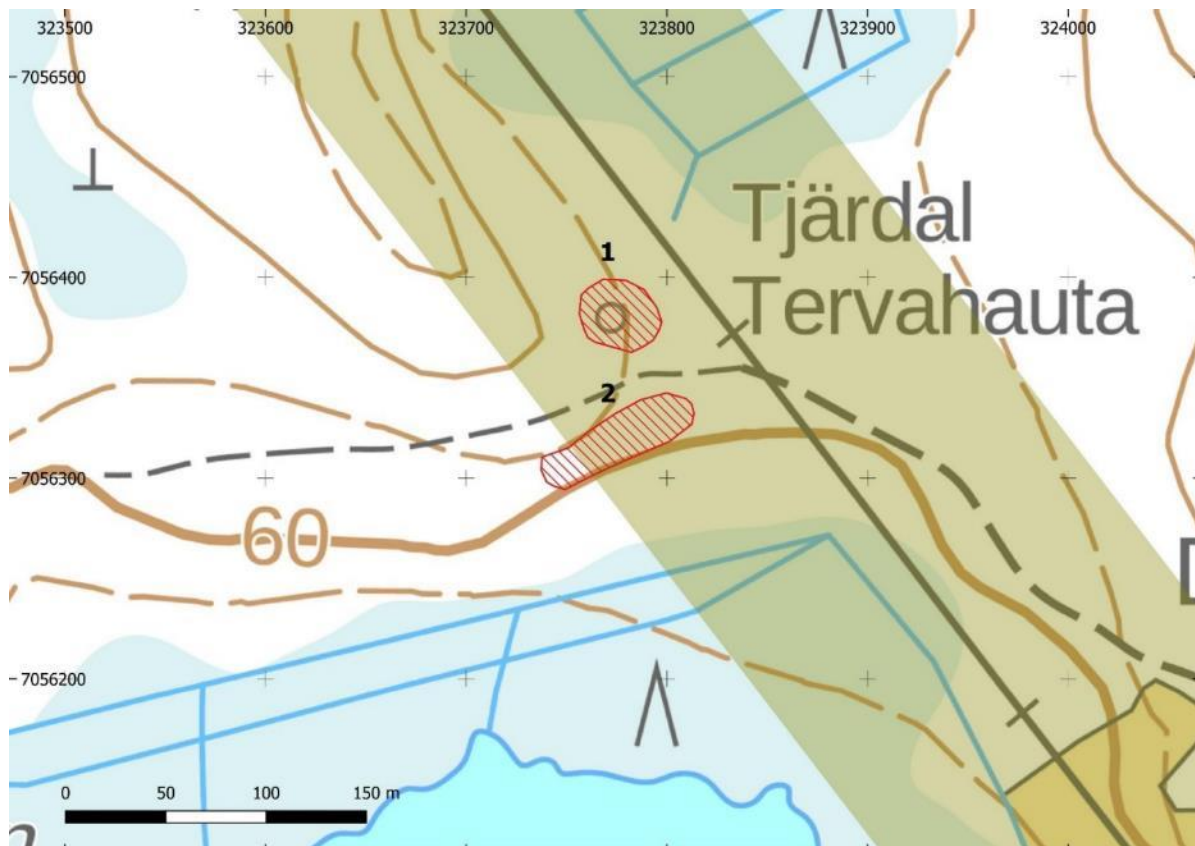
Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET						
1	Djupsjömossen	Kruunupyö	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
2	Djupsjöbacken	Kruunupyö	asuinpaikat	-	kivikautinen/varhaismetallikautinen	uusi kohde
3	Hautakangas	Kaustinen	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
4	Pastopakka	Kaustinen	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
5	Uusipaikka	Kaustinen	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
6	Sammakopotinkytömaa	Veteli	kivirakenteet	rakkakuopat	ajoittamaton	uusi kohde
7	Hämeen kangas	Veteli	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
8	Hosionmaankangas	Veteli	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
9	Storsvedbacken	Kruunupyö	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000045474
10	Kåtabacken	Kruunupyö	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000045473
11	Rönnbackenklubben N	Kruunupyö	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000045467
12	Rönnbacken	Kruunupyö	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000045470
13	Rävabacken	Kruunupyö	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000045466
14	Rävabacken N	Kruunupyö	kivirakenteet	rakkakuopat	ajoittamaton	uusi kohde
15	Puukkonieniemi	Kruunupyö	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
16	Kvarnbacken W	Kruunupyö	kivirakenteet	rakkakuopat	ajoittamaton	uusi kohde
17	Kvarnbacken E	Kruunupyö	kivirakenteet	rakkakuopat	ajoittamaton	uusi kohde
18	Kvarnbacken NE	Kruunupyö	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000045469
19	Flakabacken	Kruunupyö	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000045468
20	Ahonsalmen kangas	Evijärvi	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
21	Käyriäiskangas N	Lappajärvi	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
22	Käyriäiskangas S	Lappajärvi	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOhteet						
23	Pihlajaperkkiö	Lappajärvi	kivirakenteet	rajamerkit	historiallinen	uusi kohde
MUUT HAVAINNOT						
24	Raisjoen mylly	Evijärvi	työ- ja valmistuspaikat	vesimyllyt	historiallinen	1000039857

5. Muinaisjäännöskohteet (*uusi kohde)

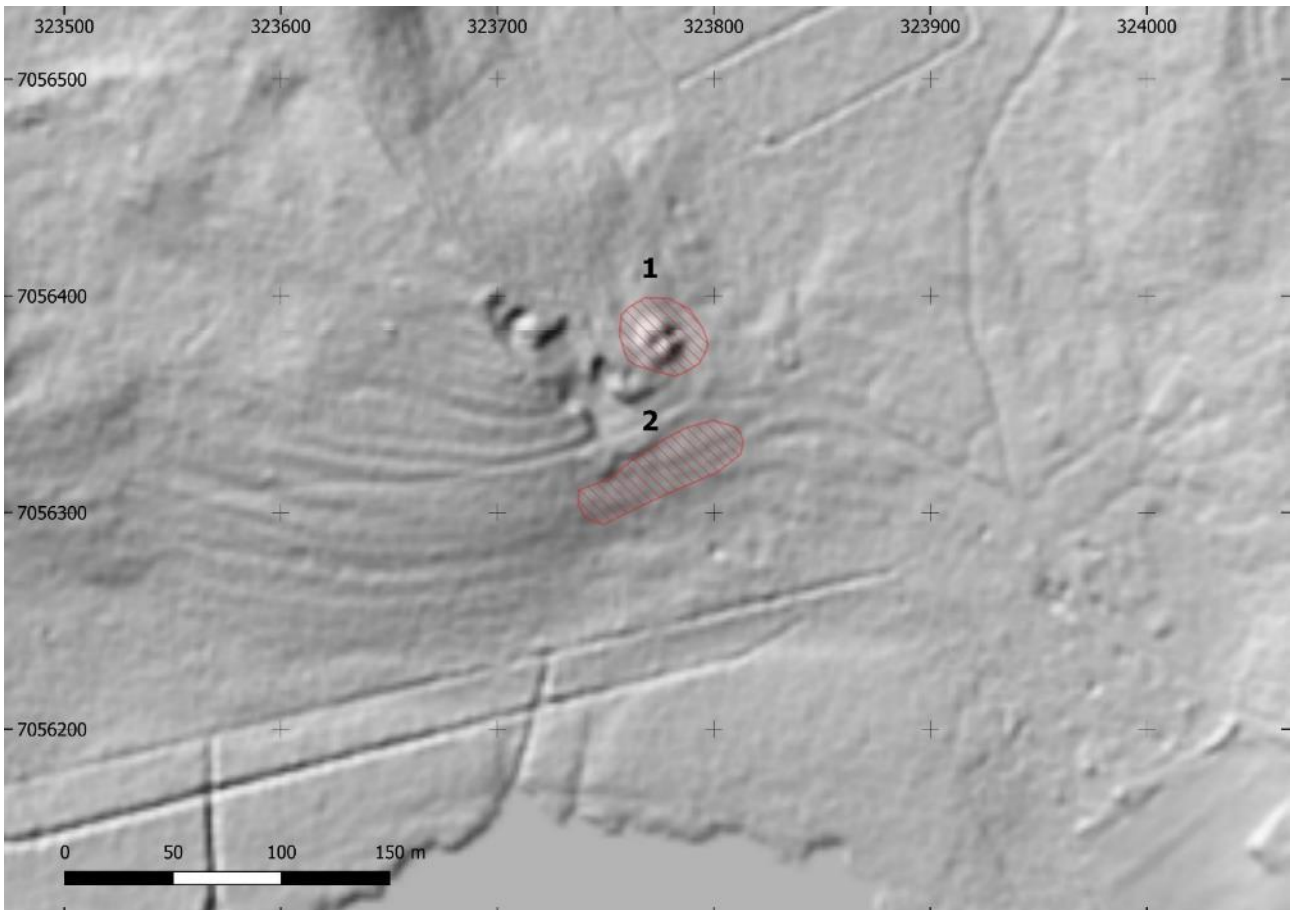
Kiinteät muinaisjäännökset

5.1. Djupsjömossen*

Nimi:	Djupsjömossen
Kunta:	Kruunupyö
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7056378 E 323772 z 55
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Kartta 11. Djupsjömossen ja Djupsjöbacken muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella rasterilla. Inventoinnissa tarkasteltu alue on merkitty keltaisella viivalla (200 m).

Kartta 12. Tervahauta ja asuinpaikka MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee noin 360 metriä luoteeseen Syväjärventien päästä. Suoraan tervahaudan eteläpuolelle kulkee pieni metsäpolku. Tervahauta asettuu noin 30 metriä lounaaseen voimajohtolinjan keskiosasta.

Läpimitaltaan tervahauta on noin 20 metriä ja syvyydeltään 1,5 metriä. Ulkoreunaa kiertää tuplavalli, joka on leveydeltään noin 6 metriä. Halssiaukko on pituudeltaan 10 metriä ja laskee loivasti alarinteeseen kohti koillista. Halssissa näkyy kylmämuurattua kiveystä. Tervahaudan pohjalta otettiin maakairanäyte, jossa erottui hiilensekaista maata.

Tervahauta on metsittynyt, ja sen päällä kasvaa koivua, haapaa ja kuusta. Paikalle on tuotu puinen kyltti merkkamaan tervahautaa kotiseutuyhdistyksen toimesta. Tervahaudan läheisyydessä, noin 60 metriä keskiosasta etelään, sijaitsee esihistoriallinen asuinpaikka Djupsjöbacken.

Kuva 9. Tervahaudan keskiosa on merkittyä punaisella maakairalla. Kaakkoon.

5.2. Djupsjöbacken*

Nimi:	Djupsjömossen
Kunta:	Kruunupyö
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen/varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Inventoinnin löydöt:	KM45294
Koordinaatit:	N 7056319 E 323775 z 50
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikohta

Kohteen kartat ovat edellisen kohteen 5.1. Djupsjömossen yhteydessä.

Inventointi 2023:

Kivikautinen/varhaismetallikautinen asuinpaikka sijaitsee melko soraisella kankaalla, loivasti etelään laskevalla rinteellä. Alue laskee kohti Djupsjön -nimistä järveä.

Alue oli tarkastushetkellä noin 5-10 vuotiasta mäntytaimikkoa. Alue on hakkuiden yhteydessä laikutettu. Alueen pohjoispuolella, noin 35 metrin päässä sijaitsee tervahauta (5.1. Djupsjömossen). Lisäksi alueen pohjoispuolella on vanhoja maanottoalueita sekä aivan alueen pohjoisreunan läheisyydessä kulkee vanha ajoura.

Alueen kolmesta laikutuskuopasta havaittiin muutamia kvartsi-iskoksia sekä mahdollinen kaapimen katkelma (KM45294, diarioitu 18.8.2023). Osa laikutuskuopista on kasvanut umpeen. Löytöalue on kooltaan noin 80 metriä (koillinen-lounas) x 20 metriä (kaakko-luode). Löydöllisten laikutuskuoppien läheisyyteen tehtiin muutamia lapionpistoja, mutta niistä ei havaittu kulttuurikerroksia. Maan kaivaminen on hankalaa kivisyyden vuoksi, jonka vuoksi kairauksia ei voitu tehdä laisinkaan.

Löytöalueen koillisin reuna sijaitsee noin 35 metriä voimajohtolinjan keskiosasta lounaaseen.

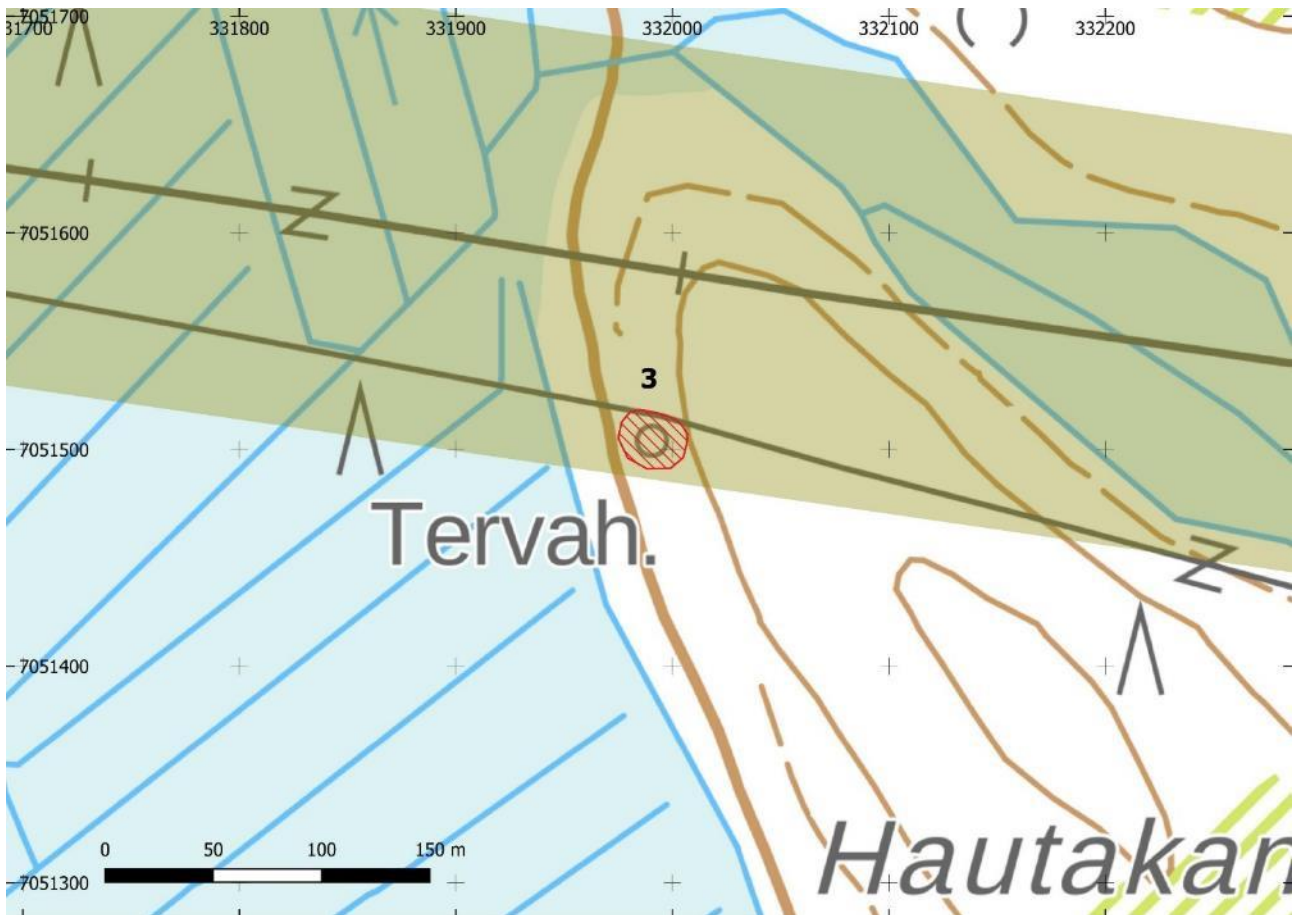
Kuva 10. Djupsjöbackenin asuinpaikan aluetta sen keskivaiheilla. Koilliseen.

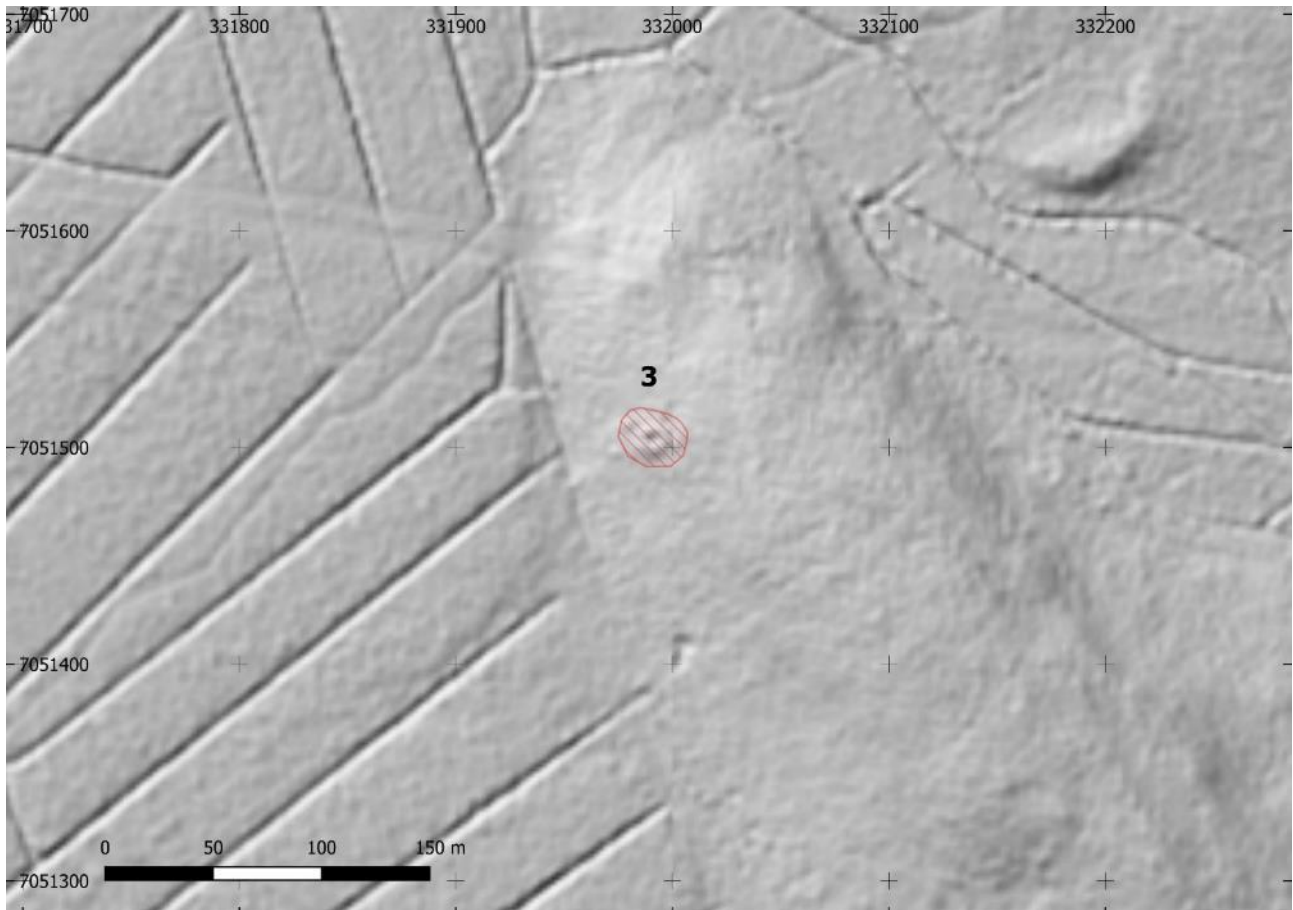
Kuva 11. Laikutuskuoppa, jonka yläosassa erottuu valkoiset kvartsi-iskokset. Pohjoiseen.

5.3. Hautakangas*

Nimi:	Hautakangas
Kunta:	Kaustinen
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7051505 E 331990 z 62
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Kartta 13. Hautakangaan muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Inventoinnissa tarkasteltu alue on merkitty keltaisella viivalla (200 m).

Kartta 14. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee noin 750 metriä Vilmankydöntieltä kaakkoon ojitettujen soiden ja peltojen ympäröimällä metsäkankaalla. Välittömästi tervahaudan pohjois-koillispuolella kulkee pieni ilmajohto. Tervahauta asettuu suunnitellun voimajohtolinjan keskikohdasta noin 70 metriä etelään.

Tervahauta on halkaisijaltaan noin 14 metriä ja syvyydeltään 2 metriä yläreunalta mitattuna. Muoto on kärsinyt ja valli on monin paikoin hävinnyt. Paikoin se erottuu noin kahden metrin levyisenä. Halssiaukko ei myöskään erotu. Tervahauta on mahdollisesti täytetty hiekalla käytön jälkeen, sillä pohjalta otetussa maakairanäytteessä erottui vain ohut linssi hiiltä.

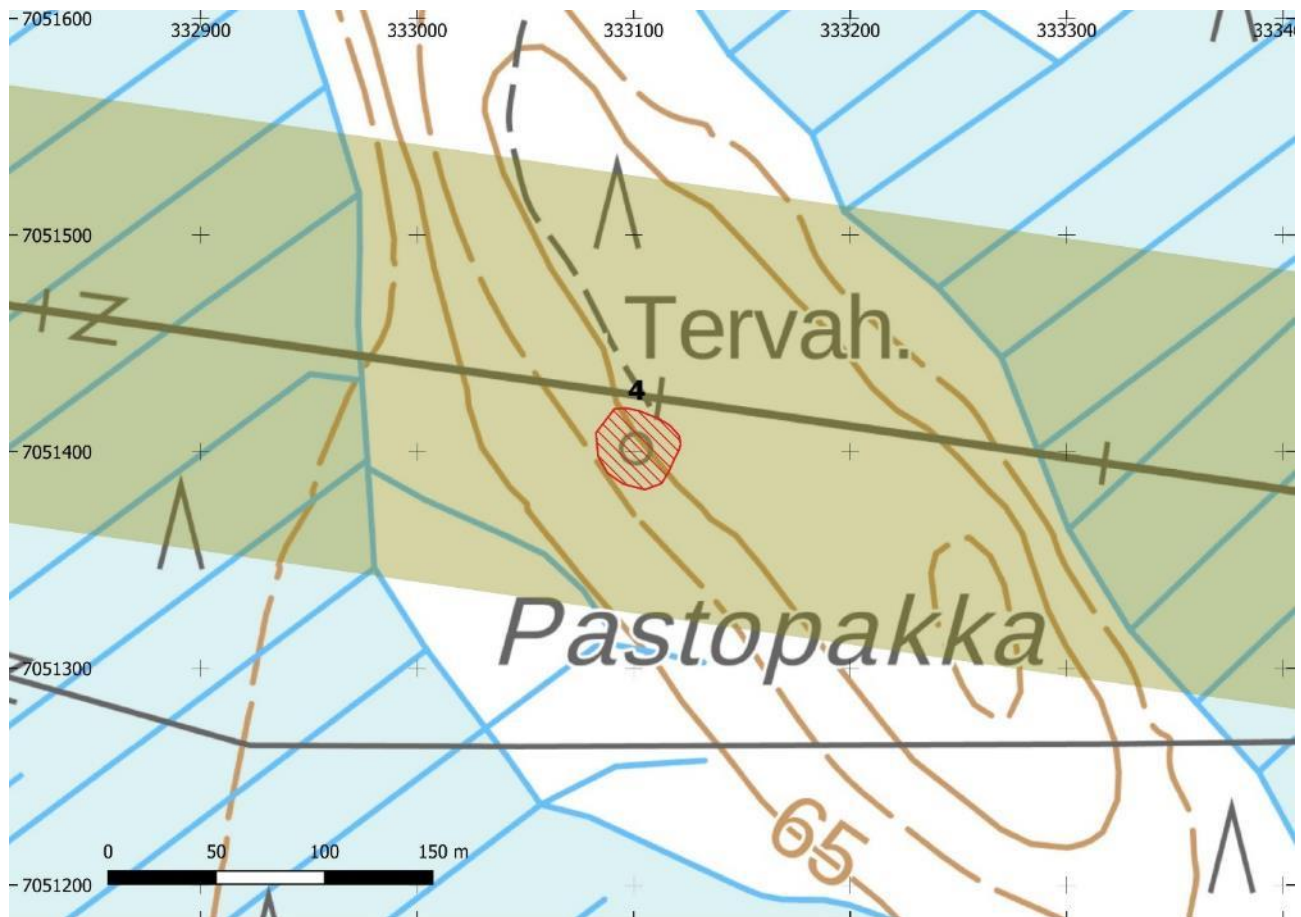
Tervahauta on rakennettu rinteeseen aukealle metsäkankaalle. Ympäristö on sekametsää, jossa kasvaa enimmäkseen kuusta, koivua ja mäntyä. Vallin päällä kasvaa runsaasti katajapensaikkaa.

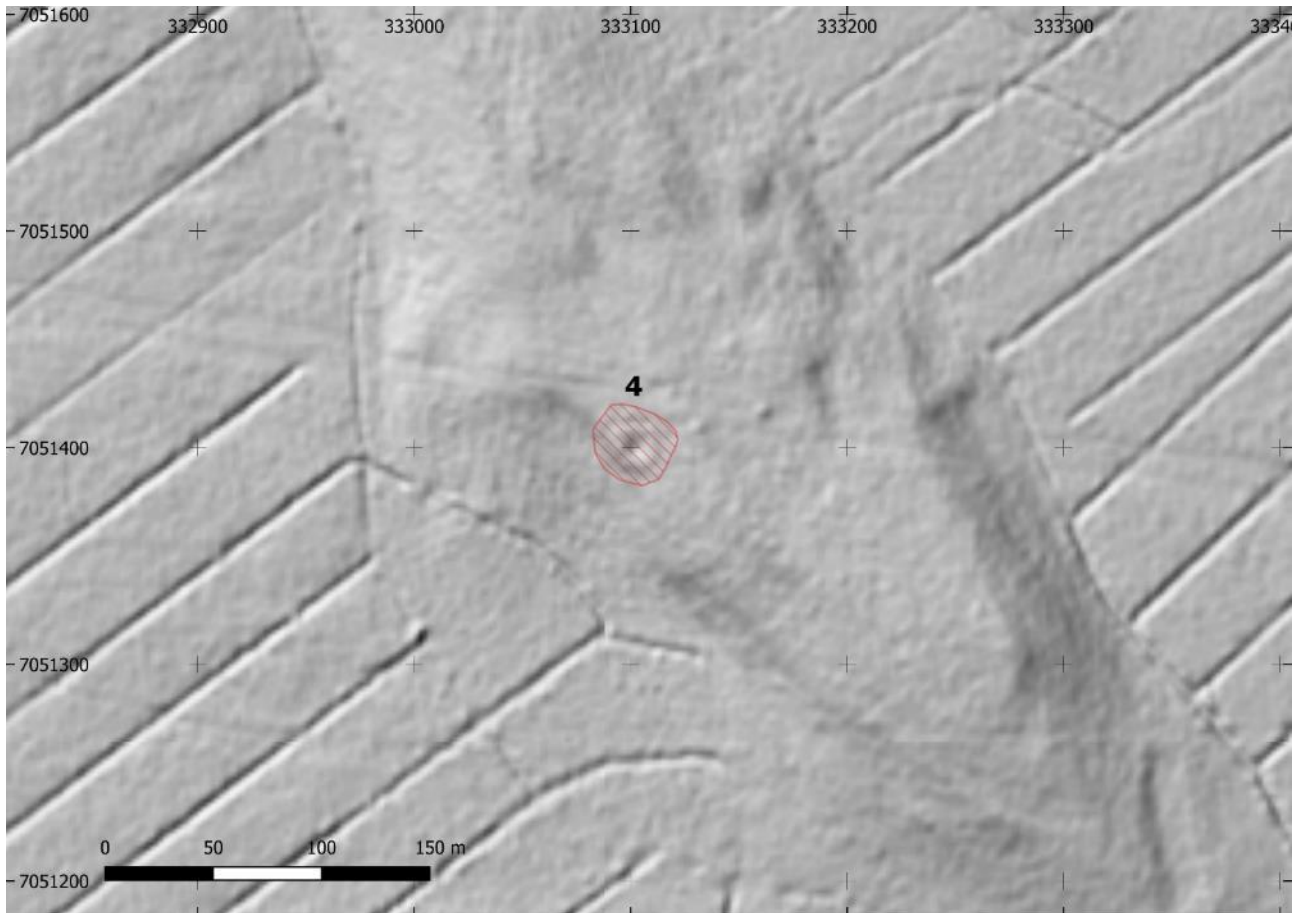
Kuva 12. Punainen maakaira on asetettu tervahaudan keskiosaan. Luoteeseen.

5.4. Pastopakka*

Nimi:	Hautakangas
Kunta:	Kaustinen
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7051402 E 333101 z 64
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Kartta 15. Pastopakkan muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Inventoinnissa tarkasteltu alue on merkitty keltaisella viivalla (200 m).

Kartta 16. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee lounaaseen laskevalla kivisellä rinteellä. Alue on vahvasti heinittynyt ja pusikoitunut ja tervahaudan päällä kasvaa tiheä lehtipuustoa. Tervahauta on merkitty peruskartalle.

Tervahaudan halkaisija on noin 20 metriä. Vallin leveys on noin 5 metriä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,2 metriä. Maastossa ei erota halssia. Tervahaudan ympärillä kulkee katkoviivamainen kaivanto.

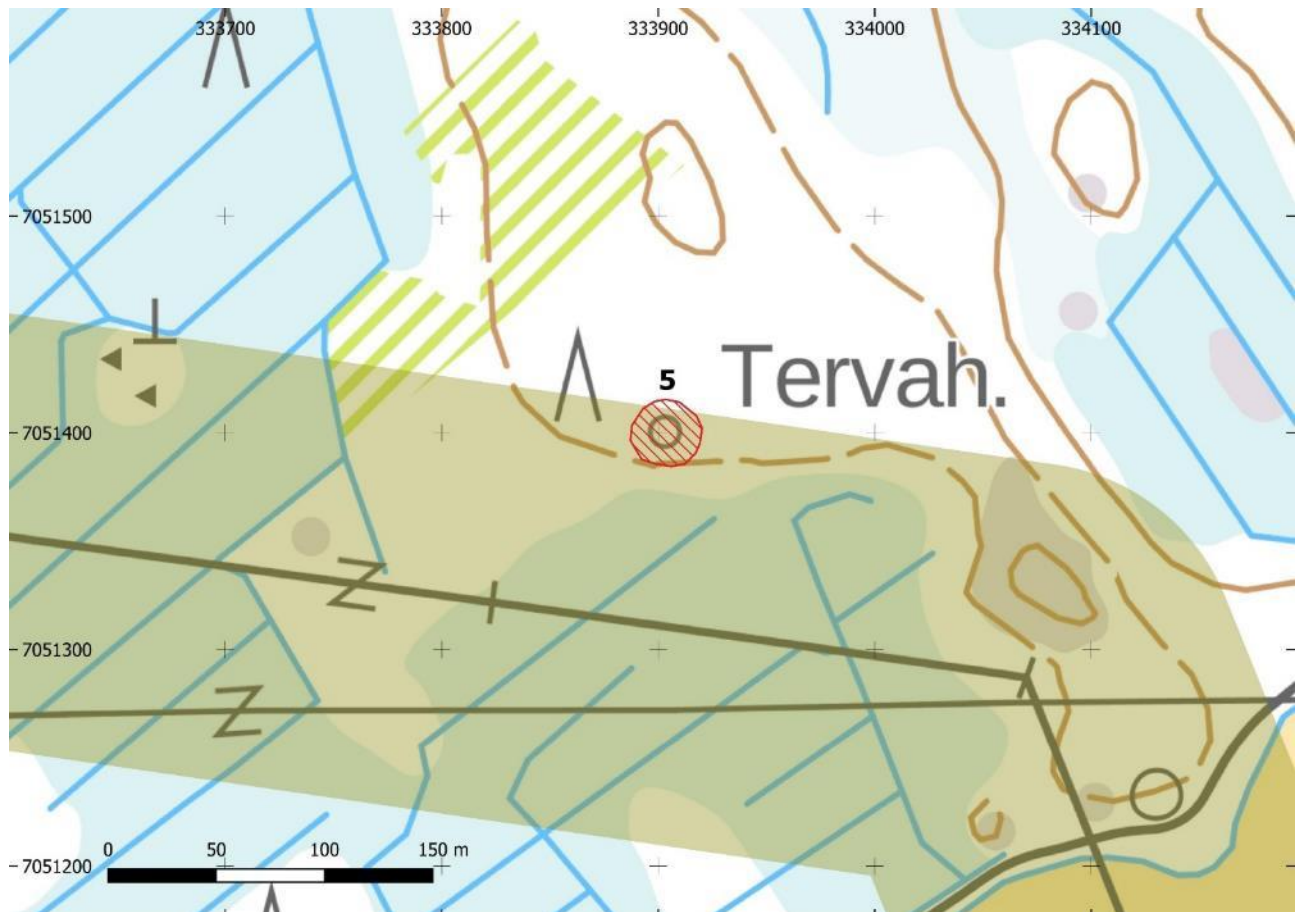
Tervahauta sijaitsee noin 10 metriä voimajohtolinjan keskiosasta etelään.

Kuva 13. Tervahauta erottuu hyvin heikosti ympäristöstä. Pohjoiseen.

5.5. Uusipaikka*

Nimi:	Uusipaikka
Kunta:	Kaustinen
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7051400 E 333903 z 60
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Kartta 17. Uusipaikan tervahauta on merkitty punaisella rasterilla. Inventoinnissa tarkasteltu alue on merkitty keltaisella viivalla (200 m).

Kartta 18. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee 300 metriä Torpinpolulta luoteeseen. Nykyinen voimajohtolinja kulkee noin 90 metriä tervahaudan eteläpuolella. Suunnitellun linjan keskiosasta tervahauta asettuu noin 80 metriä pohjoiseen.

Tervahauta on muodoltaan laakea ja maljamainen. Sen läpimitta on noin 18 metriä ja syvyys 1,5 metriä. Valli on jyrkää, leveydeltään noin 5 metriä. Halssiaukko on pituudeltaan 6 metriä ja osoittaa kaakkoon. Tervahaudan pohja on tasainen.

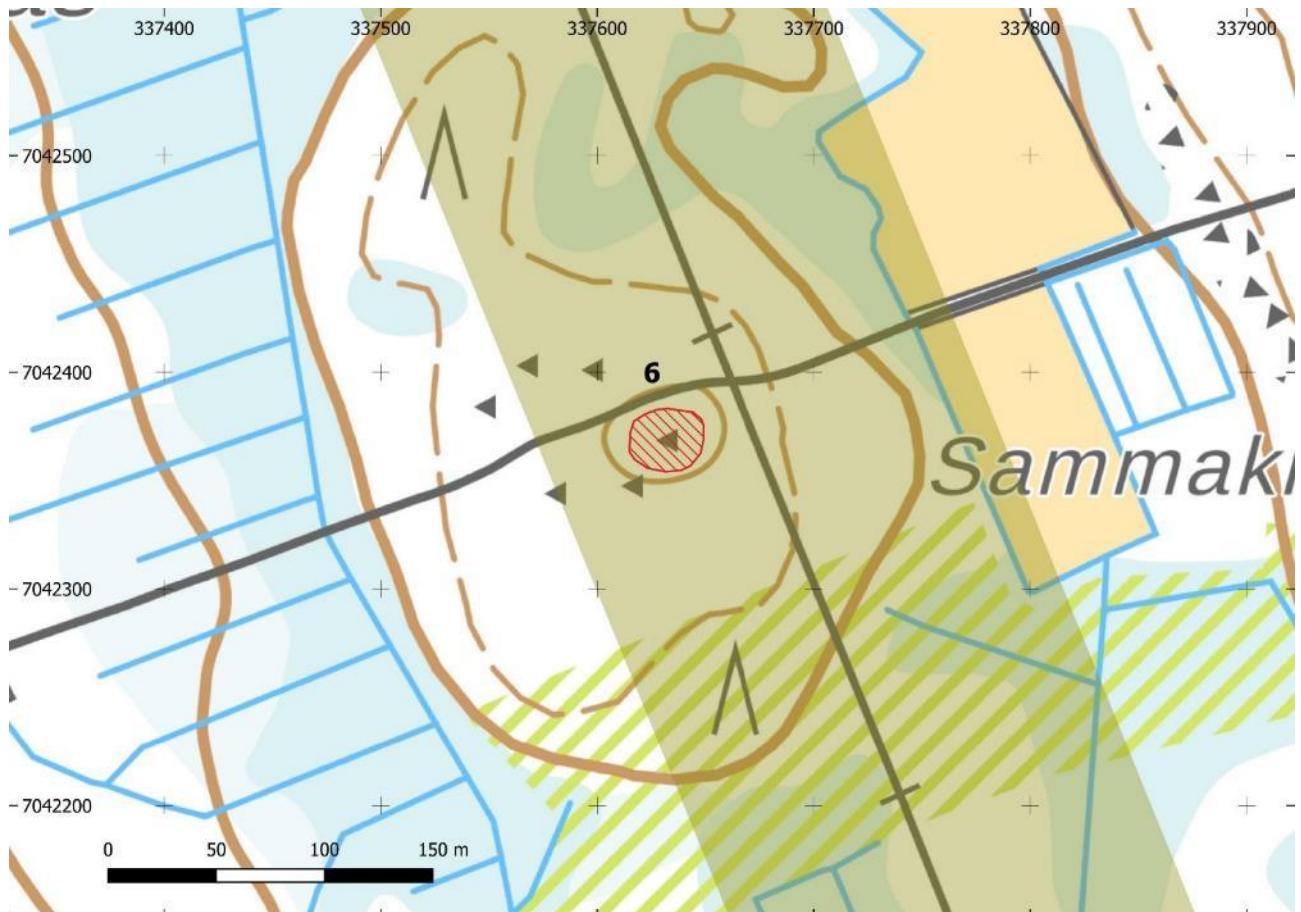
Tervahauta sijaistee loivassa rinteessä harvan mäntykankaan ja tiheän istutusmetsän reunalla. Tervahaudan päällä kasvaa harvakseltaan pajukkoa, sekä muutama jyrkää koivu. Vallin ulkoreunaa kiertää ojainen kaivanto, joka erottuu ohuesti. Tervahaudan pohjalta otettiin maakairanäyte, jossa erottui hiilensekaista maata.

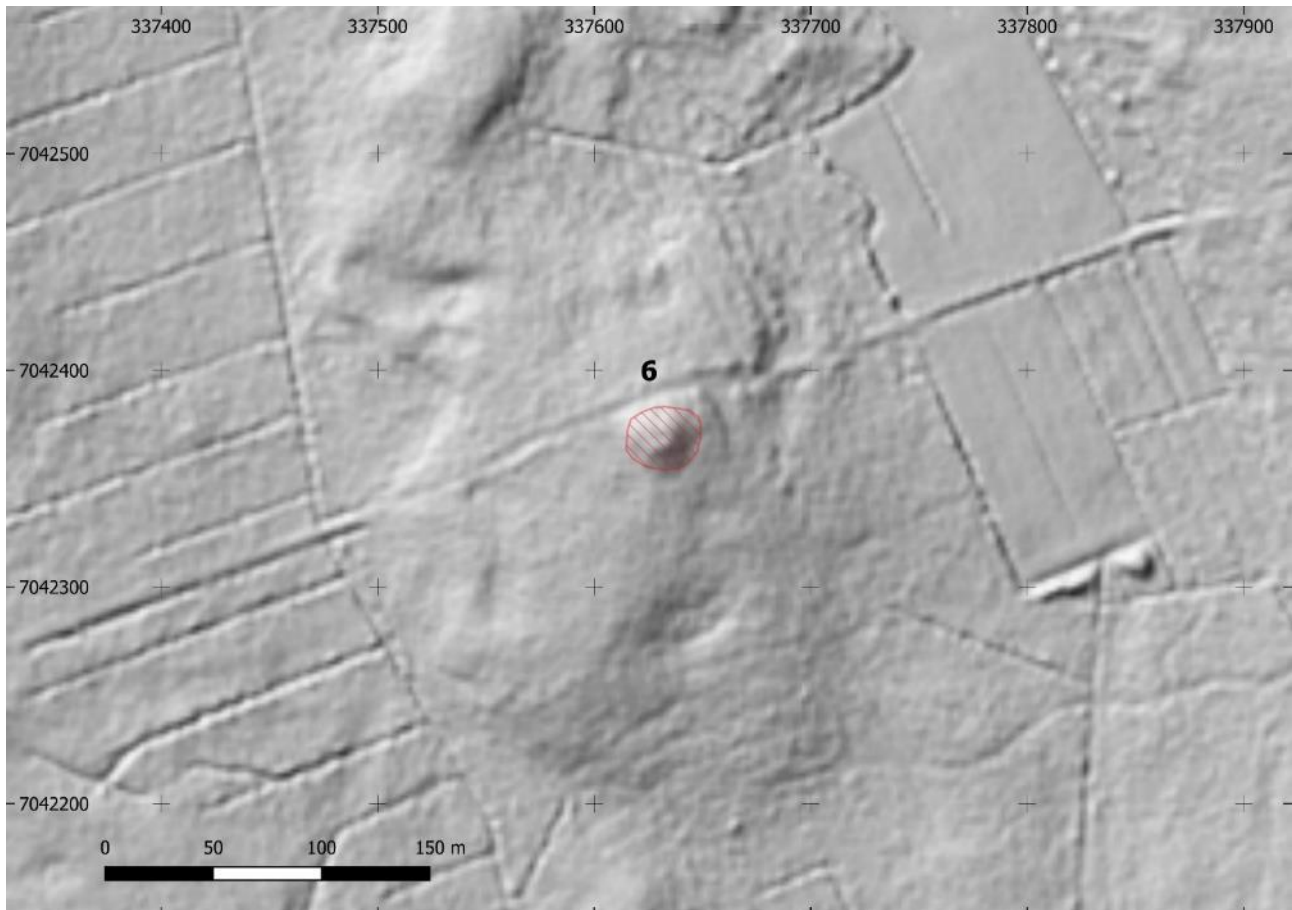
Kuva 14. Uusipaikan tervahauta. Maakaira on asetettu tervahaudan keskiosaan.

5.6. Sammakkopotinkytömaa*

Nimi:	Sammakkopotinkytömaa
Kunta:	Veteli
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rakkakuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7042371 E 337629 z 103
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/alueen keskikohta

Kartta 19. Sammakkopotinkytömaan muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Inventoinnissa tarkasteltu alue on merkitty keltaisella viivalla (200 m).

Kartta 20. Rakkakuopat erottuvat heikosti MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Inventointi 2023:

Ravitiestä noin 15 metriä etelään on Sammakkopotinkytömaan korkein kohta, joka on rakkakivikkoa. Rakkakivikko on halkaisijaltaan noin 12 metriä. Rakkakivikossa on yksi isompi ja kaksi pienempää kuoppaa. Lisäksi kivikossa on kaksi hieman epämääräisempää kuoppaa, jotka myös voivat olla rakkakuoppia.

Isoin rakkakuoppa sijaitsee kivikon eteläosassa ja sen koko on noin 5 x 4 metriä. Sen itä- ja eteläpuolella erottuu sortunutta ja matalaa vallia. Vallin leveys on noin 1,3 metriä. Kuopalla on syvyyttä noin 1 metri. Pienemmät rakkakuopat ovat halkaisijaltaan noin 1,2 metriä ja noin 0,6 metriä syviä. Toinen näistä sijaitsee kivikon pohjoisosassa ja toinen isoimman rakkakuopan lounaispuolella. Epämääräiset, mahdolliset rakkakuopat sijaitsevat isoimman rakkakuopan pohjoispuolella. Osa kivistä on sammaleen ja jäkälien peitossa.

Rakkakivikon keskellä kasvaa yksi jyrävä mänty ja kivikon ympärillä nuorta mäntyvaltaista kasvatusmetsää.

Rakkakuopat sijaitsevat noin 30 metriä länsilounaaseen voimajohtolinjan keskiosasta.

Kuva 15. Rakkakivikkoa Ravitien eteläpuolella. Itään.

Kuva 16. Suurin rakkakuoppa kivikon eteläosassa. Lounaaseen.

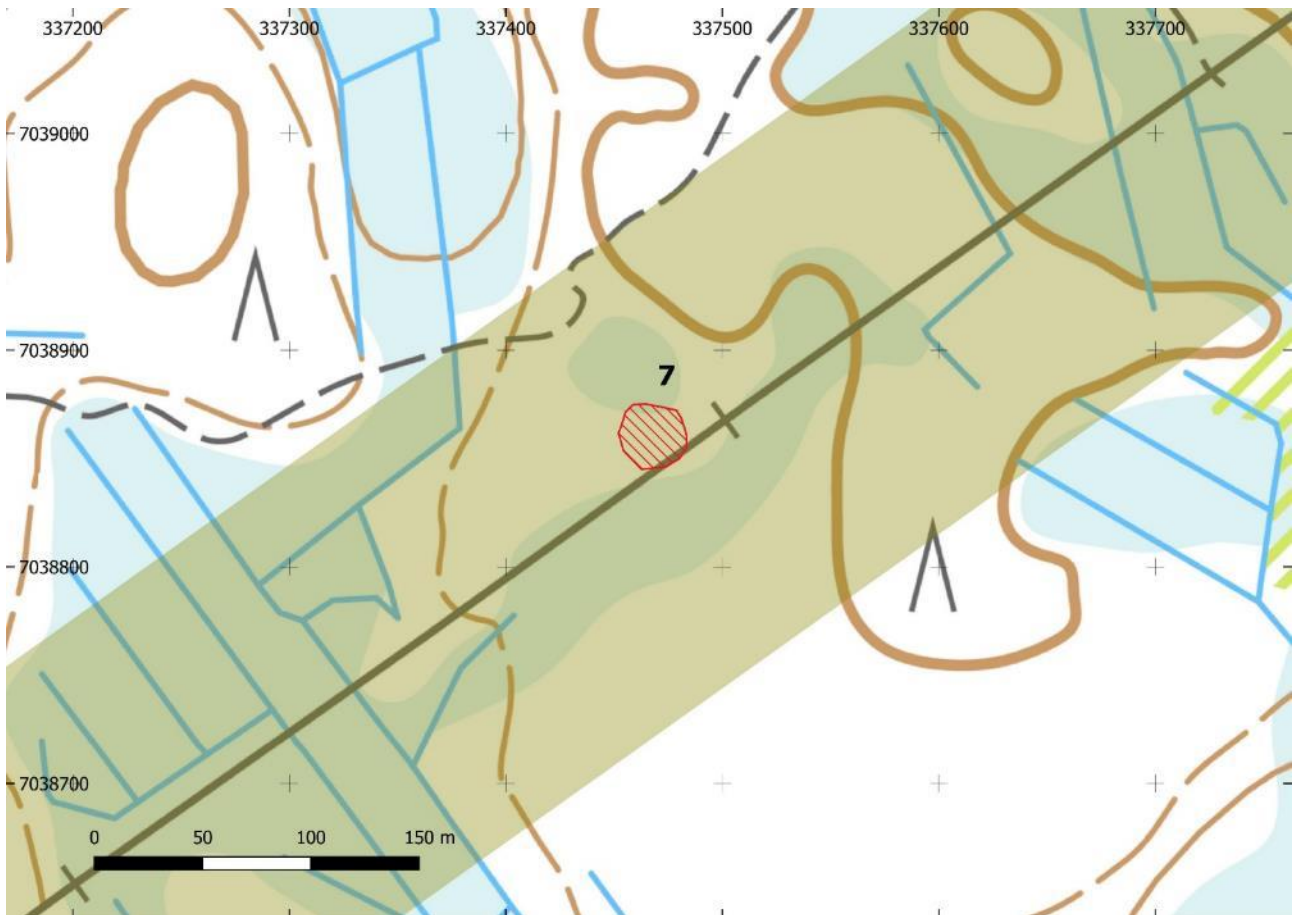
Kuva 17. Pohjoisimpana sijaitseva pieni rakkakuoppa. Taustalla näkyy Ravitie. Pohjoiseen.

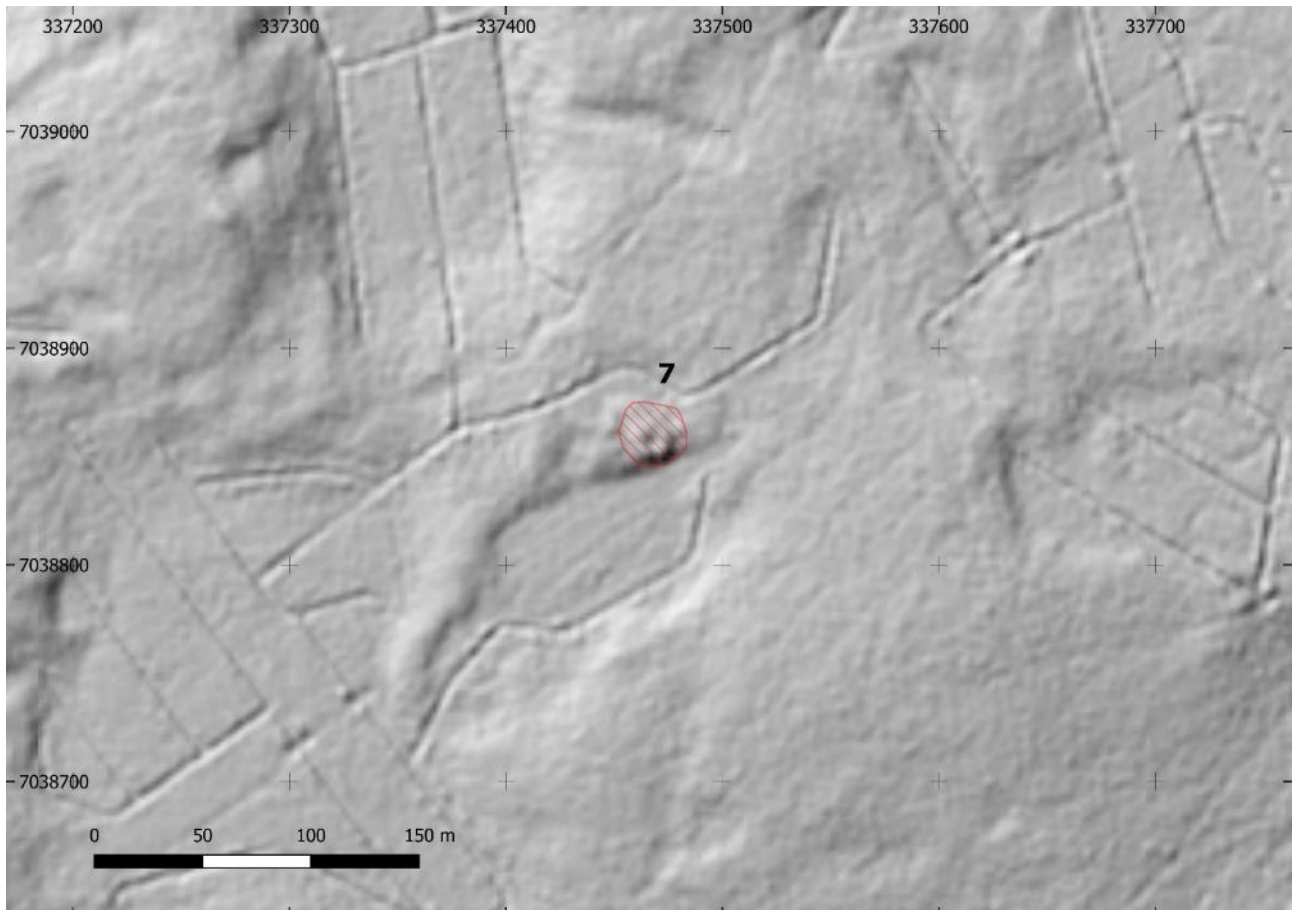
Kuva 18. Epämääräisiä kuoppia kivikon pohjoisosassa. Taustalla näkyy Ravitie. Pohjoisluoteeseen.

5.7. Hämeen kangas*

Nimi:	Hämeen kangas
Kunta:	Veteli
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7038857 E 337466 z 84
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Kartta 21. Hämeen kankaan muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Inventoinnissa tarkasteltu alue on merkitty keltaisella viivalla (200 m).

Kartta 22. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnvevarjoste korkeusmalli).

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee nykyisen voimajohtolinjan reunalla välittömästi suunnitellun linjan keskiosan luoteispuolella. Noin 650 metriä tervahaudan koillispuolella sijaitsee Mustalampintie, jolta kulkee pieni metsäpolku tervahaudan pohjoispuolelle.

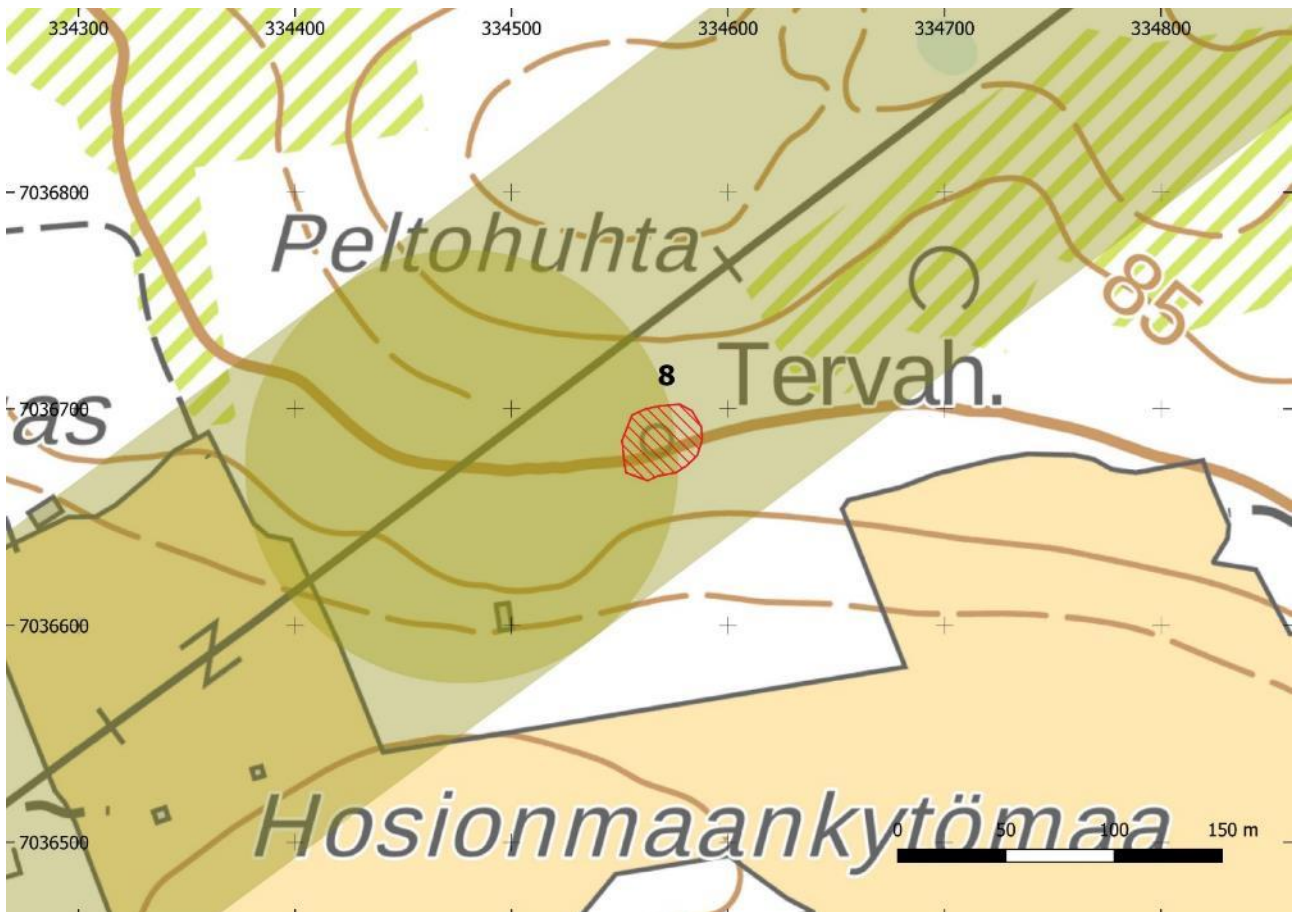
Tervahaudan halkaisija on noin 16 metriä ja syvyys 1,3 metriä. Muoto on kärsinyt maanmuokkauksen seurauksena. Valli on paikoin kadonnut, osittain se erottuu neljän metrin levyisenä. Halssi on epämääräinen ja kasvillisuuden peitossa, mutta erottuu tervahaudan kaakkoisreunassa. Tervahaudan itä- ja eteläpuoli on voimakkaasti metsittynyt ja erottuu hakatulta voimajohtokäytävältä tiheästi nuorta koivua kasvavana alueena. Keskiosasta otettiin maakairanäyte, jossa erottui hiilensekaista maata.

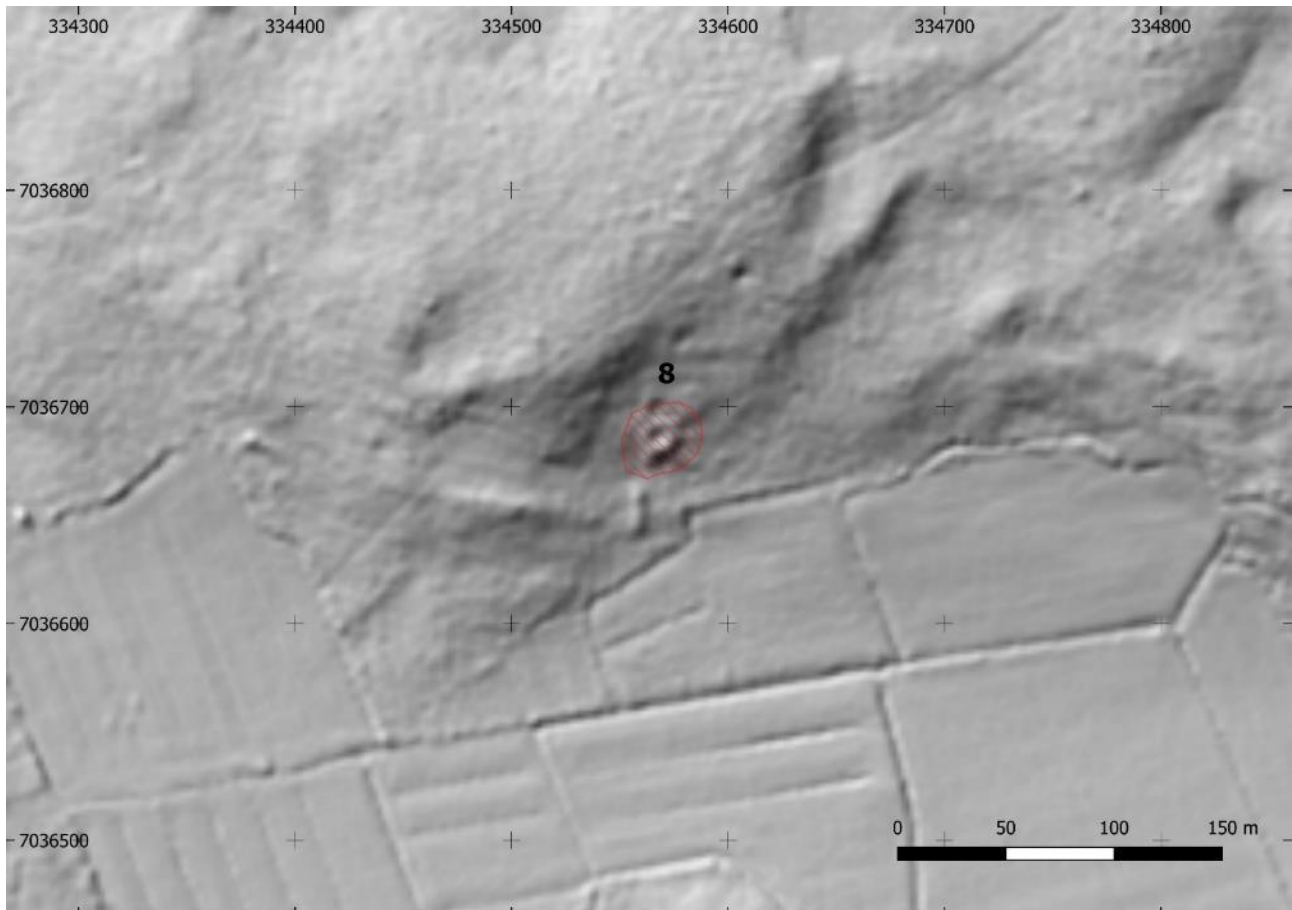
Kuva 19. Tervahaudan keskiosa on merkitty kuvassa punaisella maakairalla. Kaakkoon.

5.8. Hosionmaankangas*

Nimi:	Hosionmaankangas
Kunta:	Veteli
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7036686 E 334566 z 74
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Kartta 23. Hosionmaankankaan muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Inventoinnissa tarkasteltu alue on merkitty keltaisella viivalla (200 m).

Kartta 24. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee 550 metriä Långforsintieltä itään Hosionmaankytömaan peltojen pohjoispuolella. Alue on hyvin tiivistä lehtipuumetsää. Voimajohtolinja kulkee noin 40 metriä tervahaudan luoteispuolella.

Suuren tervahaudan läpimitta on noin 20 metriä ja syvyys 1,5 metriä. Ulkoreunaa kiertävän vallin leveys on 4–5 metriä. Halssi erottuu heikosti, mutta näyttää laskevan lounaaseen. Maastoa on muokattu tervahaudan kohdalla ja sen muoto on monin paikoin kärsinyt. Tervahaudan keskiosassa näkyy myös eläimen tekemiä kaivantoja. Tervahauta on metsittynyt ja sen päällä kasvaa voimakkaasti aluskasvillisuutta. Keskiosassa kasvaa useita koivuja ja haapoja. Pohjalta otettiin maakairanäyte, jossa havaittiin hiilensekaista maata.

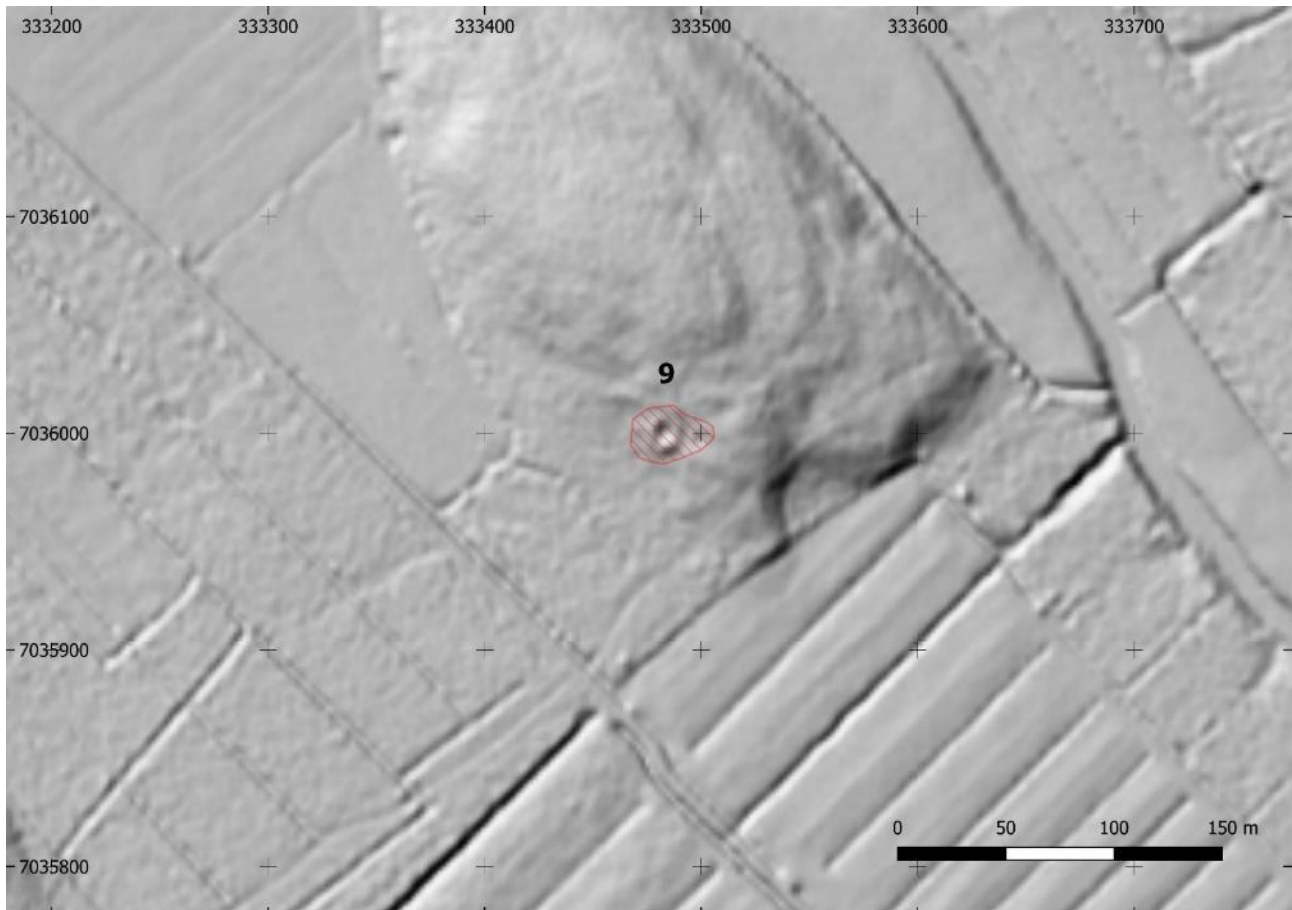
Kuva 20. Jussi-Pekka Hiltunen maakairan kanssa tutkimassa tervahautaa. Pohjoiseen.

5.9. Storsvedbacken

Nimi:	Storsvedbacken
Kunta:	Kruunupyy
Muinaisjäänöstunnus:	1000045474
Muinaisjäänösstatus:	kiinteä muinaisjäänös (ent. muu kulttuuriperintökohde)
Muinaisjäänöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7035999 E 333484 z 66
Koordinaattiselite:	Muinaisjäänösrekisteri/GPS-mittaus

Kartta 25. Storsvedbackenin muinaisjäänösalue on merkitty punaisella rasterilla. Inventoinnissa tarkasteltu alue on merkitty keltaisella viivalla (200 m).

Kartta 26. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Muinaisjäännösrekisteri:

Tervahauta, merkitty peruskartalle, halssi lounaaseen.

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee noin 55 metriä luoteeseen voimajohtolinjan keskiosasta. Noin 100 metriä tervahaudan lounaispuolella kulkee Ollasmosantie ja 195 metriä koilliseen virtaa Porasenjoki. Tervahauta sijaitsee mäen rinteessä, jossa pohjoispuolella kasvaa harva mäntykangas ja eteläpuolella tiheämpi kuusimetsä.

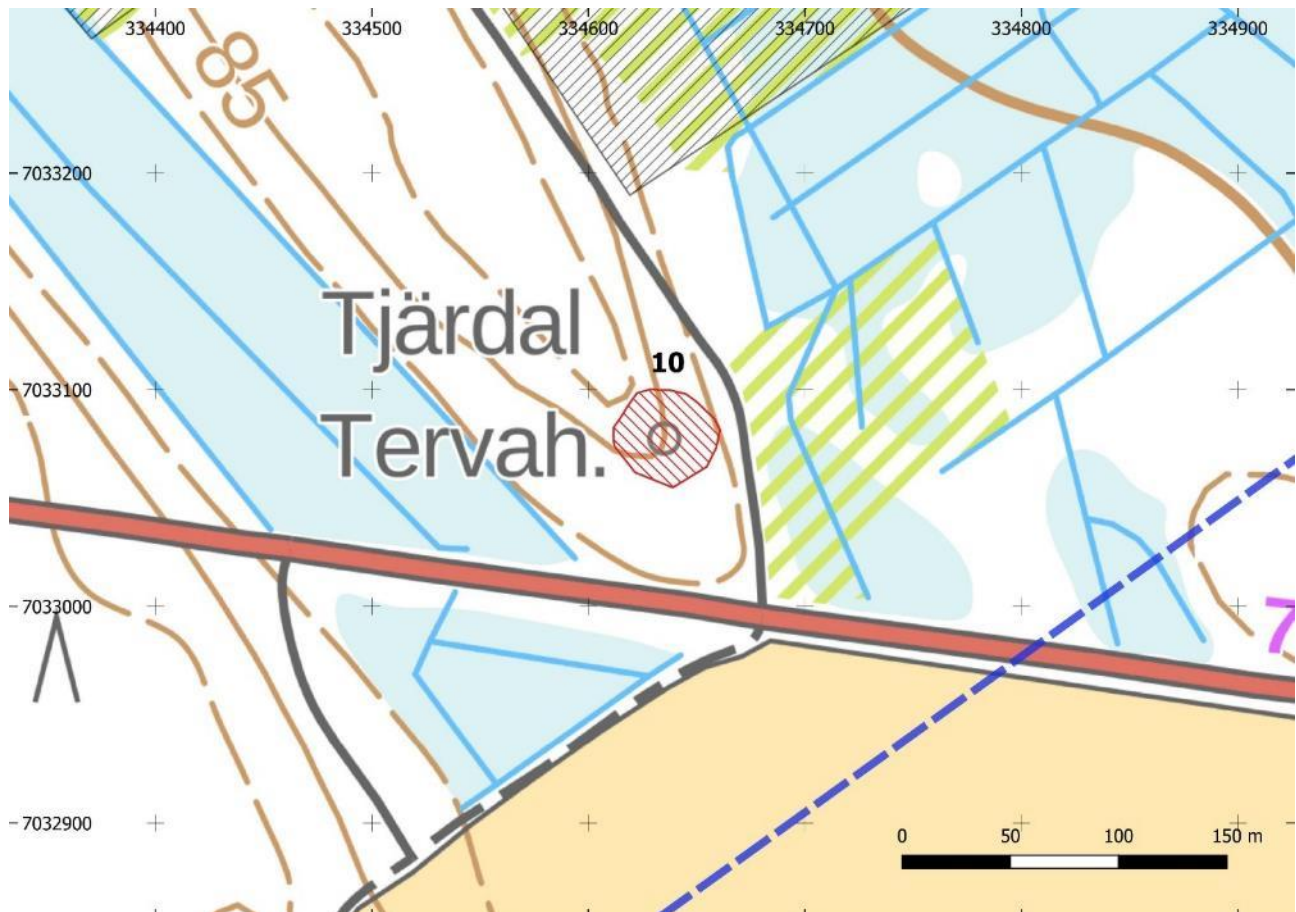
Tervahauta on muodoltaan suuri ja suppilomainen. Lämpimitaltaan se on noin 18 metriä ja syvyydeltään 1,8 metriä. Valli on jyrkää, leveydeltään noin 3–4 metriä. Halssi laskee lounaaseen. Tervahaudan päällä kasvaa jokusia mäntyjä, katajia ja nuorta koivikkoa. Kohde on merkitty maastossa kotiseutuyhdistyksen puisella kyltillä. Tervahaudan pohjalta otettiin maakairanäyte, jossa erottui hiilensekaista maata.

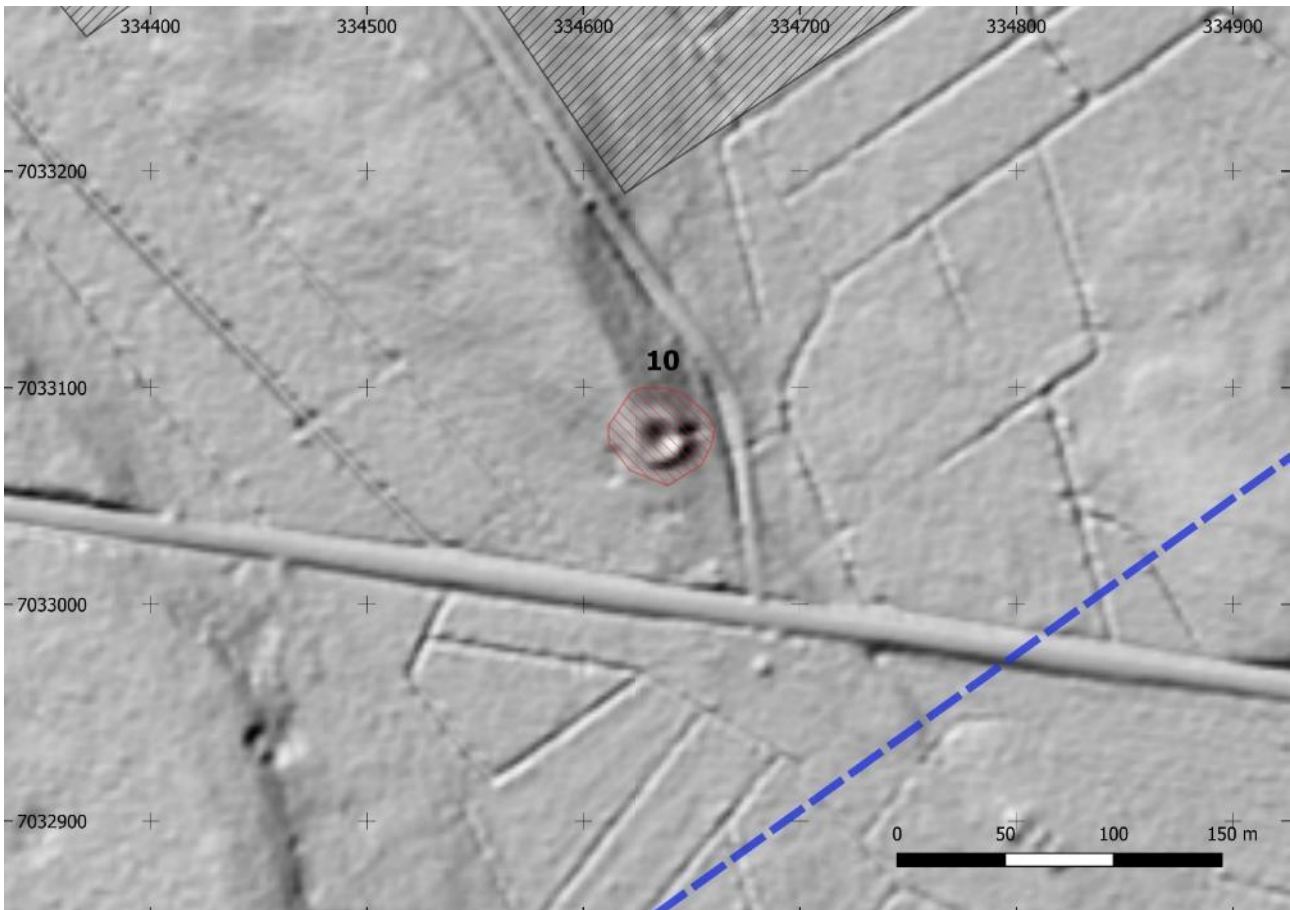
Kuva 21. Storvedbackenin tervahauta. Pohjoiseen.

5.10. Kåtabacken

Nimi:	Kåtabacken
Kunta:	Kruunupyy
Muinaisjäännöstunnus:	1000045473
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (ent. muu kulttuuriperintökohde)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7033079 E 334637 z 85
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri/GPS-mittaus

Kartta 27. Kåtabackenin muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kartta 28. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Muinaisjäännösrekisteri:

Suuri tervahauta, halssi ilmeisesti itään, ympäristössä kuoppia.

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee noin 25 metriä Kåtabackenin metsäautotien länsipuolella mäen kaakkoon laskevalla rinteellä. Tervahaudan päällä kasvaa tiheää sekapuumetsää. Tervahaudan halkaisija on noin 25 metriä. Vallin leveys on noin 6 metriä. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 3 metriä. Tervahaudan ulkopuolella, pohjois- sekä itäpuolella vallissa erottuu sammaleen alta kylmämuurattuja kiviä. Halssi suuntautuu itään ja se on noin 8 metriä pitkä. Halssin suulla on puinen kyltti, jossa lukee ”Fredad T.H.F”. Pohjalle tehdyssä kairauksessa havaittiin mustaa noensekaista maata.

Tervahauta sijaitsee noin 25 metriä parannettavan Kåtabackenin metsäautotien länsipuolella.

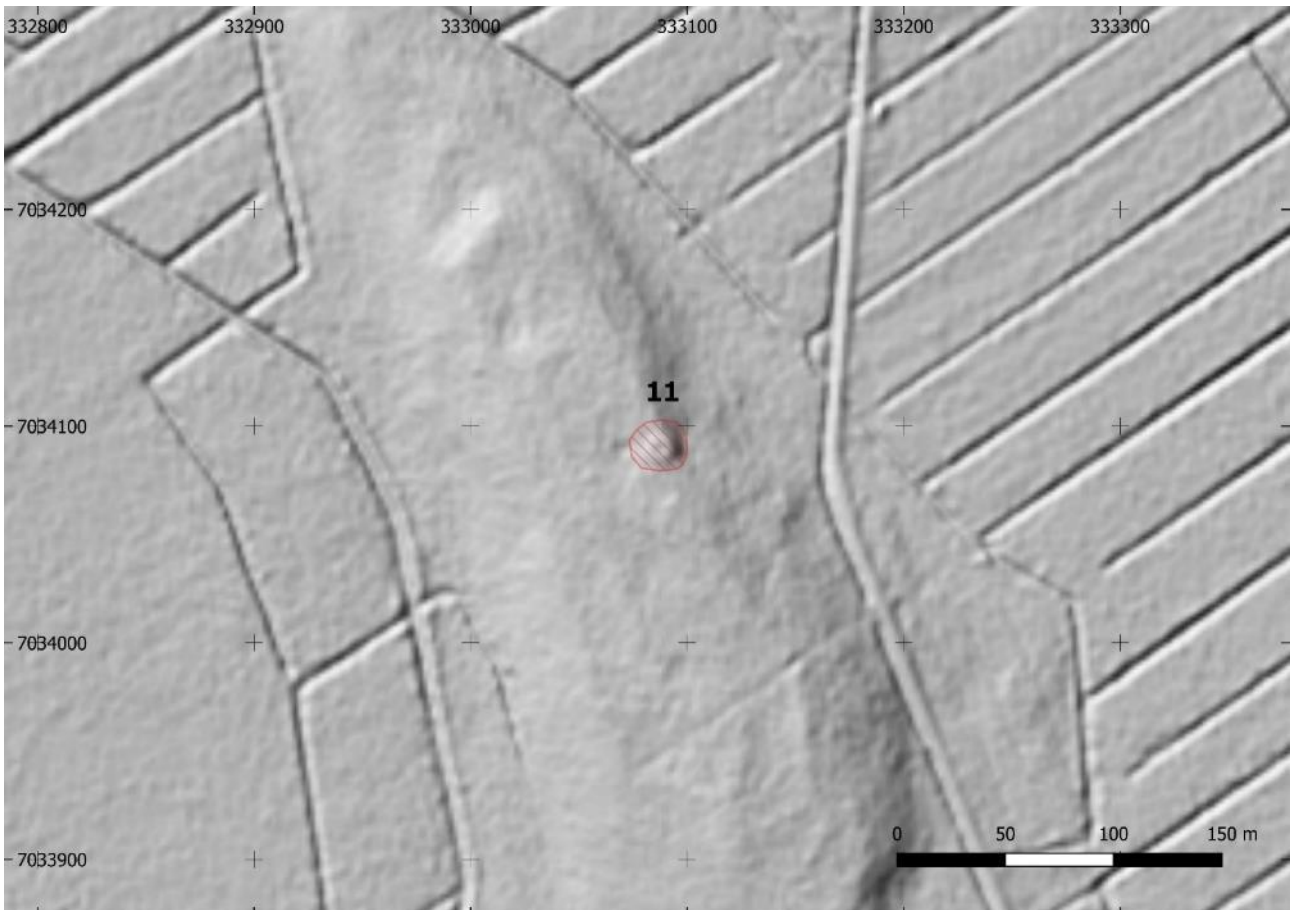
Kuva 22. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Koilliseen.

5.11. Rönbackklubben N

Nimi:	Rönbackklubben N
Kunta:	Kruunupyy
Muinaisjäännöstunnus:	1000045467
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (ent. muu kulttuuriperintökohde)
Muinaisjäännöstyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7034090 E 333087 z 80
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri/GPS-mittaus

Kartta 29. Rönbackklubben N muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla.

Kartta 30. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Muinaisjäännösrekisteri:

Tervahauta, merkitty peruskartalle.

Inventointi 2023:

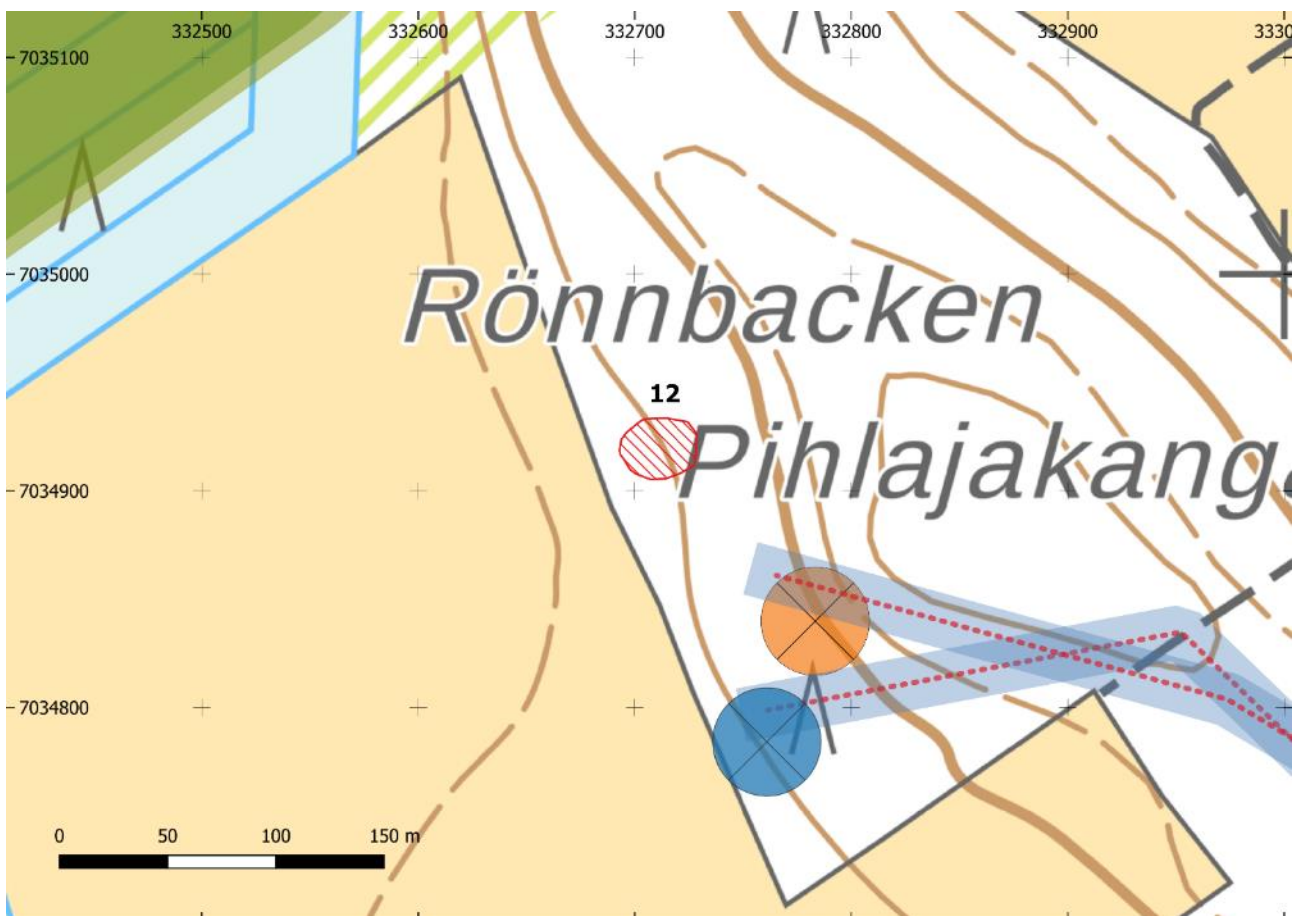
Tervahauta sijaitsee 80 metriä metsäautotieltä länteen Rönbackklubbenin harjanteen pohjoisosassa. Alue on kivikkoista kuusivaltaista metsää. Tervahauta on muodoltaan maljamainen ja matala. Lämpimitaltaan se on noin 15 metriä ja syvyydeltään 0,8 metriä. Vallin leveys on noin 2,5 metriä. Halssiaukko on mitoiltaan noin 6 x 2,5 metriä, ja se laskee alarinteeseen kohti koillista. Tervahaudan itä- ja koillisreunassa on näkyvillä kylmämuurattua kiveystä. Tervahauta on merkitty maastossa puisella kyltillä, jossa lukee ”FREDAD T.H.F” (Terjärv Hembygdsförening). Tervahaudan pohjalta otettiin maakairanäyte, jossa erottui hiilensekaista maata.

Kuva 23. Rönbackklubbenin tervahauta. Vallin reunalla näkyy kylmämuurausta. Länteen.

5.12. Rönbacken

Nimi:	Rönbacken
Kunta:	Kruunupyy
Muinaisjäännöstunnus:	1000045470
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (ent. muu kulttuuriperintökohde)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7034919 E 332719 z 73
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri/GPS-mittaus

Kartta 31. Rönbackenin muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunnitellut voimalanpaikat nrot 3 on merkitty oranssilla (VE1) ja sinisellä (VE2) pisteellä. Suunniteltu uusi tielinjaus on merkitty punaisella katkoviivalla (sinisellä pohjalla).

Kartta 32. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Muinaisjäännösrekisteri:

Tervahauta.

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee länteen laskevan mäen rinteellä. Tervahaudan halkaisija on noin 20 metriä. Vallin leveys on noin 4,5 metriä. Tervahaudan syvyys on noin 1,2 metriä. Halssi suuntautuu länteen alarinteeseen ja se on noin 8 metriä pitkä. Tervahaudan ympärillä kulkee katkoviivamainen kaivantto. Tervahaudan päällä kasvaa pitkää ruohikkoa. Vallien päällä kasvaa suurehkoja kuusia ja koivuja, joista tervahaudan pohja on vapaana. Pohjalta otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan vallin päällä on puinen kyltti, jossa lukee ”Fredad T.H.F”.

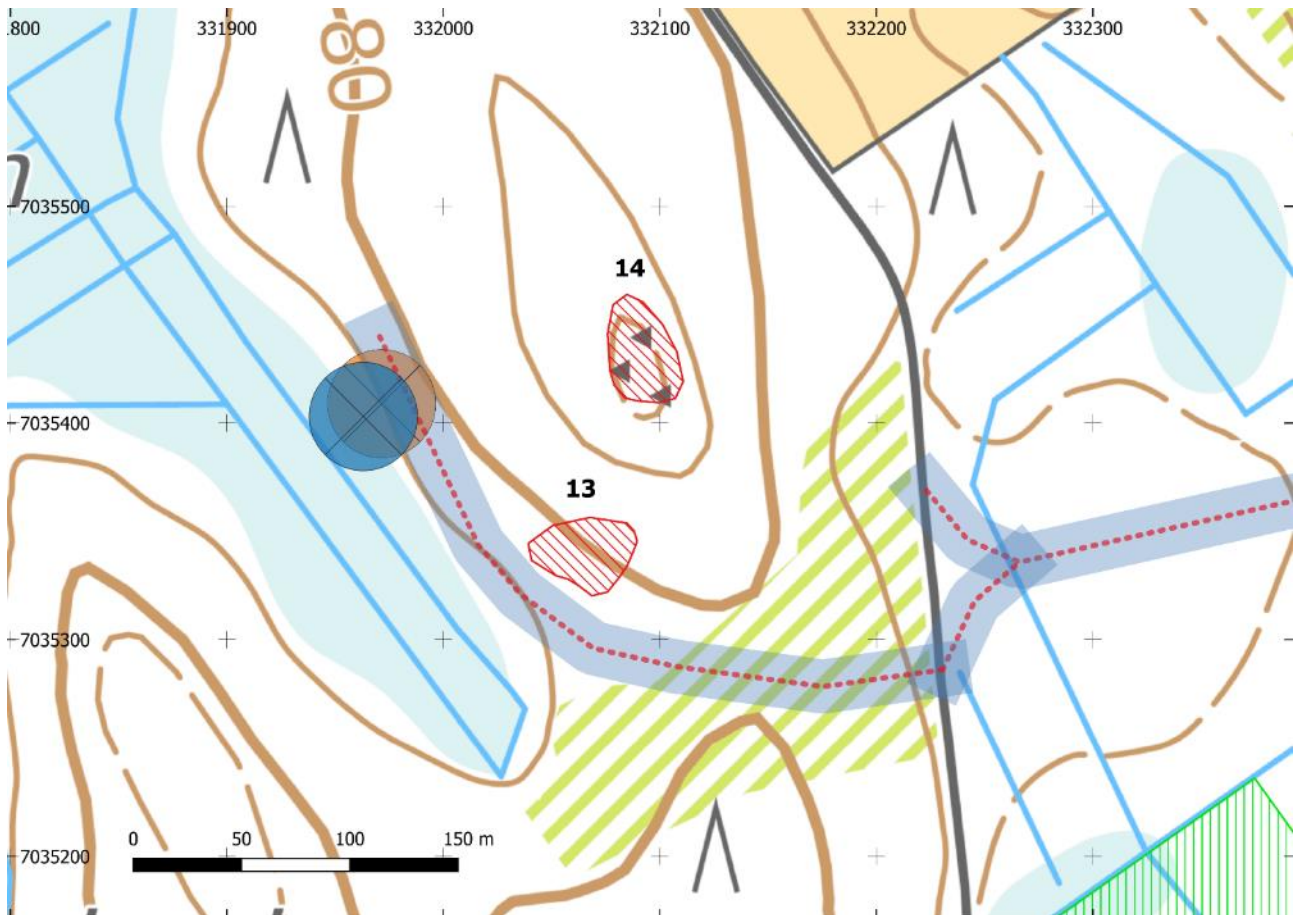
Tervahauta sijaitsee noin 75 metriä luoteeseen VE1:n voimalasta nro 3 ja noin 115 metriä luoteeseen VE2:n voimalasta nro 3.

Kuva 24. Tervahaudan pohja kuvattuna vallin päältä. Länteen.

5.13. Rävabacken

Nimi:	Rävabacken
Kunta:	Kruunupyy
Muinaisjäännöstunnus:	1000045466
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (ent. muu kulttuuriperintökohde)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7035342 E 332074 z 75
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri/GPS-mittaus

Kartta 33. Rävabacken ja Rävabacken N muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella rasterilla. Suunnitellut voimalanpaikat nrot 2 on merkitty oranssilla (VE1) ja sinisellä (VE2) pisteellä. Suunniteltu uusi tielinjaus on merkitty punaisella katkoviivalla (sinisellä pohjalla).

Kartta 34. Tervahauta sekä rakkakuoppa-alue MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Muinaisjäännösrekisteri:

Tervahauta, sen vieressä on mahdollisesti toinenkin.

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee noin 100 metriä luoteeseen VE1:n voimalasta nro 2. Suunniteltu uusi tielinja kulkee tervahaudan kohdalla.

Tervahauta on läpimitaltaan 18 metriä ja syvyydeltään 1,6 metriä. Muoto on laakea ja maljamainen. Valli on paksuimmillaan 4–5 metriä, mutta osittain hävinnyt. Halssiaukko erottuu heikosti, mutta näyttäisi laskevan lounaaseen. Kohde on merkitty kotiseutuyhdistyksen puisella kyltillä. Tervahaudan pohjalta otettiin maakairanäyte, jossa erottui hiilensekaista maata.

Tervahaudan muoto on kärsinyt maanmuokkauksen myötä. Valli on paikoin kadonnut, samoin halsista näkyi enää pieniä osia. Tervahaudan keskiosassa on sekä ihmisen että eläimen tekemiä kaivantoja. Tervahaudan etelä- ja länsipuolilla on kaksi suurempaa kuoppaa, jotka ovat läpimitaltaan noin 3–4 metriä. Kuopat ovat todennäköisesti moderneja. Noin 90 metriä tervahaudasta pohjois-koilliseen mäenharjanteen päällä sijaitsee rakkakuoppakohde Rävabacken N.

Kuva 25. Rävabackenin tervahauta. Kotiseutuyhdistyksen pystyttämä kyltti näkyy edustalla. Koilliseen.

5.14. Rävabacken N*

Nimi:	Rävabacken N
Kunta:	Kruunupyö
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rakkakuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7035431 E 332086 z 81
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/suurin rakkakuoppa

Kohteen kartat ovat edellisen kohteen 5.13. Rävabacken yhteydessä.

Inventointi 2023:

Mäenharjanteen korkeimmalla kohdalla, noin 115 metriä Kvarnbackan metsätien länsipuolella, sijaitsee noin 20x10 metrin kokoinen rakkakivikko. Kivikosta tavattiin kaksi rakkakuoppaa, joista toinen on huomattavasti suurempi. Suurempi rakkakuoppa (N 7035431 E 332086) on kooltaan noin 3x4 metriä valli mukaan luettuna. Kuopan syvyys on noin 1,5 metriä. Kuoppaa ympäröivä valli on leveydeltään myös noin 1,5 metriä. Kuopan pohjalla kasvaa kaksi nuorta kuusta. Noin 10 metriä pohjoiskoilliseen suuremmasta kuopasta sijaitsee pienempi rakkakuoppa (N 7035439 E 332089), jossa ei erottunut vallia. Pienempi rakkakuoppa on kooltaan pyöreämpi ja halkaisijaltaan noin metrin. Syvyyttä sillä on noin 0,5 metriä.

Rakkakivikon ympäristö on harvaa istutusmetsää, jossa kasvaa enimmäkseen nuorta kuusta ja koivua. Kummankin rakkakuopan kohdalla kivikko on osin sammaloitunutta. Suuremman rakkakuopan viereen on pystytetty Teerijärven kotiseutu yhdistyksen kyltti.

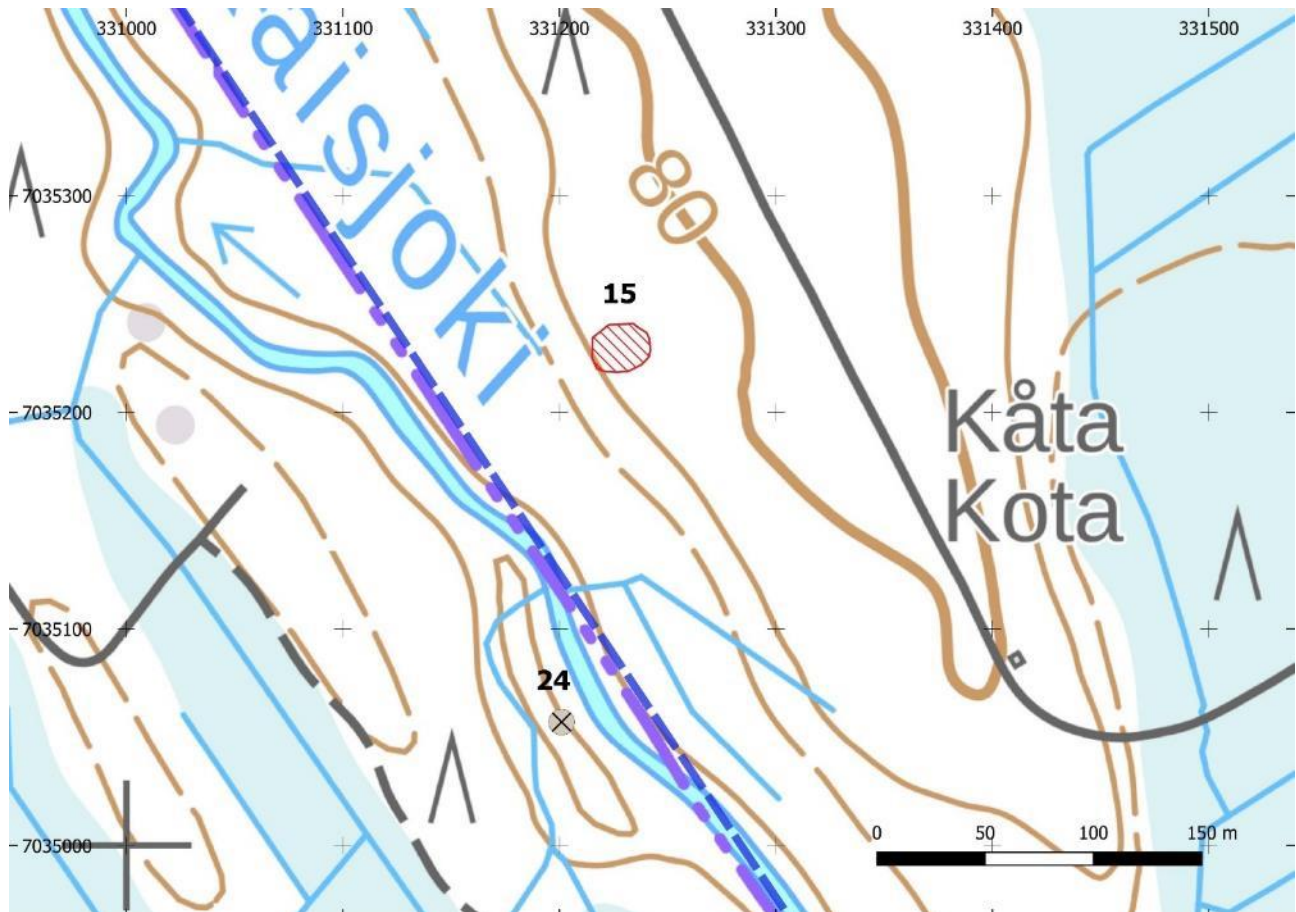
Kuva 26. Yleiskuva rakkakivikosta. Jaakko Ervasti dokumentoimassa suurinta rakkakuoppaa. Etelään.

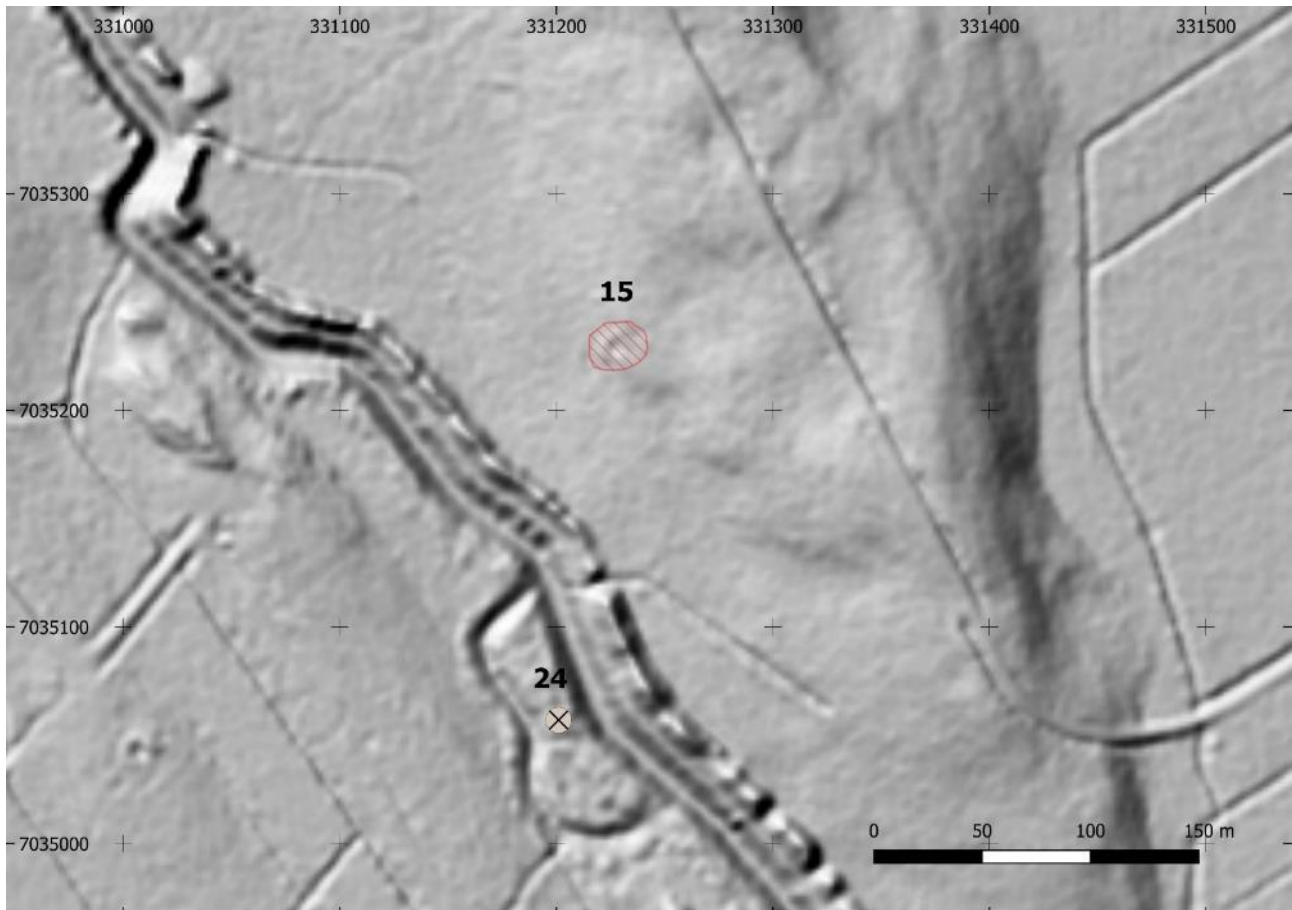
Kuva 27. Rakkakivikon suurin kuoppa. Itään.

5.15. Puukkoniemi*

Nimi:	Puukkoniemi
Kunta:	Kruunupyy
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7035230 E 331227 z 71
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Kartta 35. Puukkoniemen muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Muu havainto Raisjoen mylly on merkitty harmaalla pisteellä. Hankealueen raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kartta 36. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee mäenrinteellä Raisjoen, sekä Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntarajan koillispuolella. Noin 90 metriä tervahaudan koillispuolella kulkee Kvarnbackenin metsätie. Tervahaudan pohjoispuolella kasvaa tiheästi nuorta koivua ja eteläpuolella istutettua kuusimetsää.

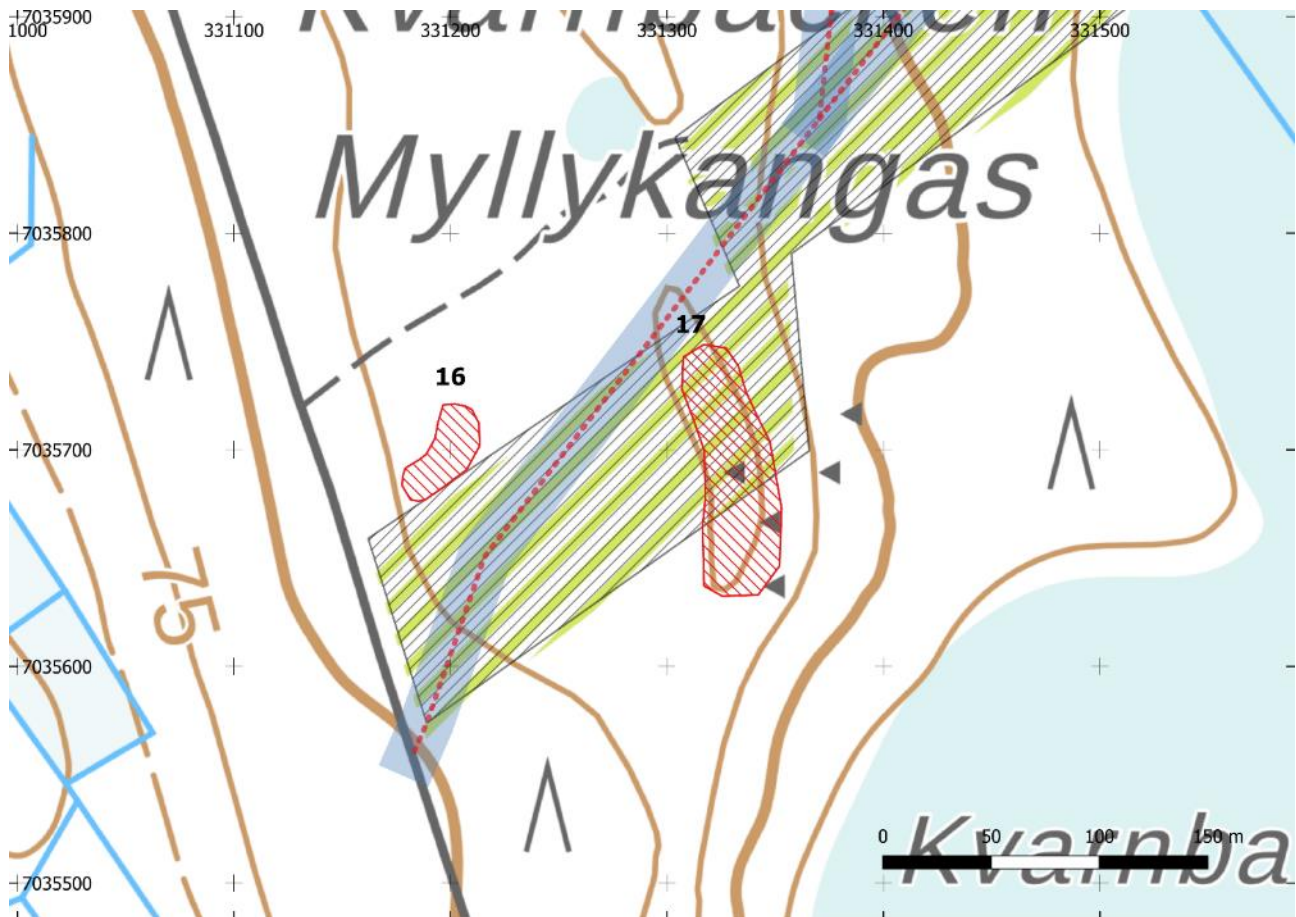
Tervahauta on muodoltaan syvä ja suppilomainen. Halkaisija on noin 15 metriä ja syvyys yläreunalta mitattuna 1,8 metriä. Vallin leveys on noin 2,5 metriä. Halssiukko on pituudeltaan 6 metriä, ja se laskee alarinteeseen lännen suuntaan. Pohjalta otettiin maakairanäyte, jossa erottui hiilen ja noen sekaista maata. Tervahauta on merkitty maastossa Teerijärven kotiseutuyhdistyksen puisella kyltillä.

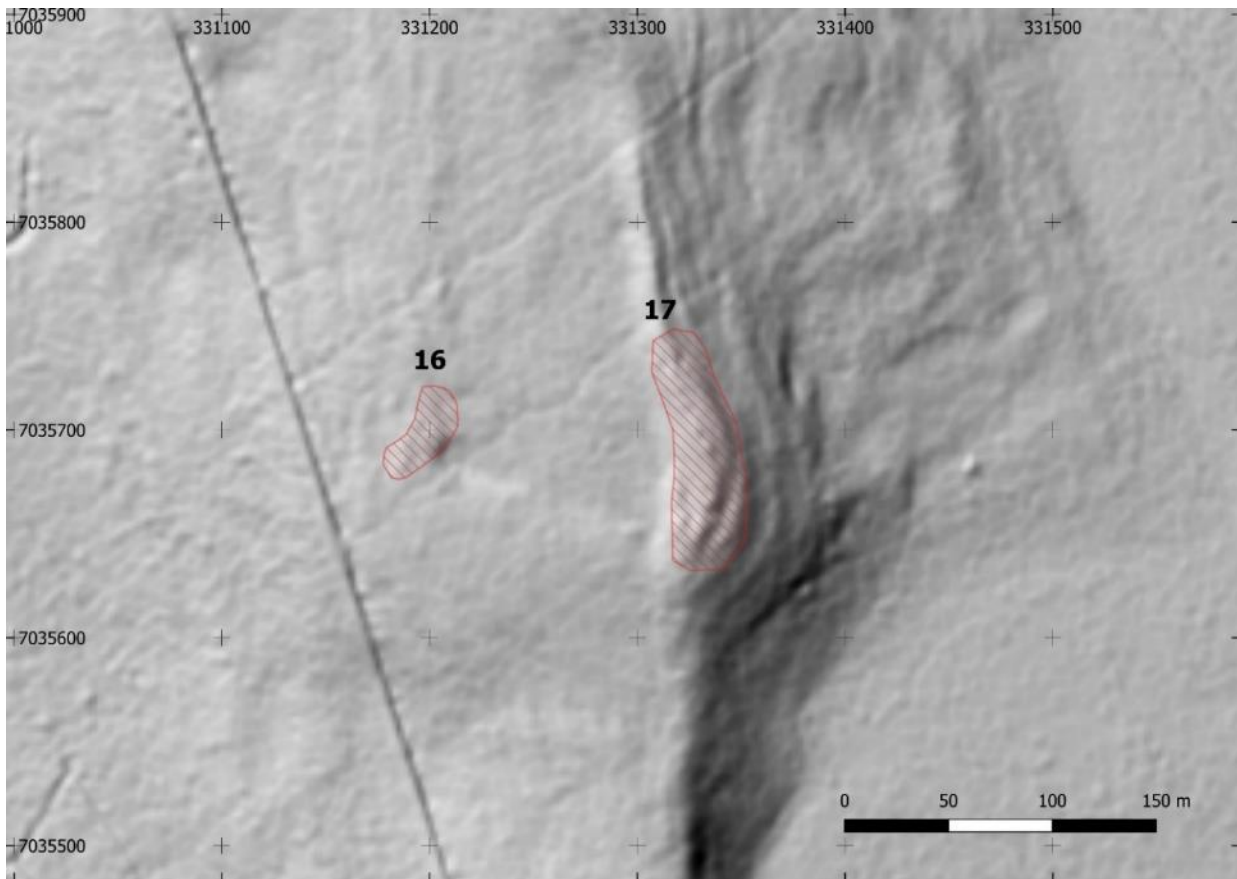
Kuva 28. Puukkoniemen tervahauta. Maakaira on asetettu tervahaudan keskiosaan. Edustalla näkyy kotiseutuyhdistyksen puinen kyltti. Koilliseen.

5.16. Kvarnbacken W*

Nimi:	Kvarnbacken W
Kunta:	Kruunupyy
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rakkakuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7035695 E 331200 z 80
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/Kuoppa 1

Kartta 37. Kvarnbacken E ja Kvarnbacken W muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu aurinkovoima-alueet on merkitty mustalla rasterilla ja suunniteltu uusi tielinjaus on merkitty punaisella katkoviivalla (sinisellä pohjalla).

Kartta 38. Rakkakuoppa-alueet MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Inventointi 2023:

Noin 40-60 metriä Kvarnbackenin metsäautotien itäpuolella, harvennetussa mäntymetsässä sijaitsee neljä rakkakuoppaa. Alueen maasto on hyvin avaraa ja kuopat erottuvat selkeästi ympäristöstään. Rakkakivikkojen eteläpuolella hakkuuaukea. Kuoppien 1, 2 ja 4 luona on puiset kyltit, joissa lukee ”FREDAD FÖRNLÄMNING TERJÄRV HEMB.FÖRENING”.

Kuoppa 1 on näistä kaikista suurin ja sen koko on noin 2 x 1,5 metriä. Kuopan syvyys on noin 1,2 metriä. Kuopan ympärillä erottuu selvät kiviset vallit, joiden leveys on noin 1 metrin. Vallin korkeus on noin 0,3 metriä. Kivet ovat sammaleen peitossa.

Kuoppa 2 (N 7035702 E 331204) on halkaisijaltaan noin 1 metrin, jossa on myös noin 1 metrin levyiset kivistä tehty valli. Vallin korkeus on noin 0,2 metriä. Kuopan syvyys on noin 0,4 metriä.

Kuoppa 3 (N 7035714 E 331201) on kooltaan noin 1 x 1,5 metriä, jossa on myös noin 0,7 metrin levyinen valli. Vallin leveys on noin 0,2 metriä. Kuopan syvyys on noin 0,4 metriä. Kuoppa 4 (N 7035686 E 331186) on samanlainen kuin kuoppa 3.

Heti muinaisjäännösalueen eteläpuolelle sijoittuu suunniteltu aurinkovoima-alue.

Kuva 29. Lapiro on pystyssä kuopan 1 pohjalla. Itään.

Kuva 30. Kaira on pystyssä kuopan 3 pohjalla. Etelään.

5.17. Kvarnbacken E*

Nimi:	Kvarnbacken E
Kunta:	Kruunupyö
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rakkakuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7035659 E 331329 z 85
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/Kuopat 1 ja 2

Kohteen kartat ovat edellisen kohteen 5.16. Kvarnbacken W yhteydessä.

Inventointi 2023:

Kvarnbackenin korkeimmalla kohdalla, pohjois-eteläsuuntaisella kivikkoisella harjanteella on kuusi rakkakuoppaa. Eteläisimmät kuopat sijaitsevat nuoren mäntyvaltaisen metsän ja hakkuuaukean reunalla ja pohjoisimmat kuopat hakkuuaukealla.

Kuopat 1 ja 2 ovat suurimmat ja näyttävimmät kuopista. Ne sijaitsevat peräkkäin noin 10 x 7 metrin kokoisella rakkakivikkoalueella. Kuoppien halkaisija on noin 3 metriä ja niiden ympärillä on noin 1,2 metriä leveä ja 0,2 metriä korkea kivivalli. Kuoppien syvyys on noin 1,5 metriä. Kivet ovat suurimmaksi osaksi sammaleen peitossa. Rakkakivikon itälaidalla on puinen kyltti, jossa lukee ”FREDAD FÖRNLÄMNING TERJÄRV HEMB.FÖRENING”.

Kuoppa 3 (N 7035649 E 331344) sijaitsee kuopista 1 ja 2 noin 15 metriä kaakkoon samaisen rakkakivikon itään laskevalla reunalla. Kuopan halkaisija on noin 3 metriä ja sen syvyys on noin 1,7 metriä. Ympärillä erottuva kivinen valli on leveydeltään noin 1 metrin. Kuopan latomusta erottuu hieman sen lounaispuolen sisäreunalla. Kuopan päällä kasvaa muutamia mäntyjä.

Kuoppa 4 (N 7035671 E 331336) sijaitsee noin 10 metriä pohjoiseen kuopista 1 ja 2. Kuoppa 4 on halkaisijaltaan noin 1,8 metriä ja sen syvyys on noin 0,5 metriä.

Kuoppa 5 (N 7035701 E 331335) sijaitsee hakkuuaukealla ja sen koko on noin 8 x 7 metriä vallit mukaan mitattuna. Kuopan koko on noin 5 x 3 metriä. Vallien korkeus on noin 0,3 metriä. Syvyyttä sillä on noin 0,8 metriä. Se muistuttaa hieman muodoltaan asuinpainannetta. Kuopan pohjalla ja ympärillä on kiviä, eikä siihen pystynyt kaivamaan koekuoppaa tai ottamaan kairausta.

Kuoppa 6 (N 7035738 E 331325) sijaitsee pohjoisimpana myös hakkuuaukealla. Sen halkaisija on noin 3,5 metriä ja sen syvyys on noin 1,7 metriä. Vallin leveys on noin 1 metrin. Valli on ilmeisesti sortunut länsipuolelta, mutta se erottuu erityisen hyvin itäpuolella, alarinteessä. Kuopan latomusta erottuu selvästi sen sisäreunoilla, varsinkin itäosassa.

Kuoppien kohdalle on suunniteltu aurinkovoima-aluetta.

Kuva 31. Kuopat 1 ja 2 alueen eteläosassa. Etelään.

Kuva 32. Lapiro on pystyssä kuopan 3 pohjalla. Koilliseen.

Kuva 33. Lapiro on pystyssä kuopan 5 pohjalla. Eteläkaakkoon.

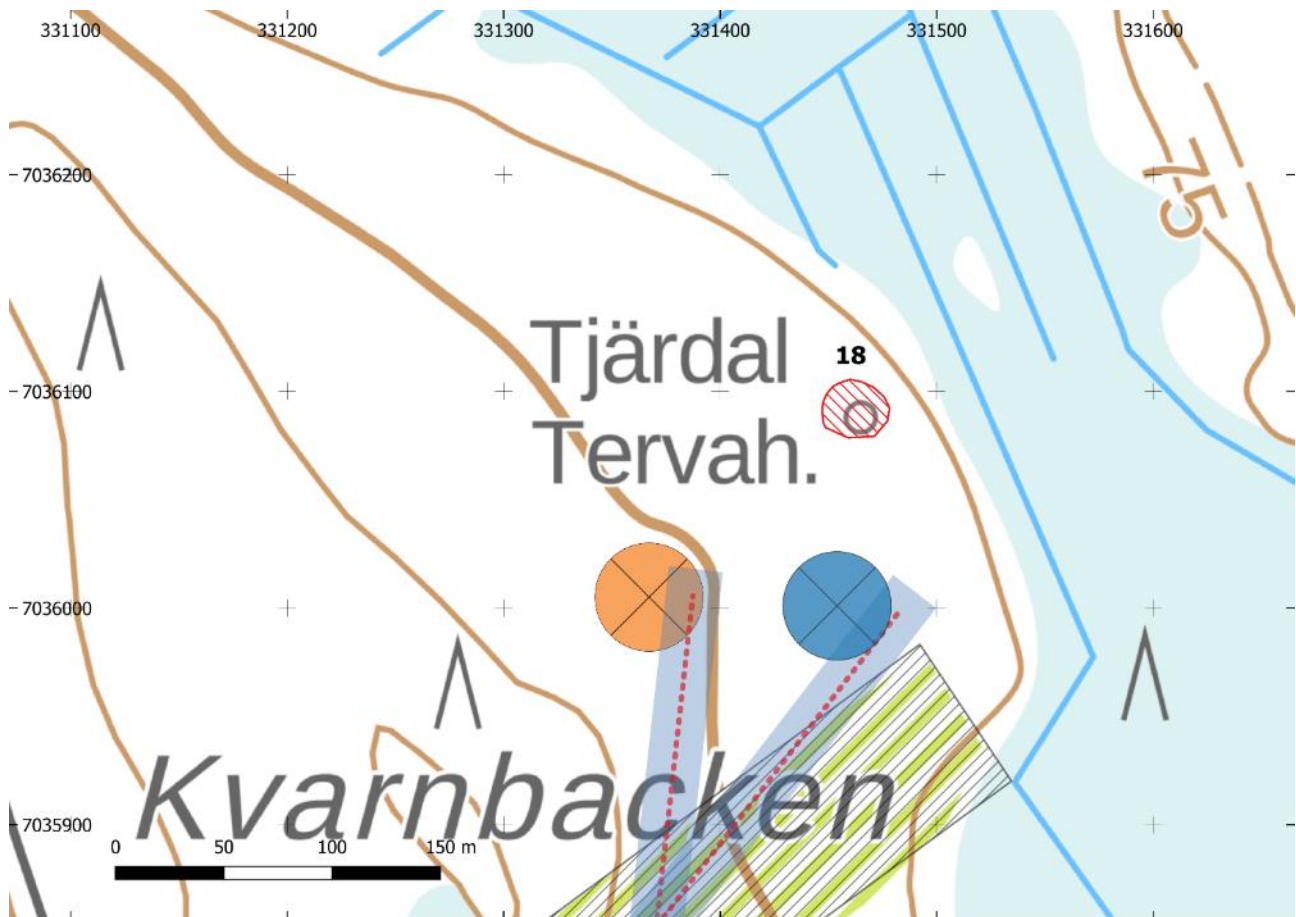
Kuva 34. Kuoppa 6. Itään.

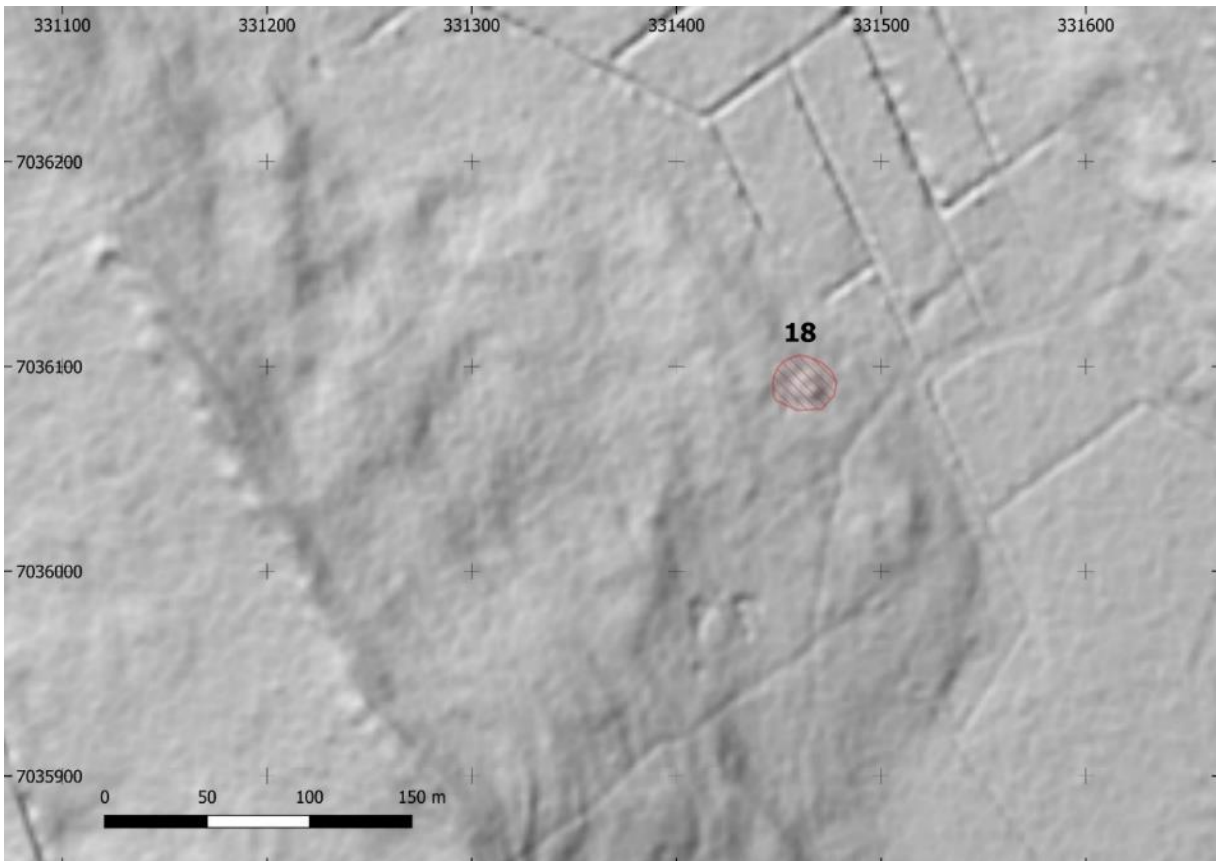
Kuva 35. Kuopan 6 sisäreunan ladottuja kiviä. Itään.

5.18. Kvarnbacken NE

Nimi:	Kvarnbacken NE
Kunta:	Kruunupyy
Muinaisjäännöstunnus:	1000045469
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (ent. muu kulttuuriperintökohde)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7036095 E 331462 z 75
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri/GPS-mittaus

Kartta 39. Kvarnbacken NE muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunnitellut voimalat nro 1 on merkitty oransilla pisteellä (VE1) ja sinisellä pisteellä (VE2). Suunniteltu aurinkovoima-alue on merkitty mustalla rasterilla ja suunniteltu uusi tielinjaus on merkitty punaisella katkoviivalla (sinisellä pohjalla).

Kartta 40. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Muinaisjäännösrekisteri:

Tervahauta, merkitty peruskartalle.

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee hakkuuaukean pohjoisosassa noin 450 metriä Kvarnbackenin metsätieltä itään. Alue kasvaa tiheästi nuorta koivua, ja myös tervahauta erottuu maastossa heikosti. Kohde on kuitenkin merkitty kulttuurikantojen, sekä kotiseutuyhdistyksen kyltin avulla. Ympäristöä on muokattu runsaasti viime aikoina, ja välittömästi tervahaudan lounaispuolella erottuu metsäkoneen jälki.

Kooltaan tervahauta on pieni ja matala: halkaisija on noin 10 metriä ja syvyys 0,7 metriä. Valli on leveydeltään noin 3 metriä. Halssiauikko erottuu noin 5 x 3 metrin kokoisena kaivantona, ja se laskee kohti koillista. Tervahaudan keskiosasta otettiin maakairanäyte, jossa erottui hiilen ja noen sekaista maata.

Noin 400 metriä tervahaudalta lounaaseen sijaitsee rakkakuoppakohde Kvarnbacken W. Itä-kaakkoispuolella, noin 330 metrin päässä on toinen tervahauta, Flakabacken.

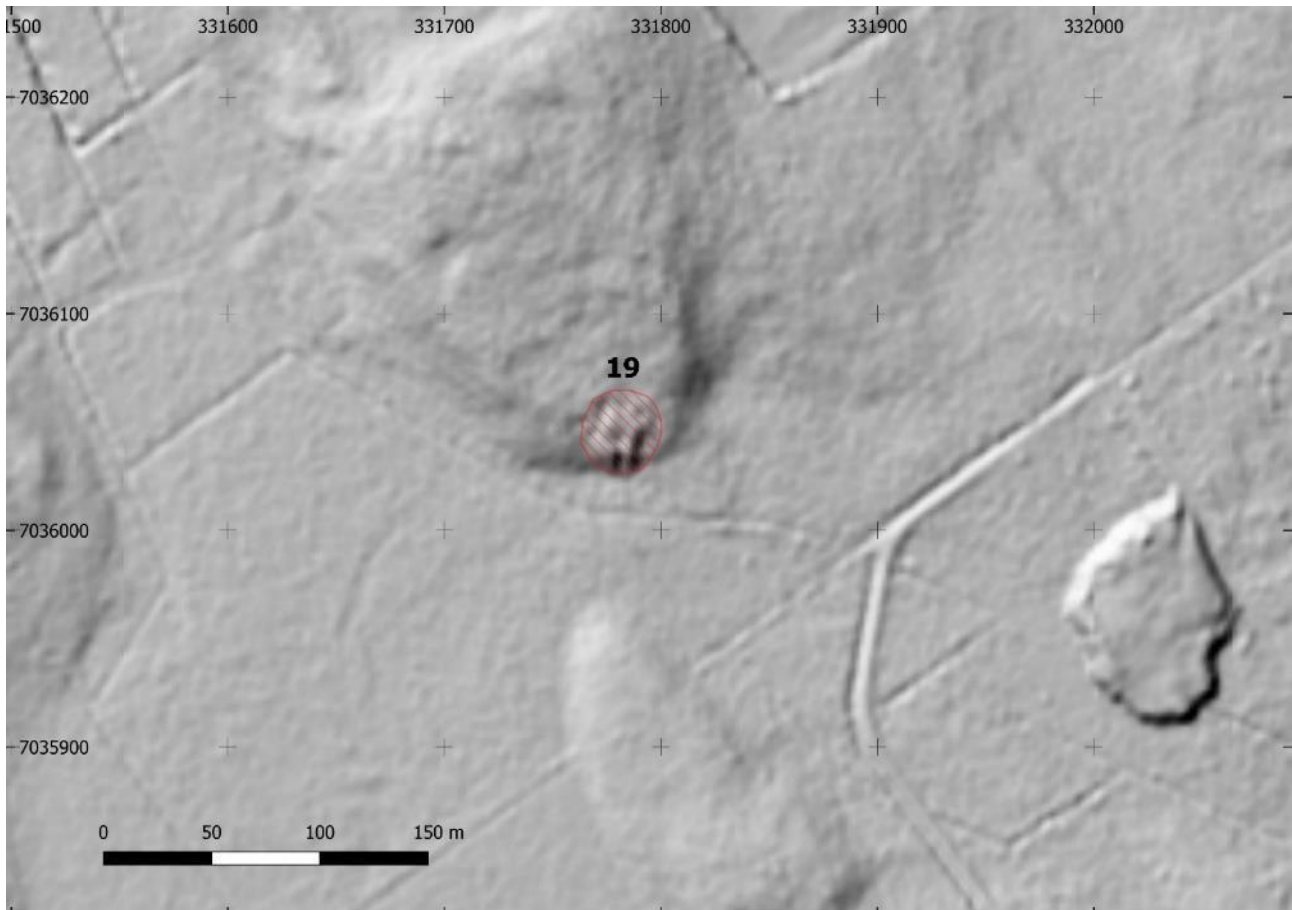
Kuva 36. Tiheästi metsittynyt tervahauta Kvarnbacken NE. Länteen.

5.19. Flakabacken

Nimi:	Flakabacken
Kunta:	Kruunupyy
Muinaisjäännöstunnus:	1000045468
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (ent. muu kulttuuriperintökohde)
Muinaisjäännöstyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7036042 E 331782 z 70
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri/GPS-mittaus

Kartta 41. Flakabackenin muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu aurinkovoimalue on merkitty mustalla rasterilla ja hankealueen raja on merkitty sinisellä rasterilla.

Kartta 42. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Muinaisjäännösrekisteri:

Suuri tervahauta, merkitty peruskartalle. Laserkeilauksessa erottuu halssi etelään ja kuoppia haudan koillispuolella.

Inventointi 2023:

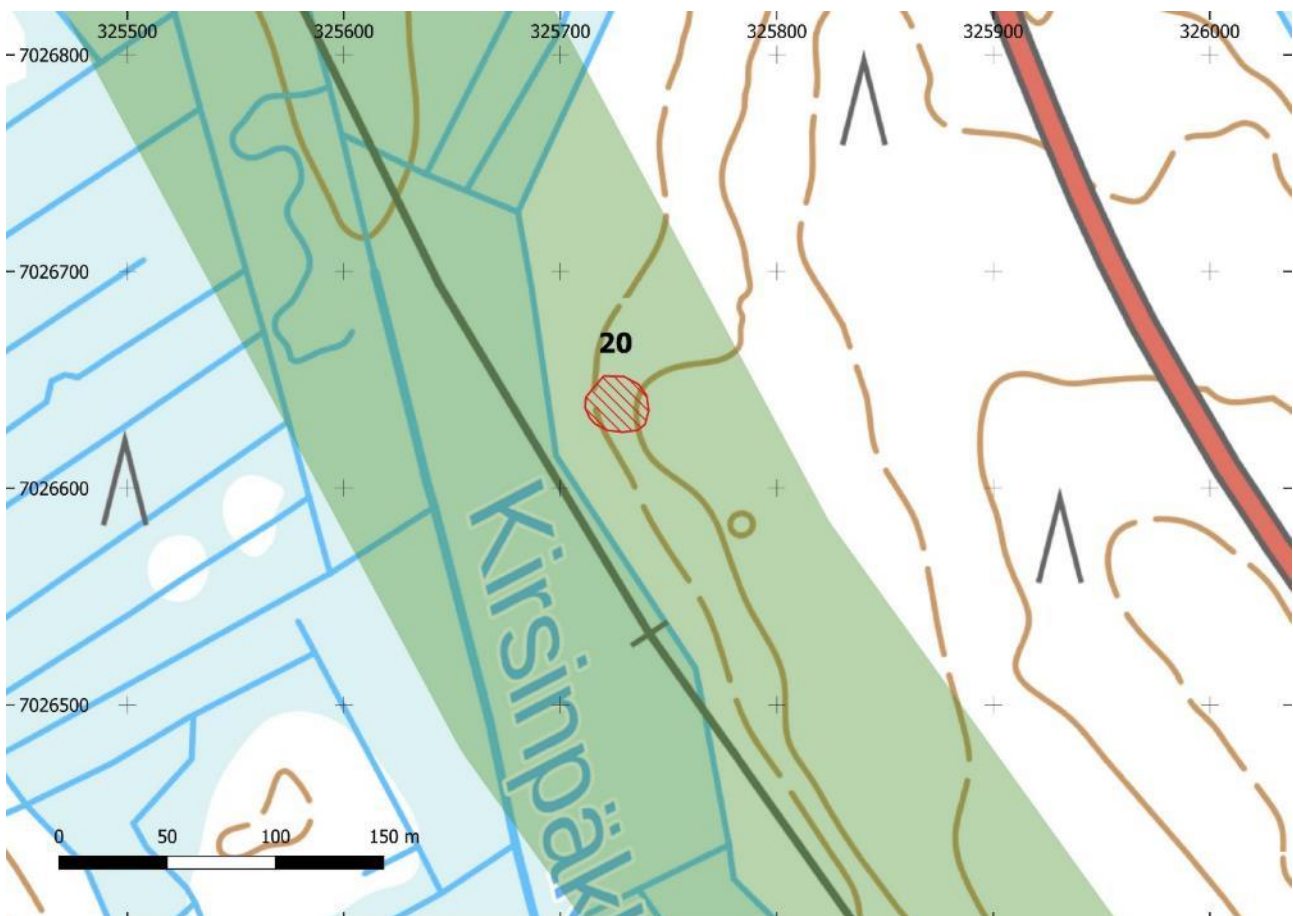
Tervahauta sijaitsee mäen kaakkoon laskevalla rinteellä tiheässä sekapuumetsässä. Tervahaudan halkaisija on noin 22 metriä. Vallin leveys on noin 7 metriä. Vallin päällä sekä sen ulkopuolella on kuoppia ja kaivantoja. Tervahaudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,5 metriä. Halssi suuntautuu etelään ja se on noin 7,5 metri pitkä ja 1,5 metriä leveä. Halssin sisäreunoilla erottuu sammaleen alta kylmämuurattuja kiviä. Pohjalta tehdystä kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata.

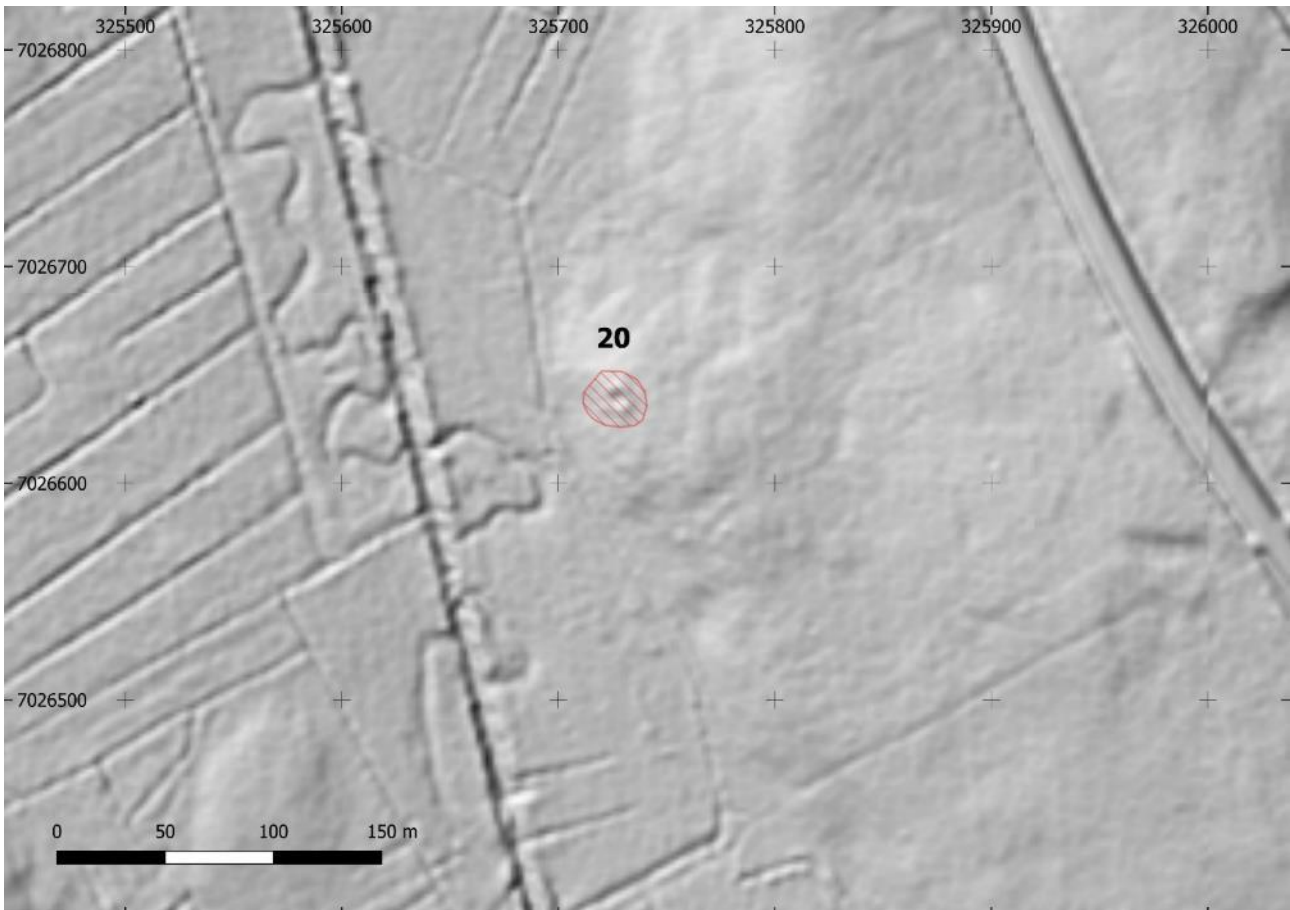
Kuva 37. Tervahaudan pohja. Etelään.

5.20. Ahonsalmenkangas*

Nimi:	Ahonsalmenkangas
Kunta:	Evijärvi
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7026639 E 325727 z 72,5
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Kartta 43. Ahonsalmenkankaan muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu voimajohtolinja on merkitty vihreällä viivalla (200 m).

Kartta 44. Tervahauta MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee mäenrinteellä 230 metriä Lappajärventieltä lounaaseen. Alue on voimakkaasti muokattua metsäkangasta, jonka länsi- lounaispuolella kulkee Kirsinpäkki -niminen joki. Tervahauta sijoittuu noin 40 metriä koilliseen voimajohtolinjan keskiosasta.

Tervahauta on halkaisijaltaan 17 metriä ja syvyydeltään 1,5 metriä. Vallin leveys on noin 2–3 metriä. Halssiaukko on lyhyt, noin 3 metriä pitkä, ja se laskee alarinteeseen kohti länttä. Tervahaudan muoto on hieman kärsinyt maanmuokkauksen yhteydessä. Sitä on mahdollisesti myös täytetty käyttämisen jälkeen. Pohjalta otetussa kairauksessa näkyi paksusti puhdasta hiekkaa, jonka alta erottui hiiltynyt maa.

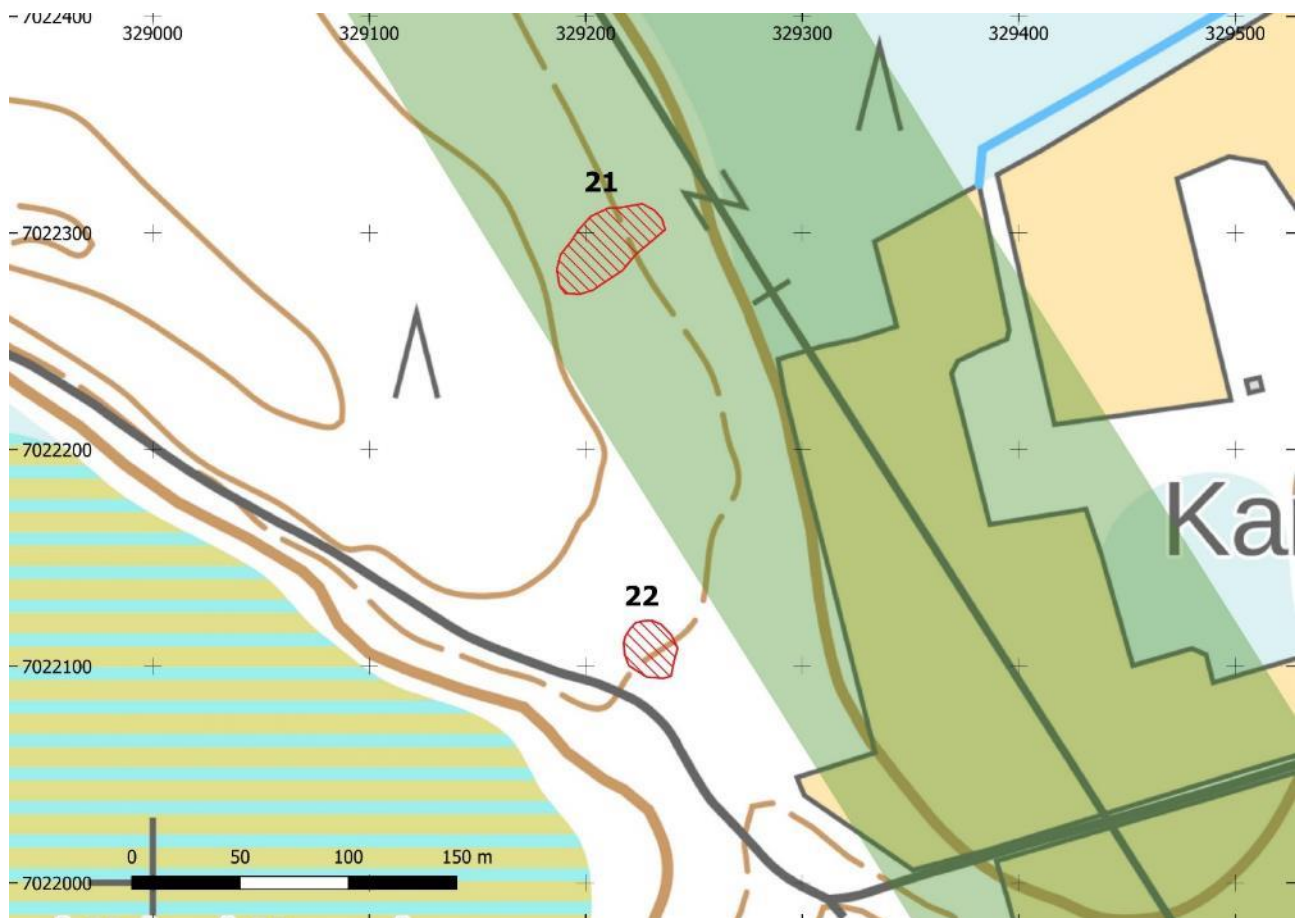
Tervahauta on vahvasti metsittyä, ja sen päällä kasvaa etenkin kuusia. Vallin ulkoreunalla näkyy katkoviivamaista kaivantoa tervahaudan pohjois- ja itäpuolilla. Myös tervahaudan pohjalla näkyy kaivanto, joka on luultavasti modernia maanmuokkausta. Välittömästi tervahaudan itäpuolella kulkee hakattu kiinteistönraja, sekä metsäkoneen jälki.

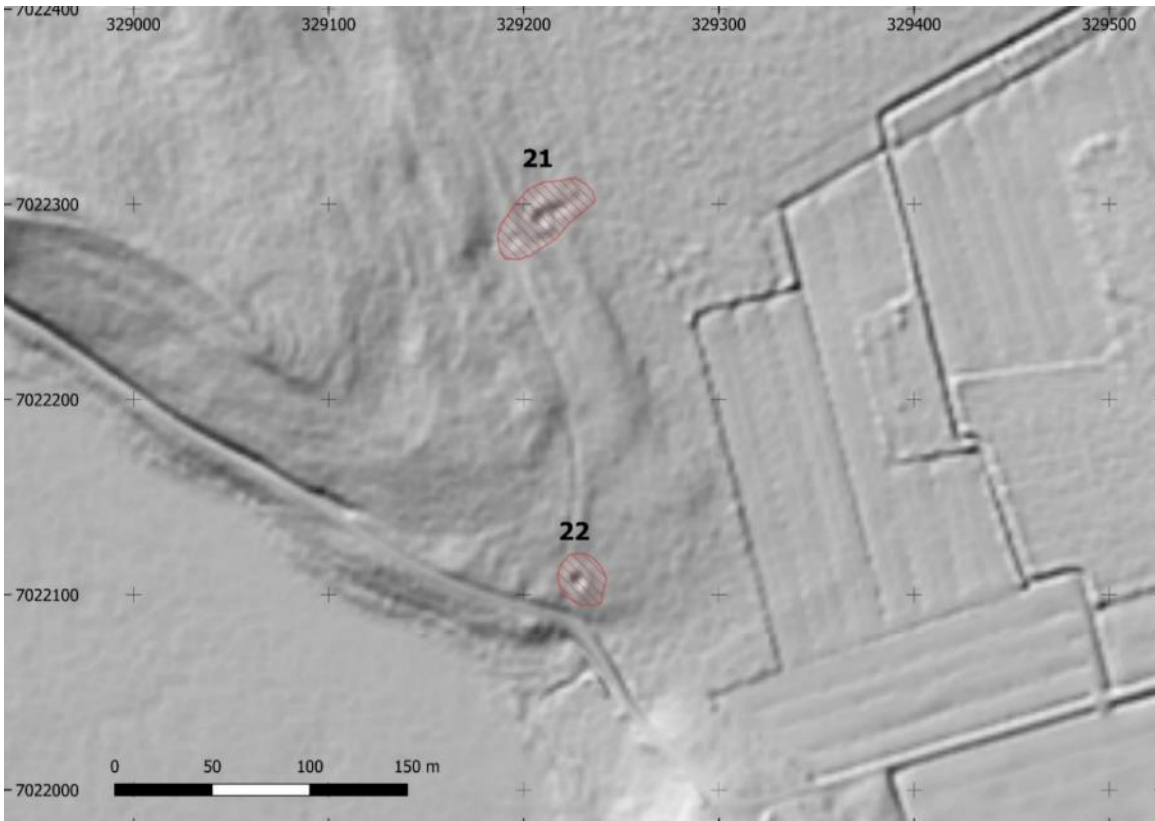
Kuva 38. Ahonsalmenkankaan tervahauta on voimakkaasti metsittynyt. Maakaira on asetettu tervahaudan pohjalle.

5.21. Käyriäiskangas N*

Nimi:	Käyriäiskangas N
Kunta:	Lappajärvi
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat; asuinpaikat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7022292 E 329209 z 82,5
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Kartta 45. Käyriäiskangas N ja Käyriäiskangas S muinaisjäännösalueet on rajattu punaisella rasterilla. Suunniteltu voimajohtolinja on merkitty vihreällä viivalla.

Kartta 46. Tervahaudat MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Inventointi 2023:

Tervahauta ja tervapirtin jäännös sijaitsevat Valkeisjärventien ja Ranta-ahontien väliin jäävällä metsäkankaalla. Valkeisjärventieltä tervahauta sijaitsee 185 metriä koilliseen. Ympäristö on tiheää sekametsää. Tervahauta asettuu noin 47 metriä lounaaseen voimajohtolinjan keskiosasta.

Tervahauta on muodoltaan laakea ja maljamainen. Sen halkaisija on noin 17 metriä ja syvyys 1,5 metriä. Tervahaudalla on tuplavalli, joka on leveydeltään yhteensä noin 4-5 metriä. Tervahaudan koillispuolella sijaitsee pitkä ojamainen kaivanto, joka on toiminut halssina. Vallilla ja pohjalla kasvaa harvakseltaan kuusta ja koivua, aluskasvillisuus on tiheää. Pohjalta otettiin maakairanäyte, josta erottui hiilensekaista maata.

Tervahaudasta 15 metriä lounaaseen sijaitsee suorakaiteen muotoinen painanne (6 x 2 m), sekä neliskulmainen painanne (2,5 x 2,5 m). Kyseessä on ilmeisesti tervapirtin tai muun rakennuksen pohjan. Pienempi painanne liittyy välittömästi suurempaan, ja on mahdollisesti maakellarin jäännös. Painanteet ovat noin 0,3–0,5 metriä syviä. Painanteet ovat sammaloituneita ja osin metsittyneitä. Pienemmän painanteen päällä seisoo isohkon puun kanto.

Tervapirtin pohjan koordinaatit N 7022284 E 329198.

Kuva 39. Tervahauta Käyriäiskangas N. Maakaira on asetettu tervahaudan keskiosaan. Etelään.

Kuva 40. Tervapirtin pohja. Maakaira on asetettu neliskulmaiselle painaumalle, joka on mahdollisesti maakellarin jäännös. Länteen.

5.22. Käyriäiskangas S*

Nimi:	Käyriäiskangas S
Kunta:	Lappajärvi
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7022108 E 329226 z 82,5
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/tervahaudan keskipiste

Kohteen kartat ovat edellisen kohteen 5.21. Käyriäiskangas N yhteydessä.

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee metsäautotiestä noin 15 metriä pohjoiseen Käyriäiskankaan kaakkoisosassa kaakkoon laskevalla rinteellä. Alue on harvennettua nuorehkoa mäntymetsää.

Tervahaudan halkaisija on noin 14 metriä. Vallin leveys on noin 3 metriä. Tervahaudan syvyys on pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 1,6 metriä. Halssi suuntautuu kaakkoon. Halssi on rännimäinen kaivanto, jonka pituus on noin 15 metriä. Heti tervahaudan länsipuolella on metsäkoneen ajoura, joka on tuhonnut osan tervahaudan länsipuolen vallista. Pojalla otetusta kairauksesta havaittiin mustaa noensekaista maata. Tervahaudan päällä kasvaa nuorehkoa mäntymetsää.

Kuva 41. Punainen kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Pohjoiseen.

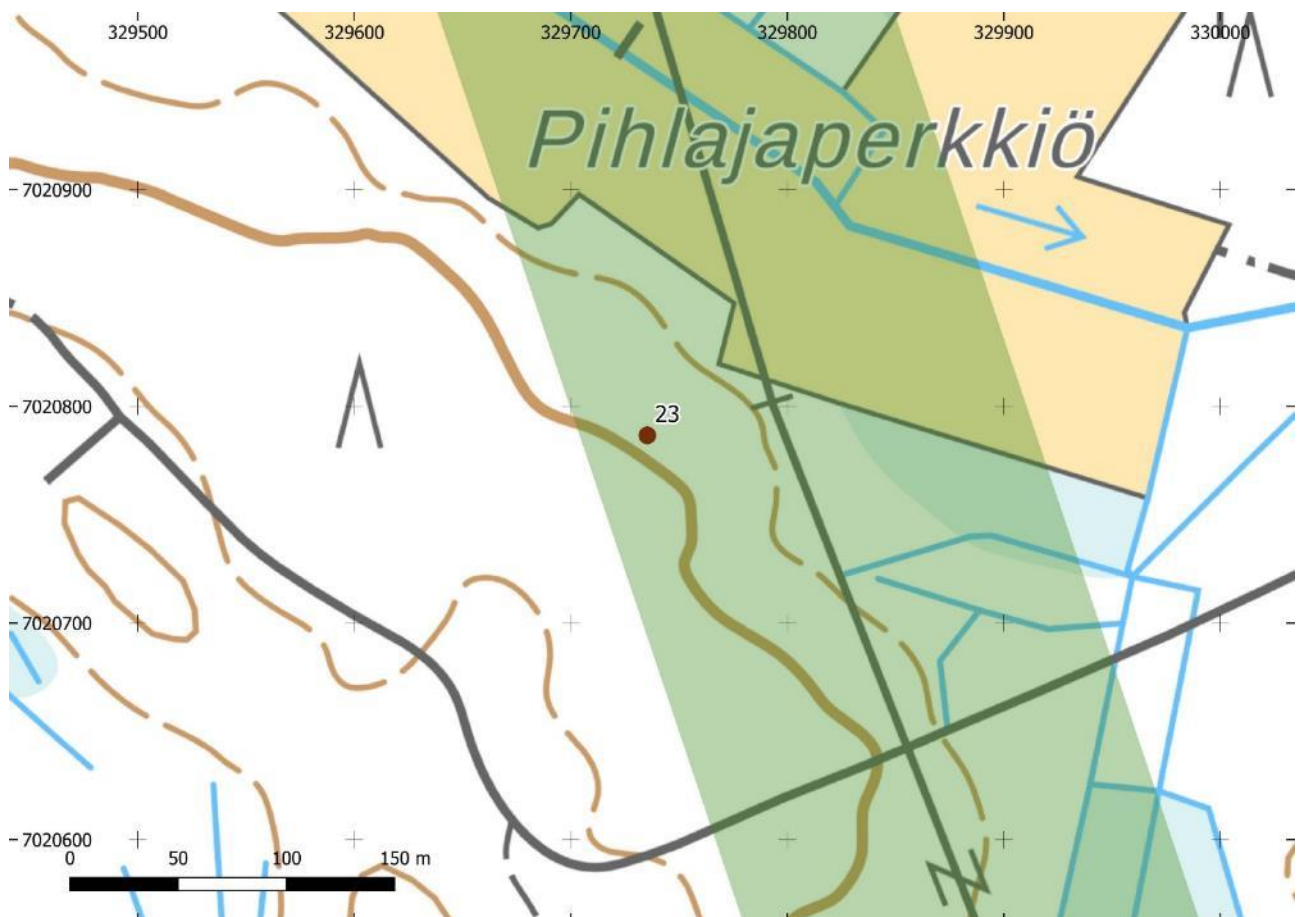

Kuva 42. Tervahaudan halssi. Luoteeseen.

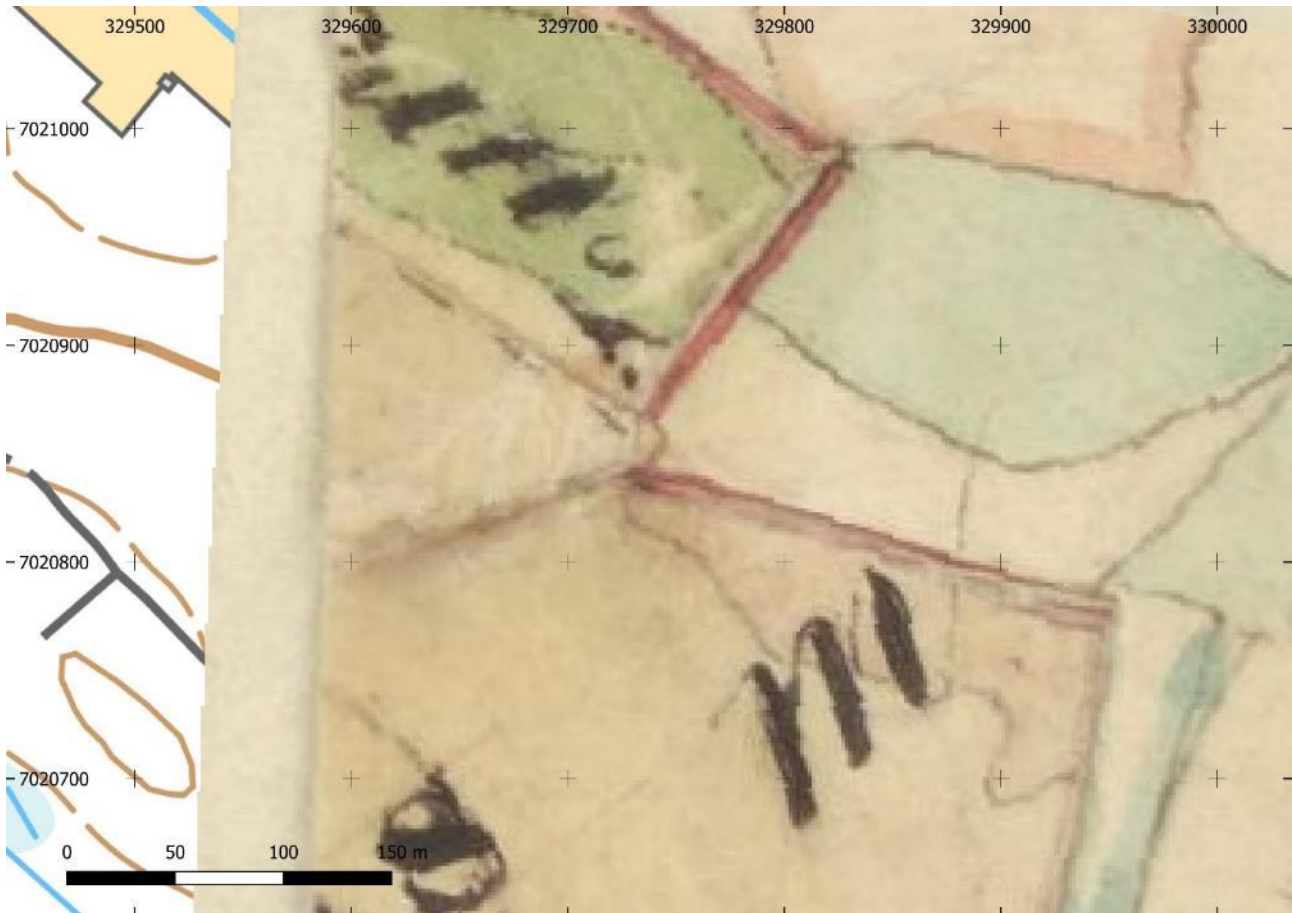
Muu kulttuuriperintökohde

5.23. Pihlajaperkkiö*

Nimi:	Pihlajaperkkiö
Kunta:	Lappajärvi
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7020787 E 329735 z 80
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/karttapaikannus

Kartta 47. Pihlajaperkkiön rajamerkki on merkitty ruskealla pisteellä. Suunniteltu voimajohtolinja on merkitty vihreällä viivalla.

Kartta 48. Rajapiste vuoden 1845 pitäjänkartalla.

Inventointi 2023:

Paikalla on laonnut viisarikivi, jonka koko on noin 35 x 20 cm. Viisarikivi on kaatuneena maassa eikä sen ympärillä ole enempää kiviä. Viisarikivi on osaksi sammaleen peitossa.

Rajamerkki paikannettiin vuonna 1845 laaditulta pitäjänkartalta, jolloin paikalla on ollut Lammin ja Hanhikankaan kylien välinen raja. Raja on merkitty myös vuoden 1954 peruskartalle. Nykyään kohdalla on kiinteistörajojen taitekohta.

Kuva 43. Viisarikivi kuvassa kairan oikealla puolen. Se erottuu melko heikosti sammaleen alta. Itään.

Muu havainto

5.24. Raisjoen mylly

Nimi:	Raisjoen mylly
Kunta:	Evijärvi
Muinaisjäännöstunnus:	1000039857
Muinaisjäännösstatus:	Muu havainto (ent. mahdollinen muinaisjäännös)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, vesimyllyt
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7035057 E 331201 z 70
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri

Kohteen kartat ovat kohteen 5.15. Puukkoniemi yhteydessä.

Muinaisjäännösrekisteri:

Ympäristön paikannimistön (Myllyneva, Myllykangas) ja maaston korkeusmallin perusteella paikalla on Raisjoen törmällä olleen vesimyllyn paikka. Vinalovarjosteessa erottuu joen länsipuolella vesivoimaa varten kaivettu uoma.

Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa

Inventointi 2023:

Paikka tarkastettiin vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä. Alueen Itäpuolella kulkee Raisjoki ja alueen länsipuolella on kaivettu uoma, jossa virtaa vesi. Raisjoen ja kaivetun uoman välinen alue kohoaa Raisjoesta sekä uomasta noin 2 metriä korkeammalle. Alueella on todella tiheää nuorta koivikkoa ja puskaa. Paikka ei maastossa tehtyjen havaintojen perusteella ole kovinkaan sopiva myllyn paikaksi. Alueelta eikä myöskään Raisjoen varresta tai kaivetun uoman varresta havaittu mitään merkkejä myllystä.

Kohde ehdotetaan poistettavaksi muinaisjäännösrekisteristä.

Kuva 44. Raisjoen ja kaivetun uoman välinen maakaistale. Luoteeseen.

Kuva 45. Raisjoki tarkastetun alueen kohdalla. Luoteeseen.

Lähteet

Tutkimusraportit:

Katiskoski, Kaarlo 1990. Kruunupyy Teerijärven esihistoriallisten kohteiden inventointi.

Katiskoski, Kaarlo 1990. Vetelin esihistoriallisten kohteiden täydennysinventointi.

Laulumaa, Vesa 2013. Evijärven rantakaava-alueen arkeologinen inventointi 1.-12.6.2013. Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut.

Digitaaliset lähteet:

Kulttuuriympäristö palveluikkuna:

<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Maankamara- palvelu (GTK)

<https://gtkdata.gtk.fi/maankamara/>

Kartat:

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto

Kruunupyy (Kartta), Pitäjänkartat. 1600-luku.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-200907292936>

Kansallisarkisto

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto.

2314 05+04 Ia.* -/- _1 Evijärvi, vuosi 1845

2314 06 Ia.* -/- Evijärvi, vuosi 1845

2314 06+09 Ia.* -/- Teerijärvi, vuosi 1849

2314 07 Ia.* -/- Lappajärvi, vuosi 1845

2314 09 Ia.* -/- Evijärvi, vuosi 1845

2314 09 Ia.* -/- _1 Veteli, Halsua, vuosi 1847

2323 05 Ia.* -/- _1 Teerijärvi, vuosi 1849

2323 07 Ia.* -/- _1 Veteli, Halsua, vuosi 1847

2323 07 Ia.* -/- Kaustinen, vuosi 1847

Kansalliskirjaston julkaisuarkisto DORIA

Teerijärven pitäjänkartta vuodelta 1929

<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fd2015-00008436>

Maanmittaushallitus

Vanhat peruskartat

2314 05 Viskarinmäki, vuosi 1954

2314 06 Evijärvi, vuosi 1954

2314 07 Lappajärvi, vuosi 1954

2314 08 Pitkäsalo, vuosi 1953

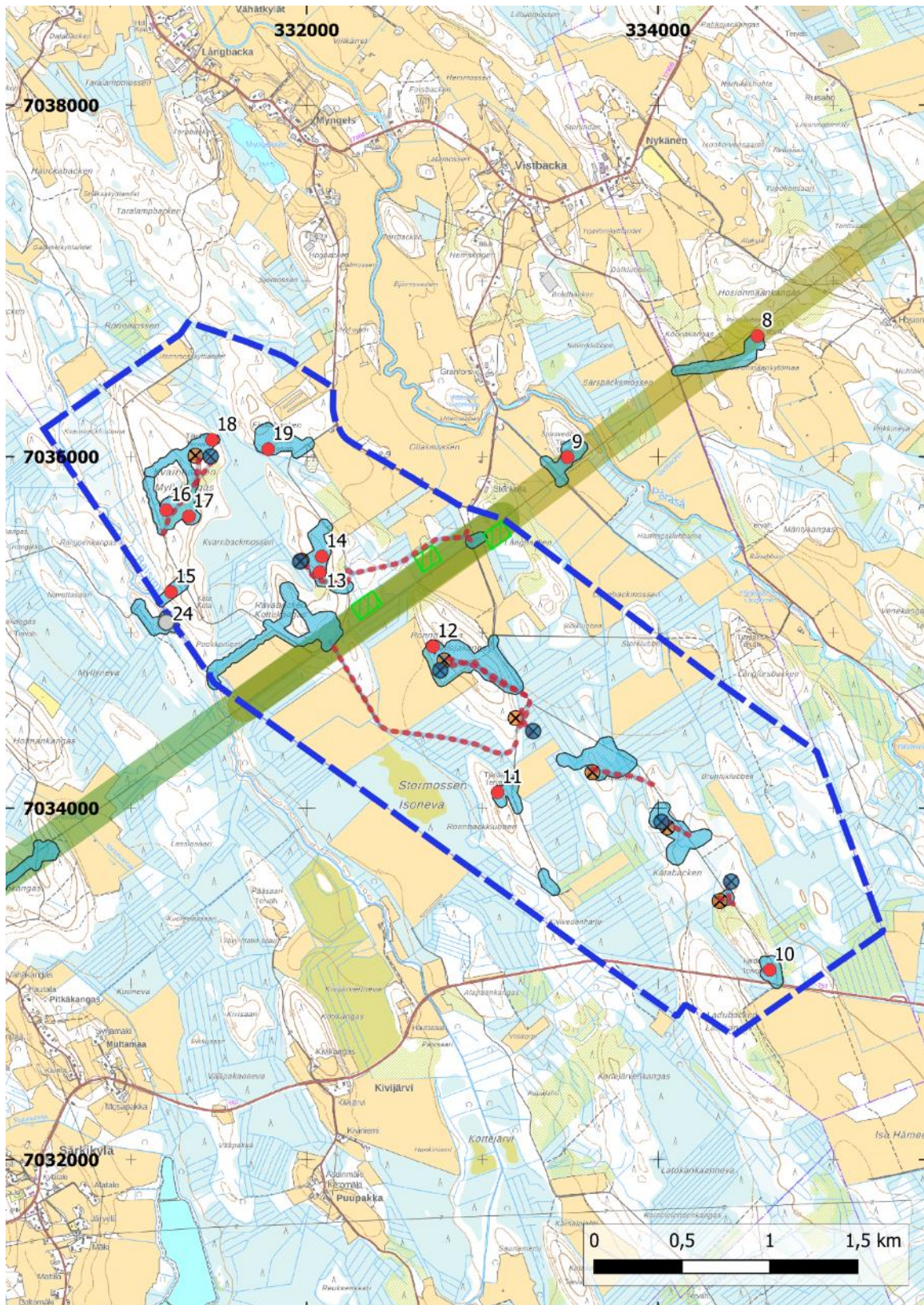
2314 09 Porasenjoki, vuosi 1953

2323 05 Salonkylä, vuosi 1952

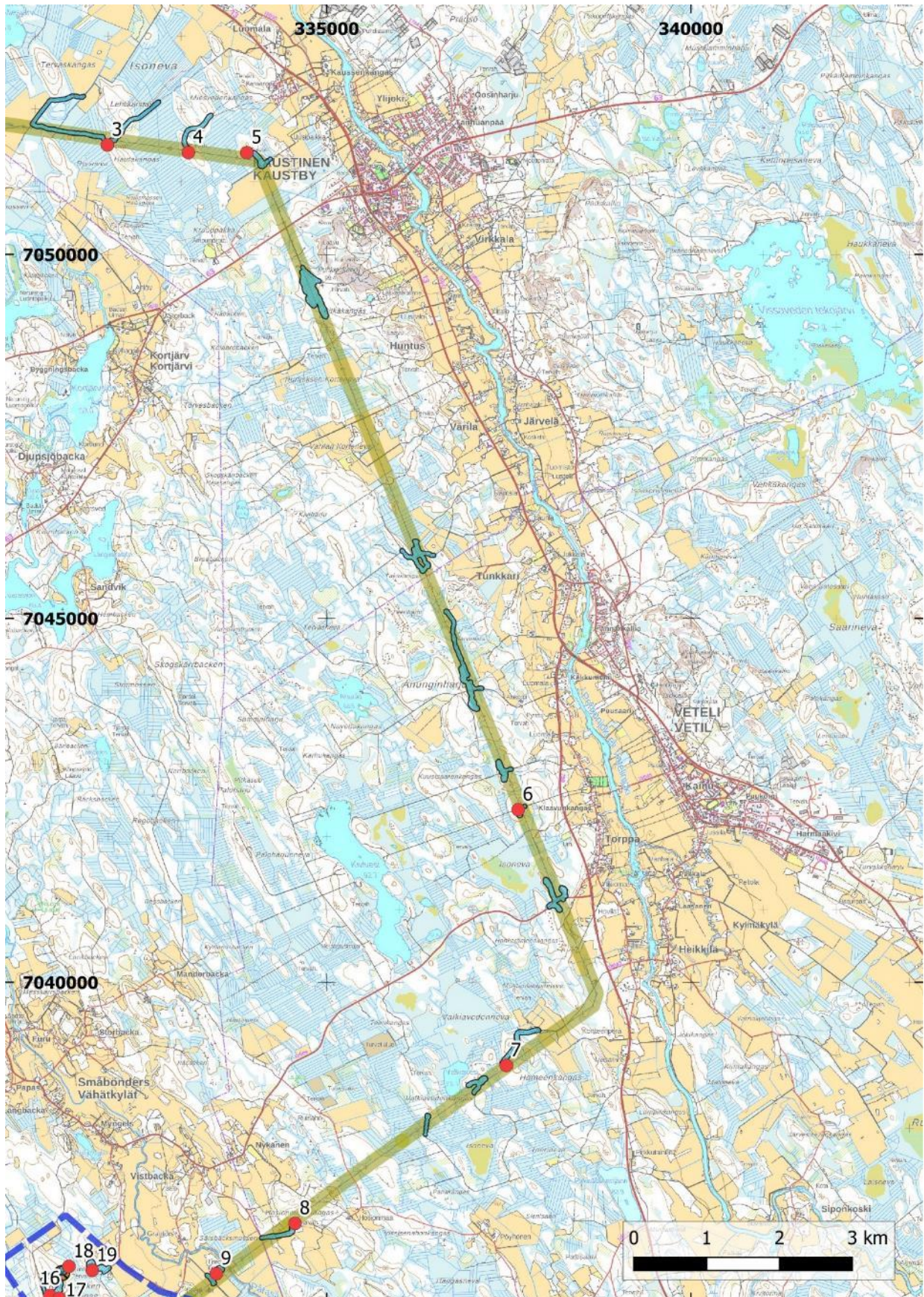
2323 07 Veteli, vuosi 1953

2323 08 Tastula, vuosi 1952

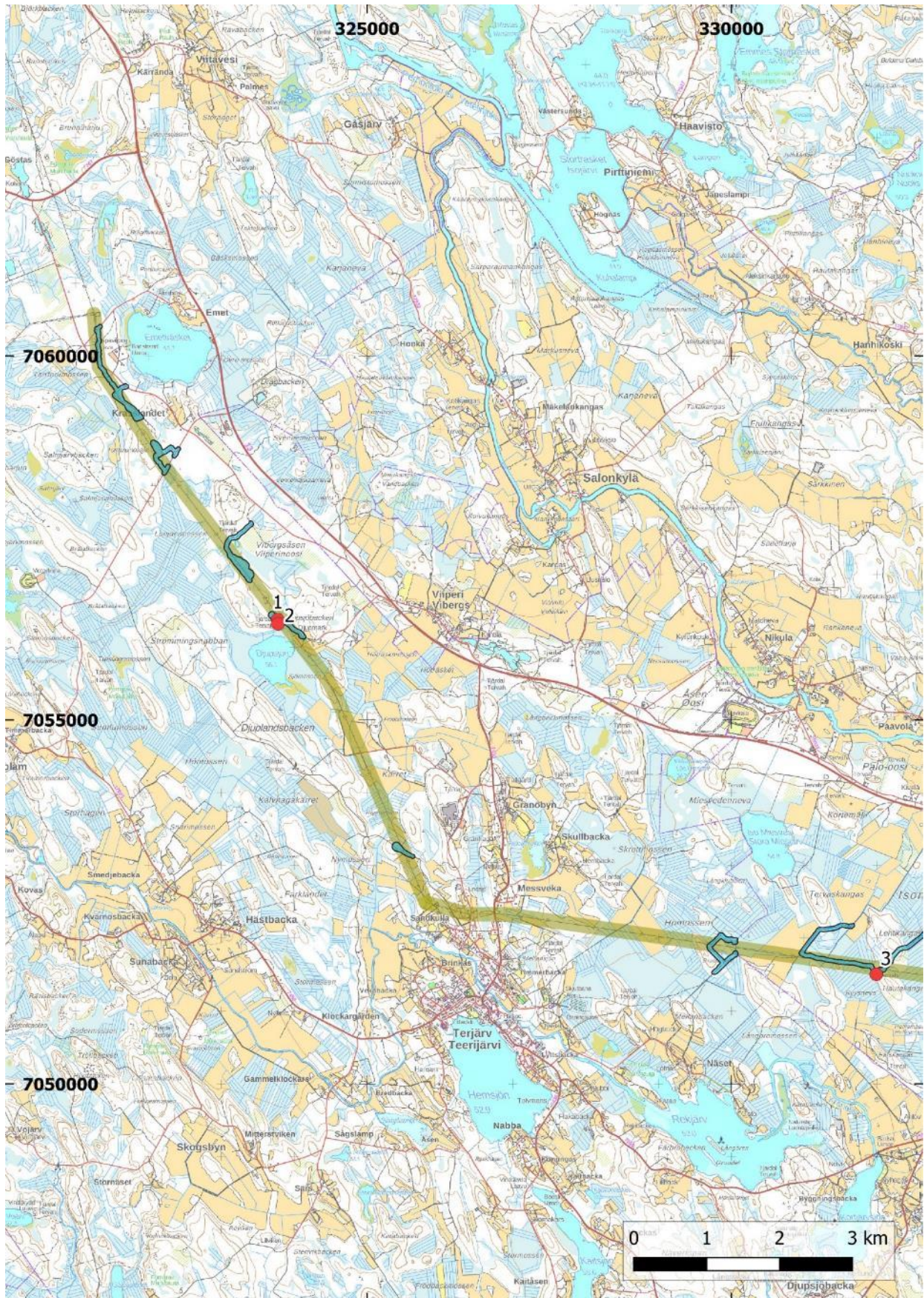
Maastossa jalkaisin kuljetut alueet

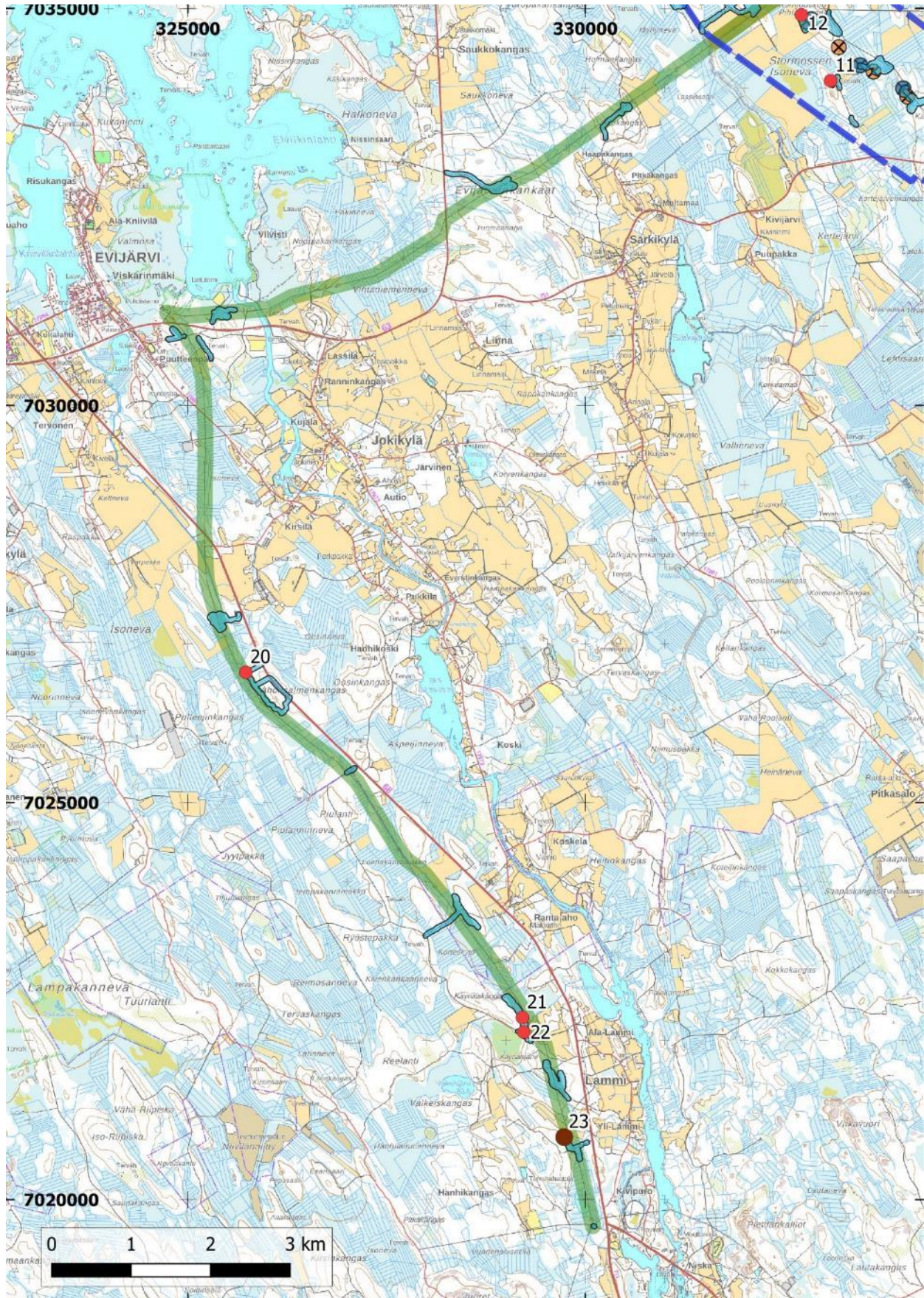
Kartta 49. Tuulivoimapuistoalueella jalkaisin tarkastetut alueet.
Jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

Kartta 50. Pohjoisemman sähkösiirtoreitin eteläosan jalkaisin tarkastetut alueet.

Kartta 51. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin pohjoisosan jalkaisin tarkastetut alueet.

Kartta 52. Eteläisemmän sähkösiirtoreitin jalkaisin tarkastetut alueet.